

**NAZİ ALMANYASI'NDA ÇOCUK KİTAPLARININ
PROPAGANDA ARACI OLARAK
KULLANILMASINA DAİR BİR ÖRNEK:
DER GIFT PILZ (ZEHİRLİ MANTAR)**

Ayşe Yurdakul

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YABANCI DİLLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren(....) aydan sonra fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Ayşe
Soyadı : Yurdakul
Bölümü : Almanca Öğretmenliği
İmza :
Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Nazi Almanyası'nda Çocuk Kitaplarının Propaganda Aracı Olarak Kullanılmasına Dair Bir Örnek : Der Giftpilz (Zehirli Mantar)
İngilizce Adı : An example of the use of children's books as a propaganda tool in Nazi Germany: Der Giftpilz (Poisonous Mushroom)

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Ayşe YURDAKUL

İmza :

JÜRİ ONAY SAYFASI

Ayşe Yurdakul tarafından hazırlanan “Nazi Almanyası’nda Çocuk Kitaplarının Propaganda Aracı Olarak Kullanılmasına Dair Bir Örnek: Der Giftpilz (Zehirli Mantar) adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Almanca Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Altan ALPEREN

(Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi).....

Başkan:

Üye:

Tez Savunma Tarihi:

Bu tezin Almanca Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

.....

TEŞEKKÜR

Çalışmamın konusu, Nazi Almanyası dönemindeki çocuk kitapları üzerinde yapılan antisemitizm propagandasını esas alsa da propaganda günümüzü ilgilendiren hayatî bir konudur. Sosyal medya ve internet, hem eğitici konumda hem de bu platformlarda yapılan propaganda faaliyetleri her anımıza etki etmektedir. *Arap Baharı*'nda yaşanan devrim hareketleri, *Wikileaks Belgeleri* veya ülkemizde yaşanan *Gezi Olayları*'nda sosyal medyada üzerinde uygulanan yönlendirici faaliyetler, bu duruma birer örnektir. Propagandanın ve eğitim üzerinde uygulanan propaganda faaliyetlerinin önemli sonuçlara sebep olduğu bu dönemde, çalışmamın insanların bilinçlenmesine bir nebze olsun katkı sağlayacağını umuyorum.

Öncelikle araştırmam boyunca bilgisini ve desteğini esirgemeyen saygıdeğer hocalarım Prof. Dr. Altan Alperen'e ve Doç. Dr. Muhammet Koçak'a çok teşekkür ediyorum. Maddi ve manevi desteğini hiçbir zaman esirgemeyen sevgili eşime, canımdan çok sevdiğim çocuklarım Asya ve Kutay'a, aileme ve hayatımı bu noktaya sevk eden değerli amcam Bektaş Eren'e de teşekkür ederim.

**NAZİ ALMANYASI'NDA ÇOCUK KİTAPLARININ
PROPAGANDA ARACI OLARAK
KULLANILMASINA DAİR BİR ÖRNEK:
DER GIFTPI LZ (ZEHİRLİ MANTAR)
(Yüksek Lisans Tezi)**

**Ayşe Yurdakul
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Ağustos 2019**

ÖZ

Kitap, bilginin insanlar arasında yayılmasını sağlayan bir araçtır. Kitle iletişim araçları içinde yer almasa da henüz iletişim teknolojisi ortada yokken etkin bir propaganda aracı olarak kullanılmıştır. Kitapların okuyucusu kısıtlı olduğu için propaganda etki alanı da kısıtlıdır. Ancak eğitim kitapları çocuklar üzerinde etkili olduğu için ideolojinin yeni nesle benimsetilmesi açısından çok önemlidir. Kitapların propaganda amaçlı en etkili kullanımı II. Dünya Savaşı'nda olmuştur. Bu dönemde totaliter rejimlere sahip olan ülkeler (Almanya, İtalya, Sovyetler Birliği) doktrinlerini benimsetmek amacıyla kitaplarda propagandaya başvurmuştur. Bu çalışmada, 1938 yılında Nazi Almanyası (Drittes Reich – 3. Reich) döneminde basılan *Der Giftpilz (Zehirli Mantar)* isimli çocuk kitabının çevirisi yapılarak metindeki propaganda ve ideoloji unsurları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Eğitim, propaganda ve antisemitizm kavramları bölümler halinde açıklanarak hikâyelerin bu kavramlar üzerinden değerlendirmesi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk kitabı, eğitim, antisemitizm, Nazi Almanyası, propaganda.

Sayfa Adedi: 131

Danışman: Prof. Dr. Altan ALPEREN

**AN EXAMPLE OF THE USE CHILDREN’S BOOKS
AS A PROPAGANDA TOOL IN NAZI GERMANY:
DER GIFT PILZ (POISONOUS MUSHROOM)**

(M. S. Thesis)

Ayşe Yurdakul

GAZI UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

August 2019

ABSTRACT

The book is a means of spreading knowledge among people. Although it is not included in the mass media, it has been used as an effective propaganda tool while the communication technology is not in the middle. Since the reader of books is restricted, the propaganda domain is restricted. However, since to the next generation. The most effective use of books for propaganda purposes II. In World War II has been. During this period, countries with totalitarian regimes (Germany, Italy, the Soviet educational books are effective on children, they are very important for the adoption of ideology Union) resorted to propaganda in books in order to adopt their doctrines. In this work, in 1938, Nazi Germany (Drittes Reich – 3. Reich) during the period of *Der Giftpilz (Poisonous Mushroom)* by the translation of the children's book, propaganda and ideology elements in the text was tried to be revealed. The concepts of education, propaganda and antisemitism were explained in sections and the stories were evaluated through these concepts.

Key Words: Children’s book, education, antisemitism, Nazi Germany, propaganda.

Page Number: 131

Supervisor: Prof. Dr. Altan ALPEREN

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZ	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
GİRİŞ	1
BÖLÜM I.....	3
EĞİTİM KAVRAMI VE NAZİ EĞİTİM SİSTEMİ.....	3
1.1. Eğitim Kavramı ve Tanımı.....	3
1.2. Eğitimin Temel Amaç ve İşlevleri.....	4
1.3. Politik Açıdan Eğitim.....	4
1.4. Nazi İdeolojisinde Eğitim.....	5
1.4.1. Nazi Dönemi Öncesi Eğitim	5
1.4.2. Nazi Dönemi Eğitim Faaliyetleri	5
1.4.3. Nazi Dönemi Eğitim Yapısı.....	7
1.4.4. Nazi Eğitim Kurumları.....	8
1.4.4.1. Okul Öncesi Eğitim Kurumları	8

1.4.4.2. İlkokul-Ortaokul ve Liseler	8
1.4.4.3. Yükseköğretim	9
1.4.4.4. Nazi Gençlik Örgütleri.....	9
1.4.5. Nazi Eğitim Politikasının Temelleri	10
1.4.5.1. Alman Tebaası Bilinci	10
1.4.5.2. Sosyal Darwinizm Öğretisi	10
1.4.5.3. Alman Irkçılığı	10
1.4.5.4. Avrupa Dışı Irklara Karşı “Saf Kan” Eğitimi	11
1.4.6. Nazi Eğitim Sisteminde Uygulanan Yahudi Politikası	11
1.4.7. Nazi Döneminde Kullanılan Ders Kitapları	13
BÖLÜM II	14
ANTİSEMİTİZM KAVRAMI VE NAZİ ANTİSEMİTİZMİ	14
2.1. Antisemitizm Kavramı	14
2.2. Antisemitizm Kavramının Ortaya Çıkışı.....	14
2.3. Antisemitizmin Avrupa’da Tarihsel Gelişimi	15
2.4. Almanya’da Antisemitizm Düşüncesinin Oluşumu	17
2.4.1. Hitler’in Antisemitik Düşünceleri	19
2.4.2. Nazi Öncesi Yahudilerin Genel Durumu	21
2.4.3. Nazi Almanyası Yahudi Politikası.....	22
2.4.3.1. Yahudi Sorunu Oluşumu	23
2.4.3.2. Dışlama Politikası	23
2.4.3.3. Yahudilerin Göçe Zorlanması	25
2.4.3.4. Dışlanan Diğer Gruplar	26
2.4.3.5. Yahudi Sermayesinden Arındırma	28
2.4.3.6. İmha Politikası	30

BÖLÜM III	32
PROPAGANDA KAVRAMI VE NAZİ PROPAGANDASI.....	32
3.1. Propaganda Kavramı ve Tanımı	32
3.2. Propagandanın Tarihsel Süreci	33
3.3. Propaganda Çeşitleri	38
3.3.1. Kaynakları Bakımından Propaganda	38
3.3.1.1. Beyaz Propaganda.....	38
3.3.1.2. Kara Propaganda	39
3.3.1.3. Gri Propaganda.....	39
3.3.1.4. Silahlı Propaganda	40
3.3.1.5. Karma Propaganda	40
3.3.2. Sahası Bakımından Propaganda	41
3.3.2.1. İç Propaganda	41
3.3.2.2. Dış Propaganda	41
3.3.3. Konusu Bakımından Propaganda	42
3.3.3.1. Siyasal Propaganda	42
3.3.3.2. Askeri Propaganda.....	42
3.3.3.3. Kültürel Propaganda	43
3.3.3.4. Ekonomik Propaganda	43
3.3.4. Kullanılışı Bakımından Propaganda.....	43
3.3.4.1. Stratejik Propaganda	43
3.3.4.2. Taktik Propaganda.....	44
3.3.4.3. Takviye Amaçlı Propaganda.....	44
3.3.4.4. Karşı Propaganda	44
3.4. Propaganda Araçları	45
3.4.1. Gazete.....	45

3.4.2. Radyo	46
3.4.3. Televizyon	47
3.4.4. Afiş.....	48
3.4.5. Resim.....	49
3.4.6. Tiyatro.....	50
3.4.7. Sinema.....	50
3.4.8. İnternet ve Sosyal Medya	51
3.4.9. Kitap.....	51
3.5. Nazi Propagandası	52
3.5.1. Nazi Propagandasının Özellikleri.....	53
3.5.1.1. <i>Basını Kontrol Altına Alma</i>	53
3.5.1.2. <i>Kitlenin Durumuna Hakim Olma</i>	54
3.5.1.3. <i>Tekrar Özelliği</i>	55
3.5.1.4. <i>Tarihi Unsurların Kullanılması</i>	55
3.5.1.5. <i>Karşı Tarafın Farketmemesi</i>	56
3.5.1.6. <i>Propagandacının Kendine Güvenmesi</i>	56
3.5.1.7. <i>Kara Propaganda Uygulaması</i>	56
3.5.1.8. <i>Korku Propagandası</i>	56
3.5.2. Nazi Propagandasının Amaçları.....	57
3.5.2.1. <i>Lider İmajı Oluşturma</i>	57
3.5.2.2. <i>Diğer Fikirleri ve Bakış Açılarını Engelleme</i>	57
3.5.2.3. <i>Alman Halkını Birleştirme</i>	58
3.5.2.4. <i>Alman Halkının Moralini Yüksek Tutma</i>	58
3.5.2.5. <i>Antisemitizm</i>	58

BÖLÜM IV.....	60
DER GIFT PILZ (ZEHİRLİ MANTAR) KİTAP ÇEVİRİSİ	60
BÖLÜM V	93
DER GIFT PILZ (ZEHİRLİ MANTAR) KİTABININ İNCELEMESİ	93
5.1. Der Giftpilz (Zehirli Mantar) Kitabının Genel İncelemesi	93
5.1.1. Eserin Yazarı.....	93
5.1.2. Eserin Yayıncısı.....	94
5.1.3. Eserin Ressamı	94
5.1.4. Genel Değerlendirme	95
5.2. Hikâyelerin Değerlendirilmesi.....	96
5.2.1. Zehirli Mantar.....	96
5.2.2. Bir Yahudi nasıl tanınır?.....	96
5.2.3. Yahudiler bize nasıl geldi?	97
5.2.4. Talmud nedir?	98
5.2.5. Yahudiler neden vaftiz edilir?	99
5.2.6. Alman bir çiftçi, evini ve çiftliğini nasıl idare eder?	99
5.2.7. Yahudi tüccarlar nasıl hile yapar?	100
5.2.8. Hans ve Else'nin yabancı adam ile deneyimi	101
5.2.9. İnge'nin Yahudi doktoru ziyareti.....	101
5.2.10. Yahudi çalışanına nasıl davranır?.....	102
5.2.11. Yahudi avukatlar, iki kadını nasıl dolandırdı?	102
5.2.12. Yahudiler hayvanlara nasıl eziyet eder?.....	103
5.2.13. İsa Peygamber, Yahudiler hakkında ne dedi?	103
5.2.14. Para, Yahudi'nin Tanrısıdır!	104
5.2.15. İşçi Hartmann nasıl nasyonal sosyalist oldu?.....	105
5.2.16. Dürüst Yahudi var mı?	105

5.2.17. Yahudi sorununa çözüm bulunmadıkça insanlık için kurtuluş yoktur!	106
BÖLÜM VI.....	107
DEĞERLENDİRME	107
6.1. Eserin Çocuk Kitabı Olarak Değerlendirilmesi.....	107
6.1.1. Eserin Özellikleri	108
6.1.2. Biçim Özellikleri.....	108
6.1.3. Karakter.....	109
6.1.4. Dil ve anlatım özellikleri.....	109
6.2. Eserin Eğitim Yönünden Değerlendirilmesi.....	110
6.3. Eserin Antisemitizm Yönünden Değerlendirilmesi	111
6.3.1. Temel Konular	111
6.3.1.1. Yahudilere Karşı Uygulanan Dışlama Politikası.....	111
6.3.1.2. Yahudi Sermayesinden Arındırma	113
6.3.1.3. Yahudiler ve Çocuklar	114
6.3.1.4. Hristiyanlığın Yahudi Düşmanlığı	114
6.3.1.5. Yahudi-Komünist Eşitliği	115
6.3.1.6. Yahudileri İmha Politikası.....	116
6.3.2. Antisemitik Saldırı.....	116
6.3.2.1. Fiziksel Görünümleri.....	117
6.3.2.2. Dinî İnançları.....	117
6.3.2.3. Ahlakî Değerleri.....	119
6.4. Eserin Propaganda Yönünden Değerlendirilmesi	120
VIII. BÖLÜM.....	124
SONUÇ	124
KAYNAKLAR.....	128

GİRİŞ

Propaganda, bir topluluğun düşüncelerini, duygularını, davranışlarını, tavır ve hareketlerini etki altında tutmak ve onları değiştirmek amacıyla yayınlanan bilgi, belge, doktrin ve görüşlerdir (Tarhan, 2008, s.36). İnsanların kendi aralarında iletişime geçtikleri andan itibaren var olan bu kavram, günümüzün en önemli siyasal ve kültürel araçlarından biri haline gelmiştir.

20. yüzyılda yaşanan teknolojik gelişmelerle birlikte propaganda tekniği ve uygulaması da biçim değiştirmiş ve özellikle geniş kitlelere ulaşılabilmesi ve coğrafi sınırlılıkların ortadan kalkması, propagandacıların hem işlerini kolaylaştırmış hem de onları yeni araçlar kullanmaya sevk etmiştir (K. Yılmaz, 2007, s.3). Kişiler arasında haber ve bilgi akışını sağlayan her şey propagandanın aracı olmaktadır. Bu propaganda araçları: kitap, dergi, bayrak, afiş, bilgisayar ağları, telefon, radyo, sinema, tiyatro, sergi, fuar ve toplantılar vb.

Propaganda, savaş aracı olarak Birinci Dünya Savaşı'nda kullanılmış ve gücünü kanıtlamıştır. Daha sonraki yıllarda ise psikolojik etkilerin önemini kavramış görünen devletler, basın-yayın müdürlüğü, istihbarat servisi, propaganda bakanlığı gibi oluşumlara idari yapılarında yer vermeye başlamışlardır (K. Yılmaz, 2007, s.14). Bu devletlerden biri de Nazi Almanyası'dır.

Nazi yönetimi, propagandaya özel bir önem vermiş ve bu amaçla belli bir bütçe ayırarak propaganda bakanlığı kurmuştur. Nazi propagandası, nasyonal sosyalizm ideolojisi doğrultusunda antisemitik, antikapitalist, antikomünist düşüncelerle yapılmıştır. Naziler bu propagandayı hem ülke içinde hem de ülke dışında, dönemin tüm teknolojik araçlarını aktif olarak kullanarak yapmıştır.

Nazi propagandası Alman halkının hayatının her yerindeydi. Alman halkı, sokaklarda yürürken geleneksel Alman ailesini simgeleyen ve *Ein Volk, ein Reich, ein Führer!* (Tek

halk, tek imparatorluk, tek lider!) sloganlı Hitler afişleri; Hitler'in gülerken, çocukların ellerini sıkarken veya milletin tezahüratlarını mahcup bir şekilde kabul ederken resmedildiği posterleri görürlerdi. Evlendiklerinde Hitler tarafından, "Kavgam" isimli kitabı hediye edilirdi. Radyoyu açtıklarında devlet tarafından oluşturulmuş uzman bir ekip tarafından propagandaya maruz bırakılırlardı. Yahudi ölüm kamplarındaki binaların isimleri kulaklarına hoş gelirdi; çünkü isimleri: Mutlu Bülbül, Gül Bahçesi, Banyolar ve Nefes Alma Enstitüleri konulmuştu. Almanya savaşta yenilmeye başladığında ise haberlerde, "Alman bilim adamları, iki yeni süper silah üretti. Bunlardan biri, denizaltında yüksek hızlarda hareket edebilen U-bot ve diğeri de V-1 denilen füze sistemi." gibi yalanlar duyular. (Aydoğmuş, 2018, s.31-33). Bunlar, Nazi propaganda faaliyetlerinin sadece birkaçıdır.

Çalışmamız, Nazi propagandasının en etkili ve tehlikeli olan kısmını oluşturan çocuk kitapları ile yapılan propaganda üzerinedir. Alanda yapılan literatür taraması sonucunda, çocuk kitaplarının propaganda amaçlı kullanımını eğitim, propaganda ve ideoloji yönünden inceleyen herhangi bir Türkçe çalışmaya rastlanılmamıştır. Çalışmanın iletişim bilimleri, tarih ve eğitim bilimi alanlarında önemli yer tutacağına inanılmaktadır. *Der Giftpilz (Zehirli Mantar)* adlı çocuk kitabının, Almanca ve İngilizce olarak çevirileri yapıp çeşitli kitaplarda ve internet sayfalarında yüzeysel olarak incelendiği görülmüştür. Çalışmamızda bu eserin Türkçe olarak eserin çevirisi yapıp eğitim, propaganda ve ideoloji yönünden incelenerek Nazi propagandasının nasıl gerçekleştiği ve sonuçlarının hangi boyutlara ulaştığı gözler önüne serilmektedir.

BÖLÜM I

EĞİTİM KAVRAMI VE NAZİ EĞİTİM SİSTEMİ

1.1. Eğitim Kavramı ve Tanımı

Eğitim sözcüğü, Türkiye Türkçesinde 1950’li yıllarda Arapça kökenli “terbiye” kelimesinin yerine kullanılmaya başlamıştır. Terbiye kelimesi, sözlükte “artmak, düzeltmek, ıslah etmek, çocuk yetiştirmek” anlamlarına gelmektedir. Eğitim sözcüğü ise “eğmek” fiilinden türemiştir. Sözlükte “bükmek, uygulamak, öğretmek, yetiştirmek, geliştirmek, alıştırmak, egemenlik altına almak, yenilgiye uğratmak, ezmek, kırmak, yönlendirmek gibi anlamları karşılar. Eğitim kavram olarak, pedagojik yönden geliştirmek, yetiştirmek, yetkinleştirmek anlamı taşır (Şişman, 2011, s.5).

Eğitim kavramının belirli özelliklerine vurgulanarak çok sayıda tanım yapılabilir. Genel ve kapsayıcı olarak “Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerinde okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardımcı etme” şeklinde tanımlanır (TDK, 2019).

1.2. Eğitimin Temel Amaç ve İşlevleri

Eğitim sistemlerinde planlanan faaliyetlerin belirli bir amaç ve işlevi vardır. Ve bu faaliyetlerin dayandığı bir eğitim felsefesi de bulunmaktadır. Bu felsefe ile bir insan tipi ve toplum modeli tasarlanır. Eğitim politikalarında; amaç, süreç, yöntem, ortam gibi konularda farklılık gösterebilir (Şişman, 2011, s.25).

Eğitimin amaçları ise zamana, toplumlara, ideolojilere, yönetimlere ve eğitim felsefelerine göre farklılık gösterir. Eski Yunan ve Eski Roma’da eğitimin temel amacı, siyasi otoriteye bağlı vatandaşlar yetiştirmek olarak görülmüştür. Ortaçağ eğitiminde din esas alınırken, Rönesans’tan sonra ise eğitim laik ve dünyevi bir özellik kazanmıştır (Şişman, 2011, s.26).

1.3. Politik Açıdan Eğitim

Politik açıdan eğitimde öğrenciler, bir vatandaş ve toplum üyesi olarak ele alınır. Öğrencilerin politik düşünce, değer ve normlar içerisinde yetiştirilmesi sağlanır. Okul içerisinde politik güç; yönetici, öğretmen, öğrenci ve aileler arasında denge kurularak oluşturulur (Şişman, 2011, s.33). Okul, mevcut devlet ve hükümet otoritesini meşrulaştırır. Ülkenin yönetimine göre politik yapının istikrarı sağlanır. Demokratik bir ülkede demokrasiye karşı duyarlılığı sağlar ve politik gelişmeler desteklenir. Totaliter rejimlerde ise ideolojinin devamını sağlayacak nesiller yetiştirir (Şişman, 2011, s.110). Görüldüğü üzere mevcut yönetim için *eğitim* konusu hayatî önem taşımaktadır.

Eğitim, günümüzde toplumsal bir kurum olarak görülmektedir. Temel eğitim devletin vatandaşlarına parasız olarak sunduğu bir görev olmuştur. Modern ulus devletlerin ortaya çıkması ile temel eğitim bütün vatandaşlar için zorunlu hale gelmiştir.

Eğitim hizmetlerinin planlanması ve yönetimi, ülkelerin siyasal sistemlerine ve yönetim şekillerine göre farklılık gösterir. Çünkü her sistem ve yönetim, yeni nesli kendi değerlerine göre yetiştirmek ister. Bu sebeple devlet, ülkedeki eğitim faaliyetlerini planlar ve denetler. Devlet politikası olarak ele alınan eğitim ve bilim tartışma yaratmaktadır. Ancak eğitimin temel politikaları, yasaları, ilkeleri, planları, programları ve eğitim için gerekli fizikî, finans ve insan kaynakları devlet tarafından oluşturulmaktadır. Dolayısıyla devlet, eğitim ve kurumları üzerinde doğrudan bir yönetme ve denetleme yetkisine sahip olmaktadır (Şişman, 2011, s.111).

1.4. Nazi İdeolojisinde Eğitim

1.4.1. Nazi Dönemi Öncesi Eğitim

Alman eğitim sisteminde eğitimin dayandığı temel esaslar, Prusya zamanında zorunlu eğitim yasasının oluşturulmasından itibaren uyum, itaat, askerî hizmete hazırlık olmuştur. Yenilikçi fikirlerle, öğrencilerin özgürleştirilmesi düşünceleri ilk defa Weimar Cumhuriyeti zamanında ortaya çıkmıştır. Weimar Cumhuriyeti Anayasası'nda bu düşüncelerin ifadesini şu şekilde buluruz: “Bütün okullarda örf ve adetlere uygun ahlaki eğitimin, vatandaşlık bilincinin, kişisel ve mesleki yeteneklerin Alman halkının tinine uygun olarak ve halklar arasında uzlaşma sağlayacak şekilde geliştirilmesi esastır (Ortmeyer, 2010, s.16)”.

Weimar Cumhuriyeti'nin eğitim sistemi içerisinde özgürlükçü eğitim ilkelerini savunan eğitim bilimciler ve öğretmenler de bulunmaktaydı. Ancak okulların çoğunda otoriter Prusya mantığı hâkim konumdaydı. Sessizlik, düzen, temizlik, dakiklik ve itaat kavramları Nazilerden önce *Prusya erdemleri* olarak sayılmaktaydı (Ortmeyer, 2010, s.16).

1.4.2. Nazi Dönemi Eğitim Faaliyetleri

Hitler daha iktidara gelmeden önce eğitim konusundaki temel düşüncelerini biçimlendirmişti. Hitler'in en temel amaçlardan birincisi “sağlıklı bedenlerin yetişmesini sağlamak”tır. Hitler bu amacı şu sözleriyle dile getirmiştir: “Az eğitilmiş ama kararlılık ve istenç gücüyle dolu, sağlam karakterli bir insan, bir bütün olarak, fiziksel yönden güçsüz, zayıf istençli, korkak ve edilgin bir bireyden daha değerlidir”. Bu nedenle öğrenciler, Naziler tarafından gereksiz görülen dersler yerine beden eğitimi ve spora yönlendirilme başlandı. Naziler için *geleceğin askerlerini ve annelerini* görevlerine fiziksel olarak hazırlanması sağlandı. Oluşturulan ders müfredatına göre insan öncelik olarak pratik yaşama hazırlanmalıydı. Naziler ulusal kimliğin oluşması için ilkokuldan itibaren yurttaşlık bilgisi dersini önemli görüyordu (Beyerchen, 2015, s.33).

“Lider”e sadık bir neslin oluşturulması için eğitimde “Führer” ön plana alınmıştır. Okullarda özellikle Hitler'i öven şarkılar söylenmektedir. Anaokullarındaki çocuklara “Biz Führeri severiz, Biz Führerden onur duyarız, Biz Führeri takip ederiz, Ta ki gerçek bir erkek oluncaya kadar!” ve “Führerimize inanıyoruz, Führerimiz için yaşıyoruz, Führerimiz

için ölüyoruz, Ta ki kahraman oluncaya kadar” şeklinde şarkılar söylenmekteydi (Erol, Cerrahoğlu & Çakı, 2017, s.1236).

Okul sadece bilgi olarak değil görsel olarak da Nazizm ideolojisiyle donatılmıştır. Derslerde öğrencilerin sürekli olarak Nazi selam vermesi, sınıfların gamalı haçlarla süslenmesi ve sınıfların başköşelerinde bulunan Adolf Hitler resmi bu duruma örnektir (Erol, vd., 2017, s.1236).

Naziler, eğitim kurumlarında erkeklere daha çok önem vermektedir. Liseyi bitirenlerin ve yükseköğrenim yapacakların çoğunlukla erkek olması bu durumu kanıtlamaktadır. Erkeklere daha çok önem verilmesinin sebebi ise Nazi ideolojisinde kadın, evinin içerisinde erkek çocuk doğurma ile görevli olarak görülmesidir (Erol, vd., 2017, s.1236).

Nazi eğitim sisteminde öğrencilere bireysellik yerine “Alles für Deutschland (Herşey Almanya için)” öğretisi verilmiştir. Buradaki asıl amaç, kitle hareketini oluşturmaktır. Eğitimde dini temellerin yerini ise ırksal ve ideolojik temeller almıştır (Erol, vd., 2017, s.1237).

1930’ların ortalarından itibaren kilise okullarına, önce laikleşme ardından Nazileştirme uygulanıp devlet tarafından el konuldu (Caplan, 2018, s.103).

Okul müfredatları, özellikle dil, edebiyat, halk gelenekleri ve tarih dersleri içerisinde “Alman” unsurlara öncelik verecek şekilde değiştirildi. Tarih ve içerisinde bulunan Alman tarihi şahsiyetlerine ve zaferlerine büyük önem verildi. “İrksal biyoloji” yeni zorunlu ders olarak öğrencilerin hayatına girdi (Caplan, 2018, s.103).

Nazi döneminde sınıf ortamı da belli bir düzen içerisindeydi. Sınıflarda, sandalyelerin sırtları yoktur, masalar yere sabit, öğretmenin masası taht gibi düzenlenmiştir (“Und der Rohrstock?”, 2019).

1.4.3. Nazi Dönemi Eğitim Yapısı

1933-34 yılları arasında yerel eğitim örgütleri eskisi gibi çalışmaya devam etti. Yüksek makamlara ise Nazi Partisi üyeleri getirildi. Eğitimdeki bu makamlara yerleşen en önemli Nazi üyeleri ise *Hans Schemm* ve *Bernhard Rust* olmuştur (Beyerchen, 2015, s.88).

Eski ilkokul öğretmeni olan Hans Schemm, 1920’de Nasyonal Sosyalist Öğretmenler Birliği’ni (Nationalsozialistischer Lehrerbund) kurmuştur. Schemm, pratik konulara radikal ve ideolojik olarak yaklaşır. Bu yaklaşımı Schemm’in şu sözlerinde görebiliriz:

“Yabancı ırklardan gelenlerin Alman çocuklarına öğretmenlik yapmasına izin verileceğini düşünmek gülünçtür. Yabancı ırktan gelenlerde, varlığın nasıl sürdürüleceğine karar verirken gereken içgüdüye dayalı ırksal kesinlik bulunmaz... Alman insanının öğretmenleri yalnızca Almanlar arasından çıkabilir (Beyerchen, 2015, s.88)”.

Schamm, bilimsel çalışmaların dahi partinin ve ideolojinin esas alınarak yürütülmesi gerektiğine inanıyordu.

Bernhard Rust ise Schamm’dan daha ılımlı bir öğretmendi. 1920’lerin başlarında völkisch faaliyetlere katılmıştı. Hitler’e bağlılığı ve teşkilatçılığı ile dikkat çeken Rust, 1925’te Nazi Partisi’nin Güney Hannover-Brunswick bölgesi başkanlığı yapıyordu. 1933 seçimlerinde gösterdiği başarı sebebiyle Naziler iktidarı kazanınca Prusya Eğitim Bakanlığı göreviyle ödüllendirildi (Beyerchen, 2015, s.89).

Rust, entelektüel işlerin milliyetçi bir çizgide yürütülmesi gerektiğine inanıyordu. Ancak entelektüel özgürlüğü de olmazsa olmaz görüyordu. Yahudilerin işten çıkarma politikasını, üniversitelerin ve enstitülerin yeniden kurulabilmesi için bir adım olduğunu düşünüyordu.

1934’te Reich Eğitim Bakanlığı kurulana dek, eğitim bakanları Reich İçişleri Bakanı Wilhelm Frick’ten emir alıyorlardı. Schemm esas olarak ilk ve ortaokullarla, Rust üniversitelerle ilgilenirken Frick ise tüm eğitimin amaçlarını ve hedeflerini oluşturuyordu. Hatta Frick kendi alanında 1933 yılı Mayıs ayında bir tebliğ yayınlarak, “bilimsel incelemenin temelini oluşturan nesnelliğin yerini politik ve ırkçı bilincin alması gerektiğini” duyurmuştur (Beyerchen, 2015, s.92).

1934 yılında *Ulusal Eğitim Bakanlığı* kuruldu. 1 Mayıs 1934’te Reich Eğitim Bakanlığı’na Rust getirildi (Beyerchen, 2015, s.93-94).

Reich Eğitim Bakanlığının örgütsel yapısı içerisinde Bilim (Wissenschaft), Eğitim (Erziehung) ve Halkın Eğitimi (Volksbildung) Daireleri oluşturuldu. Bakanlık içerisinde, Bakan Rust'ın oluşturduğu doğrudan kendisine bağlı bir kadro, merkez bürosu ve fiziksel eğitim bürosu da bulunmaktaydı (Beyerchen, 2015, s.95).

1.4.4. Nazi Eğitim Kurumları

1.4.4.1. Okul Öncesi Eğitim Kurumları

Okul öncesi eğitimin temel amacı: ailede kadınların yükünü hafifletmek ve çocukları daha küçük yaşlardan itibaren Nazi ideolojisine göre yetiştirmektir. Bu kurumlarda belirlenen temel standartlar şunlardır:

- Gamalı Haçlı Nazi Bayrağı daima asılı ve göndere çekilmiş olmalıdır.
- Sınıflarda Hitler'in resmi en görünür yerde asılı durmalıdır.
- Herkes Hitler selamı vermelidir.
- Bu okullara kayıt için *saf kan* Alman olması ve sağlıklı olduğuna dair bir belge göstermelidir.
- Üniforma giymek zorunludur (Karasoy, 2018, s.210).

Okutulan ders kitaplarında da Nazi ideolojisi yer almaktadır. Örneğin alfabenin harfleri Nazizm sembollerini çağrıştıracak şekilde; H harfi için: Heil selamlaması, F harfi için ise “Führer” kelimesi kullanılmıştır (Karasoy, 2018, s.211).

1.4.4.2. İlkokul-Ortaokul ve Liseler

Nazi döneminde temel okul sistemi üçlü bir yapı ile sağlanmıştır:

- İlkokul (Die Volksschule)
- Ortaokul (Die Mittlere schule)
- Lise (Die Höhere schule), (Erkek Aufbauschulen, Kız Aufbauschulen; Erkek Gymnasium; Erkek Oberschulen, Kız Oberschulen ve Alman Yatılı Okulları) (Karasoy, 2018, s.212).

Bu sistem içerisinde Nazi elit okulları dikkat çekmektedir. Çünkü bu okulların özel ve politik görevleri bulunmaktadır. Nazilerin yönetici ve insan kaynağı bu okullar aracılığıyla sağlanmaya çalışılmıştır. Elit Okulları (Elite Schulen) konseptinde, Nasyonal Politik Eğitim Kurumları (NAPOLA), Alman Yatılı Okulları ve Adolf Hitler Okulları (Adolf Hitler Schulen) bulunmaktadır (Karasoy, 2018, s.213).

Haziran 1938’de çıkartılan *Nasyonal Okul Yasası (Reichschulpflichtgesetz)* ile ilkokul zorunlu hale getirildi (Karasoy, 2018, s.212).

1.4.4.3. Yükseköğretim

Özerk bir yönetime sahip olan üniversiteler Naziler döneminde devlete tamamen bağlandı. Öncelikle Alman olmayan ve liberal profesörler görevden uzaklaştırıldı. Akademik çalışmalar ve eğitimler Nazi ideolojisinin yararına göre ayarlanmıştır. Öğretim elemanları, Nasyonal Sosyalist Üniversite Öğretmenleri (NS- Dozentenbund) adlı sendikaya üye olmak zorunda bırakıldı. Üniversite rektörleri ise artık seçilerek değil Nazi devletinin atamalarıyla belirlenmeye başlanmıştır (Karasoy, 2018, s.217).

1.4.4.4. Nazi Gençlik Örgütleri

Naziler ideolojilerini aşılayabilmek için örgün öğretim dışında yaş gruplarına ve cinsiyetlerine göre gençlik örgütleri oluşturmuşlardır. Bunlar:

- Pimpf (6-10 yaş erkek çocuklar)
- Alman Gençliği (Deutsches Jungvolk, 10-14 yaş erkek çocuklar)
- Hitler Gençliği (Hitlerjugend, 14-18 yaş erkek çocuklar)
- Genç Kız Birliği (Jungmädelsbund, 10-14 yaş kız çocuklar)
- Alman Kız Birliği (Bund Deutscher Mädel, 14-18 yaş kız çocuklar)

Bu örgütlerde erkek çocuklara özellikle spor ve askerliğe, kız çocuklara ise spor ve ev işlerine yönelik eğitimler verildi (“Von Klein auf”, 2011).

1.4.5. Nazi Eğitim Politikasının Temelleri

1.4.5.1. Alman Tebaası Bilinci

Nazi eğitim sisteminde öğrencilere pedagojik anlayışın temeli olan bireysel kişilik gelişimi yerine toplumsal gelişim benimsetilmeye çalışılmıştır. Hitler'in hedefi, kendisine ve ideolojiye kayıtsız şartsız boyun eğen bir tebaa oluşturmaktır. Hitler boyun eğme konusunda şu bakış açısına sahiptir: “Susmayı öğrenmesi gerekir ve sadece haklı yere cezalandırıldığında değil, gerekirse aynı zamanda haksızlığa da sesini çıkarmadan katlanmayı öğrenmelidir (Ortmeyer, 2010, s.23).”

1.4.5.2. Sosyal Darwinizm Öğretisi

Doğanın soylu prensibi, güçlünün zaferini ve güçsüzün yok edilmesini ya da koşulsuz teslimiyetini anlatmaktadır. *Sosyal darwinizm* anlayışı ise, hayvanlar arasındaki bu kuralın insan ilişkilerini belirleyen temel ilke olması gerektiğini savunur. Bu düşünce Nazi ideolojisine özgü değildir (Ortmeyer, 2010, s.25). Bu anlayış Nazi ideolojisinde *ari ırk* düşüncesini oluşturmuştur. “Ari ırk”ın bozulmaması için Almanların kendi ırkıyla evlenmesi gerektiği dahi savunulmuştur. Naziler, Alman nesline bu anlayışın öğretilmesine büyük önem vermiştir.

1.4.5.3. Alman Irkçılığı

Öğrencilere verilmek istenen milliyetçilik ırkçılık seviyesindedir. Çünkü Hitler'in milliyetçiliği “Bütün eğitim, gençlere diğerlerinden üstün oldukları duygusunu vermek üzerine kurulmalıdır” sözüyle belirttiği gibi *ırk üstünlüğü* düşüncesini içermektedir (Ortmeyer, 2010, s.26). Hitler, okullardan mezun olan her öğrencinin tam bir Alman olarak çıkması için müfredatın düzenlenmesini emretmiştir. Bu şekilde, “...o zaman birbirine ortak bir sevgi ve gururla bağlı vatandaşlardan, aynı öreste döğülmüş, sonsuza değin sarsılmaz ve yenilmez bir halk oluşacaktır” diyerek kendi ideolojisi etrafında birleşmiş “Alman Milleti”nin oluşmasını hedeflemektedir (Ortmeyer, 2010, s.27).

1.4.5.4. Avrupa Dışı Irklara Karşı “Saf Kan” Eğitimi

Nazi eğitim sistemi öğrencileri *ırk bilinci ve duygusu* ile yetiştirirken *saf kan* fikrini de aşılamaktadır. Nazi ırkçılığının temelini oluşturan *Avrupa dışı ırklar* tezi özellikle Yahudileri ve Çingeneleri¹ kapsamaktadır. Antisemitizm, 1933 yılından itibaren ırk bilgisi ve biyoloji derslerinde müfredatın temelini oluşturmuştur (Ortmeyer, 2010, s.28).

1.4.6. Nazi Eğitim Sisteminde Uygulanan Yahudi Politikası

Naziler oluşturmak istedikleri eğitim sistemini hemen yürürlüğe koyamadılar. Çünkü bunun için ne tutarlı düşünceleri ne de hazırlıklarını sağlayacak yetiştirilmiş uzmanları vardı. Bu sebeple Weimar Cumhuriyeti’nde miras kalan eğitim sistemi devam ettirildi. Bu dönemde emir, yöntem, tüzük ve yönetmelik karmaşası yaşandı. Merkezi bir eğitim bakanlığının kurulması bile ancak 1934 yılında gerçekleşebildi (Ortmeyer, 2010, s.31).

Nazi eğitim politikalarının önceliği makamların değişmesi oldu. Eğitim bakanlığı içerisinde yüksek mevkiler Nazilere geçerken 7 Nisan 1933 tarihli *Devlet Memurluğunu Yeniden Düzenleme Yasası* ile tehdit olarak görülen tüm öğretmenler temizlendi. Yasa içerisinde “ari ırktan olmayan öğretmenler”in ve “her daim koşulsuz bir şekilde milleti ve devleti için kendini feda edeceğinden şüphe edilen” olarak geçen bu öğretmenler okul hizmetinden ve memuriyetten çıkarıldı (Ortmeyer, 2010, s.37).

7 Nisan 1933 tarihinde *Yüzde 1,5 yasa* da yürürlüğe girmiştir. Bu yasa, ari ırktan olmayan öğrencilerin sayısının, bütün okul ve üniversitelerdeki toplam öğrenci sayısının ari ırktan olmayan toplam öğrenci sayısına olan oranını aşmamasını öngörüyordu. Bu durum ari ırktan olmayan olarak gördükleri kişilerin gelecek zamanda “Alman” okullarına gitmemelerini sağlayacak ilk adımdır (Ortmeyer, 2010, s.37).

25 Nisan 1933 tarihinde *Alman okul ve yüksekokullarının kapasite üzeri doluluğuna karşı yasa* çıkarıldı. Bu yasa ile yeni öğrenci alımlarında artık yüzde 1,5’tan fazla Yahudi öğrenci bulunmayacaktı. Bu oran, Yahudi halkın tüm halka oranını temsil ettiği iddia edildiği için sözde bir orandır. Bu yasayı uygulamayan okul müdürleri ceza olarak sürgün edildi ve/veya emekli edildi. Yasayla birlikte kısa zamanda oran sağlanması amacıyla Yahudi öğrenciler okuldan atılmıştır (Ortmeyer, 2010, s.37).

¹ Çingene: Almanca “Zigeuner” kelimesi, Sinti ve Roma halklarını kapsamaktadır.

1936 yılında Yahudi öğrenciler için ayrı sınıflar oluşturuldu. Ayrıca Yahudiler için zorunlu eğitim sadece Yahudi okullarında geçerli hale gelmiştir (Ortmeyer, 2010, s.46).

Yahudi öğrencilere yapılan yaptırımlar, 1936 Berlin Olimpiyatları süresince durdurulsa da Olimpiyatların bitişiyle artarak devam etti (Ortmeyer, 2010, s.46).

Yasal olarak günlük olarak yapılması zorunlu olan *Hitler Selamı* (Alm. *Hitlergruß*¹) Yahudi öğrencilerin karşılaştığı en büyük problemdi. Çünkü Naziler tarafından Yahudilere uygulanan dışlama ve imha politikalar sebebiyle öğrenciler ve velileri bu selamın verilmesini istemiyordu. Naziler bu durumun okulun birlik ve beraberliğine zarar verdiğini düşünüyordu. Yahudi öğrencilerin okul içerisinde dışlanması amacıyla “okul toplantıları”na katılımı 1937 tarihli bir genelge ile yasaklandı. Ayrıca Yahudi öğrencilere spor ödül ve nişanı taşınması da yasaklandı (Ortmeyer, 2010, s.49).

Yahudi öğrencilere başlatılan bu süreç beş yıl resmi ve gayriresmî yöntemlerle sürdürüldü. Sonuç olarak artık Yahudi öğrencilere, parasal okul yardımı, 1935 yılında uygulanan okul malzemelerinin bedava verilmesi ve diğer eğitim yardımları kaldırıldı. Sınıftaki Yahudi öğrenciler, *Yahudi sırası* diye tabir edilen en arkadaki sıralara sürüldüler. Din dersleri 1936’da kaldırıldı. Okul gezilerine katılımları ya da okul yurtlarına yerleşmeleri yasaklandı (Ortmeyer, 2010, s.50).

9-10 Kasım 1938’teki pogromdan² sonra ise bütün Yahudi öğrenciler Yahudi okullarına gönderildi. Artık Alman okullarından sürüldükleri için resmi olarak *Alman Yahudi Birliği*’ne (Alm. Reichvereinigung der Juden in Deutschland) devredilmiş oldular (Ortmeyer, 2010, s.54).

¹ Hitlergruß: Alman selamı adı da verilen Nasyonal sosyalist selamlama biçimine verilen isim. Sağ kolun avuç aşağıya doğru açık bir şekilde eğimli olarak yukarıya kaldırılması ve genellikle “Heil Hitler” ya da “Sieg Heil” sözlerinin söylenmesi.

² Pogrom: Zulmetmek, şiddet kullanarak yok etmek.

1.4.7. Nazi Döneminde Kullanılan Ders Kitapları

Naziler tarafından, Martin Luther, Friedrich Ludwig Jahn, Johann Gottlieb Fichte ve August Heinrich Hoffmann von Fallersleben gibi önemli Almanların Nazi ideolojilerini destekleyen bölümleri pasajlar halinde günlük propagandaya ve ders kitaplarına eklendi. Özellikle ders kitaplarında, Martin Luther ve Yahudi halka karşı kundaklama ve cinayet olaylarına çağrı yapan şair ve düşünürlerin alıntıları bulunmaktadır (Ortmeyer, 2010, s.21).

Hitler'in görüşleri, "milli politika" ve "ırk bilgisi" derslerinin önemli bir parçasını oluşturuyordu. Naziler, 1933 yılından öncesi okul kitaplarının değiştirilmesini istiyorlardı ancak para konusu problemli. Ekonomik sıkıntılar sebebiyle birçok okulda eski ders kitapları okutulmaya devam edilmek zorunda kalındı. İlk başta, eski kitaplara basılan Nazi simgeleri ve ek kitapçıklarla Nazi ideolojisi verilmeye çalışıldı. Daha sonra Nazi ders kitapları bastırılmış ve öğrencilere dağıtılmıştır.

BÖLÜM II

ANTİSEMITİZM KAVRAMI VE NAZİ ANTİSEMITİZMİ

2.1. Antisemitizm Kavramı

Antisemitizm, tanım olarak “Yahudilere karşı düşmanca duygular besleyen ve Yahudilere karşı ayırt edici önlemler alınmasını isteyen görüş” olarak açıklanır (TDK, 2019). Etimolojik olarak ise Yunanca karşı anlamındaki ön ek *anti* ile Yahudi taraftarlığı anlamında kullanılan *semitizm* kelimelerinden oluşan bir kavramdır (S. Yılmaz, 2017, s.1189). Semitizm kelimesi *semit* kökünden gelmektedir. Bu da *sâmi* kelimesinden türetilmiştir ki kelime, Sami ırkını (Akadca, Babilce, İbranice, Aramice, Arapça gibi dilleri konuşan toplulukları) kapsamaktadır. Ancak Batı dünyasında “sâmi” kelimesi ile daha çok Yahudiler kastediliyordu (S. Yılmaz, 2017, s.1191).

2.2. Antisemitizm Kavramının Ortaya Çıkışı

Antisemitizm siyasi bir program olarak ilk kez Habsburg monarşisinin başkenti, Siyonizmin doğduğu yer ve geleneksel Doğu ile seküler Batı Yahudilerinin buluşma yeri olan Viyana’da ortaya çıktı.

1873 yılında, Alman gazeteci Wilhelm Marr, “Yahudi Ruhunun Cermen Ruhu Karşısındaki Zaferi (Der Sieg des Judenthum über das Germanenthum)” başlıklı yazısında, “Semitismus” kelimesini hem Yahudiler hem de Yahudilik (Yahudi olmak anlamında) kavramlarını belirtmek için kullanmıştır. Marr, 1879 yılında yayımlanan “Cermen Ruhu İçin Yahudi Ruhu Karşısında Zafere Giden Yol (Der Weg zum Siege des Germanenthums über das Judenthum)” isimli kitabında da *Semitizm* kelimesinden *Antisemitizm* kelimesini türeterek kullanmıştır. Marr aynı yıl, Yahudi tehdidi ile mücadele etmek ve ülkeden zorla

çıkarılmalarını savunan ilk kuruluş olan “Antisemitler İttifakı”nı kurmuştur (Ertan, 2012, s.27).

2.3. Antisemitizmin Avrupa’da Tarihsel Gelişimi

Yahudilere karşı duyulan belirgin nefret, *Antisemitizm* kelimesinin ortaya çıkışından çok daha önce başlamıştır. Yahudiler ilk defa Antik Çağ’da kültürel farklılıkları ve tek tanrılı dini inançlarından dolayı ayrımcılığa uğramışlardır. İskender döneminde başlayan *Helenleştirme Politikası*’na kendi güçlü kültürleri ile karşı koymuşlardır. Bu durum Yahudilerin, Yunan devletleri tarafından tehdit olarak görülmesine neden olmuştur (Ertan, 2012, s.28).

Roma döneminde Yahudilerin monoteist inancı, Romalıların pagan inancına ters düşmekteydi. Roma döneminde yaşanan baskılar ve ayrımcı politikalar sebebiyle Yahudiler, Romalılara iki defa isyan etti. İsyanları devlet tarafından sert bir şekilde bastırıldı. Romalılar M.S. 70’te Yahudilerin tapınaklarını yaktılar, M.S. 135’te ise Yahudi dinini ülkede tamamen yasakladılar (S. Yılmaz, 2017, s.1195).

Hristiyanlığın ortaya çıkmasıyla birlikte antisemitik düşünce boyut değiştirdi. Yahudiler, Hristiyanlığı bir Musevî mezhebi olarak görüyorlardı. Ancak *Aziz Pavlus*, “Tanrı’nın, günaha batmış Yahudi toplumunun yerine Hristiyanları seçtiği” anlayışı getirdi. Bu da Hristiyanların Yahudilere bakış açısını değiştirmiştir (S. Yılmaz, 2017, s.1196). Roma İmparatoru Konstantin (274-337) döneminde Hristiyanlık hakim din haline gelerek Yahudilik köklerinden tamamen kopmuştur. Artık Hristiyanlar, Yahudileri İsa peygamberin ölümünden sorumlu tutarak “*Tanrı katili*” olarak görmüştür. Bu tarihten itibaren Hristiyanların, Yahudilere karşı mücadelesi başlamıştır (S. Yılmaz, 2017, s.1197).

Orta Çağ’da Katolik Kilisesi, Hristiyanlara faizle para alıp vermeyi; Yahudilere de toprak sahibi olmalarını yasaklamıştır. Bu yasak sebebiyle Hristiyanlar toprakla uğraşıp çiftçiliğe, Yahudiler ise tefeciliğe yöneldiler. Zaman içerisinde zenginleşen Yahudilerin servetleri, hükümdarların ve kilisenin dikkatini çekti. Mallarına el koyabilmek ve dinî sebeplerden dolayı Yahudiler, Orta Çağ boyunca iftiralara, kovulmalara, din değiştirmeye zorlamalara, katliamlara maruz kaldılar (Ertan, 2012, s.29). Yaptırımlardan kaçan Yahudiler çoğunlukla huzur bulmak için Müslüman coğrafyalara kaçtılar.

Haçlı Savaşları'nda hükümdarlar ve kilise, Müslüman ve Yahudilerin düşman olduğuna halkı inandırdı. Galejana gelen halk Avrupalı Yahudilerini kıyıma uğrattı. 1096'daki Birinci Haçlı Seferi sırasında Avrupalılar tarafından Tuna ve Ren boylarındaki Yahudi cemaatleri yok edildi ve Almanya-Kuzey Fransa'daki Yahudi nüfusunun üçte biri öldürüldü. 1147'de İkinci Haçlı Seferi'nde ise Almanya'daki Yahudiler çok defa katliama uğradı (Ertan, 2012, s.29).

Kökleşen Yahudi düşmanlığı çeşitli rivayetlere de sebep olmuştur. Özellikle Yahudilerin ayinlerinde çocuk kanının kullanıldığı efsanesi uydurulmuştur. Bu sebeple o dönemdeki çocuk kaçırılmalarından ve faili meçhul cinayetlerden hep Yahudiler sorumlu tutuldu (S. Yılmaz, 2017, s.1200).

1290'da tüm İngiliz Yahudileri, 1396'da 100 bin Fransız Yahudisi, 1421'de ise binlerce Avusturya Yahudisi ülkelerinden kovuldu. Bu kovulmaları, 1492'de İspanya ve 1497'de Portekiz izledi ancak bu ülkelerdeki uygulamalar sadece Yahudilere değil Müslümanlara da uygulandı, çeşitli pogromlar uygulandı ve ülkeden kovuldular (Ertan, 2012, s.30).

14.yy'da "Kara Veba" salgını sebebiyle Avrupa ülkeleri nüfusunun yarısından fazlasını kaybetti. Bu büyük yıkımın *günah keçisi* Yahudiler olarak görüldü. 1348 yılında galeyana gelen kalabalık 900 Yahudi'yi Strasburg'da diri diri yaktılar (Ertan, 2012, s.30).

18.yy.'dan itibaren Sanayi Devrimi etkisiyle Yahudiler özellikle ticarete, bankacılıkta ve serbest meslek faaliyetlerinde eşit haklar elde etmeye başladı. Eşitlik ilkesi ile Yahudilerin bulundukları toplumda erimesi istendi; ancak Yahudiler bu hakları ekonomik ve kültürel yönden gelişmek için kullandı. Avrupa'nın genelinde Yahudi mahalleleri oluşmaya başladı (Ertan, 2012, s.31).

1744 yılında Yahudilerin tehdit olarak görülmeye devam ettiğini Prusya Kralı II. Friedrich'in şehrinde yaşayan Yahudilerin sayısında sınırlama, evlilikten uzak durma ya da ülkeyi terk etme yaptırımları ve her Yahudi'ye tek erkek çocuğu sınırlaması kararlarında görebiliriz (Ertan, 2012, s.32).

1850 yılında, Alman besteci Richard Wagner, "Müzikte Yahudilik" başlıklı bir makale yayımladı. Bu makalede, Felix Mendelssohn Barholdy ve Giacomo Meyerbeer gibi Yahudi besteciler Alman kültürüne zarar verdikleri ve yabancı bir unsur oldukları gerekçesiyle suçlanmıştır (Ertan, 2012, s.32).

1873 yılı ekonomik bunalımında olayların sorumlusu olarak Yahudiler gösterilmiştir. Ekonomik bunalım dönemlerinde hep Yahudiler bahane edilmiştir (Ertan, 2012, s.32).

Yirminci yüzyılın ilk yarısında, Avrupa’da Yahudiler iş hayatında, kulüp ve örgütlere üyelikte ayrımcılığa uğramaya başladılar. Üniversitelerde ise Yahudi öğrenci ve öğretim üyeleri sıkı kotalara tabi tutuluyordu (Ertan, 2012, s.33).

1915 yılında, Leo Frank’ın linç edilmesi dikkatleri ABD’deki antisemitizmin varlığını ortaya çıkardı. ABD’de Yahudi düşmanlığı, özellikle iki dünya savaşı arası dönemde tavan yapmıştır (Ertan, 2012, s.33).

Nazi Almanyası’nda ise Yahudilere uygulanan baskı ve hak mahrumiyeti, 1941-45 yılları arasında kitlesel katliama dönüşerek *Holokost*¹ ile sonuçlandı (Ertan, 2012, s.33).

SSCB’de 1948 yılında Yidiş dilini² kullanan şair, yazar, ressam ve heykeltıraş Yahudilere karşı katliamlar yapıldı. 2. Dünya Savaşı’nda sonra Polonya’da Yahudi karşıtı propaganda uygulanarak ülkede savaştan sonra geriye kalan Yahudilerin de ülkeden kaçması sağlandı (Ertan, 2012, s.34). Artık Yahudiler Avrupa’nın her ülkesinde tepki görüyorlardı.

2.4. Almanya’da Antisemitizm Düşüncesinin Oluşumu

On dokuzuncu yüzyılda, denizaşırı imparatorluklarının oluşması ve yayılım göstermesi, bu milletlerde *ırksal üstünlük* duygusunun oluşmasını sağladı. Irksal üstünlük fikrinin basit düzeyde sistematik düzenlemesini Fransız yazar Arthur de Gobineau, *İnsan Irklarının Eşitsizliği Üzerine İnceleme* (1856) adlı eserinde yaptı. Gobineau eserinde, Kuzey Avrupalıların iddia ettikleri ırksal üstünlüklerini diğer ırklarla karışmaması halinde koruyacaklarını öne sürüyordu (Caplan, 2018, s.30).

1870 yılında Alman yazar Wilhelm Marr ise Gobineau’nun fikirleri; yaşadığı mali zorluklarla, sorunların sorumlusu olarak gördüğü Yahudilere karşı kişisel nefretinden kaynaklanan fikirlerini haklı çıkarmak için kullandı. Marr aynı zamanda “Antisemitizm” terimini icat eden kişidir. Antisemitizm terimi, kısa sürede Alman milliyetçileri arasında yayıldı (Caplan, 2018, s.30).

¹ Holokost: Nazi döneminde Almanya’da yaklaşık olarak 6 milyon insanın sistemli bir şekilde öldürüldükleri katliama verilen isim.

² Yidiş dili: Aşkenaz Yahudileri tarafından kullanılan Cermen kökenli dil.

Antisemitizm düşüncesi, sosyal ve siyasi düzene karşı olan gizli devrimci grupların arkasında Yahudilerin olduğunu iddia eden Theodor Fritsch gibi popüler yazarlar tarafından da benimsendi. Bu görüşteki yazarlarda “Yahudiler dinî bir grup değil ırktırlar”, “Yahudilerin Hristiyan olmaları karakterlerinin özünde hiçbir değişiklik yapmaz”, “Yahudiler asalak ve yıkıcı bir topluluktur” söylemleri hakimdir (Caplan, 2018, s.30). Aşırı sağcı politikacılar tarafından halka, tüm sorunların kaynağı olarak Yahudiler gösterildi. Ancak Alman halkının çoğunluğu için antisemitizm bir anlam ifade etmiyordu. Siyasi partilerin sadece bir kısmı antisemitizmi savunuyor ve çok az destek görüyordu. Antisemitizm halkta henüz etkili olmasa da bu süre zarfında antisemitizm kavramı literatüre girmiş ve tarihçi Heinrich von Treitschke ve romancı Julius Langbehn gibi yazarlar tarafından işlenmiştir (Caplan, 2018, s.31).

Tüm bu gelişmeler entelektüel antisemitizmin gelişmesini sağladı. Yahudilere karşı düşmanlık sebebiyle *Müzikte Yahudilik* başlıklı makale yayınlayan Richard Wagner bu konuda öncü olmuştur. Onun izinden giden Ludwig Schemann, Gobineau’nun eserini Almancaya çevirmiş, yazılarında Yahudilerin modern Alman kültürüne verdiği zararları eleştirmiştir. Schemann, “ari” terimini ilk popüleştiren kişi olmuştur. Bu yazarların içinde diğer önemli bir isim de Houston Stewart Chamberlain’di. Chamberlain, Wagner’in biyografisini yazmıştır. *The Foundations of the Nineteenth Century* (1889) adlı kitabında, Almanların ve Yahudilerin bütün dünyadaki tek saf ırk olduklarını öne sürerek iki ırkı karşılaştırmıştır. Ona göre Almanlar manevi ve kahraman, Yahudiler ise maddi ve mekaniktiler. İki ırkın arasındaki mücadelenin dünya tarihin temelini oluşturduğunu ve bu mücadelenin gelecekte de devam edeceğini savunmuştur (Caplan, 2018, s.31). Chamberlain’in bu düşünceleri Hitler’in konuşmalarında da görülmektedir; “Ari, Yahudi’nin tam zıddıdır, dünya üzerine hiçbir halkın kendi kendine hayatta kalma içgüdü, güya seçilmiş olanlar kadar gelişmemiştir. Bunun en iyi kanıtı bu ırkın günümüze kadar kalabilmiş olmasıdır. Son iki bin yıldır karakterini, mizacını Yahudi halkı kadar az değiştirmiş ikinci bir halk var mıdır? (Nirun, 2014, s.94)”.

Birinci Dünya Savaşı öncesinde, bu tür görüşler Almanya’ya özgü değildi. İrsal antisemitizm yüzyılın sonunda Yahudi bir subayın sahte delillerle Almanlara casusluk yapmaktan suçlu bulunduğu *Dreyfuss davası* sırasında Fransa’da da oldukça yaygındı.

Rusya içerisindeki Yahudilerin büyük çoğunluğu ise dindar ve muhafazakârdı. Ancak yaşadıkları baskıdan dolayı büyük bir kısmı devrim kadroları içerisinde yer almıştır. Bu

sebeple Çarlık Rusyası tarafından Yahudilere karşı çok sayıda pogromlar uygulanmıştır (Clarke, 2010, s.55).

Almanya’da yayımlanan antisemitik broşürler, ortak dil sebebiyle Avusturya’da etkili oldu. Özellikle Avusturya’nın Almanca konuşan bölgelerinin Alman İmparatorluğu ile ekonomik ve siyasal birleşmesi gerektiğini savunan aşırı siyasetçiler tarafından Yahudilere karşı düşmanlık kışkırtıldı. Bu siyasetçilerden biri olan Georg Ritter von Schönerer seçim kampanyasını Alman unsurların Slavlardan üstün olduğu savıyla yürüttü. Diğer bir isim olan 1897-1907 yılları arasında Viyana belediye başkanı demagog Karl Lueger, antisemitizmin benimsenip saygınlştırılmasını sağladı. Özellikle Schönerer ve Karl Lueger’in düşünceleri, Birinci Dünya Savaşı öncesi Viyana’da yetişmiş olan genç Adolf Hitler üzerinde güçlü ve derin etkiler bırakmıştır (Caplan, 2018, s.32).

2.4.1. Hitler’in Antisemitik Düşünceleri

Adolf Hitler, Alman nüfusunun çoğunlukta olduğu Avusturya-Macaristan İmparatorluğu’nun sınır kasabası olan Braunau am Inn’da 20 Nisan 1889 tarihinde doğmuştur. Hitler’in eğitim hayatı memur olan babasının tayinleri sebebiyle değişik bölgelerde devam etmiştir. Linz’in milliyetçi ortamında büyüyen Hitler’in asıl karakteri ve düşünce hayatı Viyana’da oluşmuştur (Kershaw, 2007, s.42-43). Viyana’da yaşadığı dönemde düşüncelerini etkileyecek kişiler ve durumlarla karşılaşmıştır. Hitler bu dönemi hakkında “Bu dönemde gözlerim, daha önceden adlarını bile duymadığım iki tehlikeyi gördü: Marksizm ve Yahudilik” demiştir (Kershaw, 2007, s.53). Hitler’in “siyasal çiraklık dönemi” olarak adlandırdığı bu dönemde politik yazarları, Georges Sorel’i, Nietzsche’yi, Schopenhauer’i, tarihçileri, teknik eserleri okumuştur. Özellikle siyasetçi Georg von Schönerer ile Viyana Belediye Başkanı Karl Lueger’in hayranı olmuştur. Hitler’in hangi fikirlerinin alt yapısının nerede oluştuğu konusuna temkinli yaklaşmak gerekir. Ancak bu siyasetçilere hayran olması; antisemitizm ve ırkçı doktrinlerle karşılaşmasını sağlamıştır, diyebilmek mümkündür (Kershaw, 2007, 57-59).

Hitler, Schönerer ve Karl Lueger’in gibi isimlerin düşüncelerinden etkilenmesi haricinde, Viyana’da bizzat şahit olduğu bazı durumlarla da düşüncelerinin altyapısını oluşturdu.

Viyana Sanat Akademisi kurumunun kendisini reddederek madden ve manen çöküntüye sebep olduğu için Habsburg Monarşisi'nden¹ nefret ediyordu.

Habsburg İmparatorluğu ve Viyana'nın çokuluslu yapısı, Hitler'in "anavatan Almanya ve onun saf ulusal kültürü" efsanesine çok ters düşüyordu (Clarke, 2010, s. 246). Bu durumu Hitler, eserinde şu şekilde anlatır: "Monarşinin merkezi Viyana'da; Çeklerden, Lehlerden, Macarlardan, Rutenlerden, Sırlardan ve Hırvatlardan meydana gelen ırklar bileşimi bende tiksinti uyandırıyor. Bu arada inanlığın çöküşünü hazırlayan mikrop Yahudileri de unutmamak gerek. Bu haliyle bu büyük şehir manzarası, nikâh düşmeyen akrabalar arasında meydana gelen evlenmeyi andırıyordu" (Hitler, 2017, s. 124).

Habsburg Monarşisi, 1. Dünya Savaşı öncesinde sahip olduğu milletler üzerinde hâkimiyetini kaybetmişti. Hitler, Avusturya parlamentosundaki oturumları izlerken Çekler, Almanlar ve diğer uluslar arasında çıkan ölçüsüz ve şiddetli tartışmaları gördü. Bu durum Hitler'in Alman ırkını demokrasi ve parlamentarizmin yerine bir diktatörün yok olmaktan kurtaracağına inanmasını sağladı.

1913'te Münih'e taşındığında Viyana'nın ırksal kozmopolitizmini artık geride bırakmıştı. Savaşta gönüllü olarak Alman ordusuna katıldı. Ordu, Hitler'in hayatına bir anlam ve amaç katmıştı.

Almanya'nın 1918 Kasım'ındaki yenilgisi, aşağılayıcı mütareke koşulları ve Kayzer'in tahttan indirilişiyle Hitler büyük bir üzüntü yaşadı. Hitler, bu duruma düşmelerinin sebebi olarak *arkadan bıçaklanmak* mitine sıkı sıkıya sarıldı. Hitler'e göre yenilginin nedeni, savaş cephesinin gerisinde Yahudilerin başını çektiği devrimcilerin haince arkadan vurdukları darbeydi. Yahudiler, dünya çapında bir komplo kurmuşlar ve ari ırkla girdikleri mücadelede dünya çapında üstünlük kazanmışlardı. Bir yandan büyük iş ve finans çevreleriyle, bir yandan da sosyalist, devrimci ve liberal güçlerle Alman ırkını kendi içinde bölmüşlerdi (Caplan, 2018, s.33).

Hitler, 1919 Mayıs ayında muhbirlik görevi amacıyla anti-Bolşevik, milliyetçi eğitimler ve hitap kursları eğitimi aldı. Muhbirlik görevi sırasında 16 Eylül 1919'da, Hitler'in Alman ordusunda asker olan Adolf Gemlich'e yazmış olduğu *Gemlich Mektubu* olarak isimlendirilen mektup, Hitler'in *Yahudi Sorunu* ile ilgili ilk yazılı beyanı olarak kabul edilir. Hitler bu belgede, antisemitizmin duygulara değil olgulara dayanması gerektiğini ve

¹ Habsburg Monarşisi: 1526-1806 yılları arasında Habsburg Hanedanı tarafından yönetilen Orta Avrupa topraklarına verilen isimdir. Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun diğer adı olarak da kullanılmaktadır.

Yahudiliğin bir din değil, bir ırk olduğunu söylemektedir. Duygusal antisemitizmin soykırımı sebep olacağı bu sebeple *akla* dayanan antisemitizm uygulayarak Yahudileri sistematik olarak ortadan kaldırılmasını savunur (Kershaw, 2007, s.138,141).

Adolf Hitler, *Thule Cemiyeti (Thule Tarikatı)* adlı völkisch kulübün “Yahudilerin alınmayacağı” şartıyla kurduğu DAP (Deutsche Arbeiterpartei- Alman İşçi Partisi)’ta bu görüşlerini sürdürmüş ve geliştirmiştir (Kershaw, s.154-155). Bu durumu Hitler’in kendi yazdığı *Mein Kampf* (Kavgam) kitabında ve siyasi konuşmalarında da görmekteyiz. Hitler iktidara gelmeden önceki bütün konuşmalarının konusunu şu üç noktada topluyordu:

- Kasım suçlularının ihaneti,
- Yıkılması gereken Marksist egemenliği,
- Yahudilerin dünyadaki etkinlikleri (Langer, 2003, s.42).

2. Dünya Savaşı sırasında 1943’te, İngiliz istihbarat örgütünün Hitler’in kişiliğini tanımak amacıyla hazırlattığı araştırmada, Hitler’in Yahudilere nefretinin psikolojik sebepleri yer almıştır. Araştırmaya göre Hitler’in Yahudilere nefretinin temel sebebi saldırganla özdeşleşme mekanizmasının işlemesidir. Hitler, düşüncelerinde zafer kazananların kendisine yapmalarından korktuğu şeyleri, gerçekte o, Yahudilere uygulamaktadır. Bundan da sonsuz tatmin olmaktadır. Hitler’de tüm istenmeyen duygular, Yahudilere karşı çevrilmiştir. Ona göre Yahudiler, dünyadaki kötülüklerden ve tüm güçlüklerden sorumludur. Birçok yazar Hitler’deki antisemitik düşüncelerin, propaganda yönelik tutumuyla güdümlendiğini söylemiştir. Çünkü antisemitizm, propaganda alanında çok güçlü bir silah olmuştur (Langer, 2003, s.261-262).

2.4.2. Nazi Öncesi Yahudilerin Genel Durumu

Almanya’da Yahudilerin yüzyıllar boyu toprak sahibi olmaları veya loncalara katılmaları yasaklanmıştır. Eşit vatandaşlık haklarına ancak 1871 yılında Bismark İmparatorluğu’nun kurulmasıyla kavuşmuşlardır. Yahudiler tam yasal özgürlüklerine kavuşmalarından sonra toplumla hızlı bir şekilde entegre oldular. Bu hızlı entegrasyon Almanya’daki Yahudiler ile Hristiyanlar arasındaki yüksek evlilik oranında görülmektedir (Caplan, 2018, s.34).

Alman Yahudileri özellikle tıp, hukuk, edebiyat, kültür ve sanat, gazetecilik, finans ve iş idaresi gibi dallarda öne çıkmışlardı, ancak bu dalların hiçbirinde egemen konumda

değillerdi. Politika yapan Yahudiler, liberal ve sosyal demokrat partilerde sonradan da komünist partilerde aktif olarak küçük bir azınlığı oluşturmaktaydılar (Caplan, 2018, s.34).

Almanya’da yaşayan Yahudilerin çoğu kültürel olarak da sosyal olarak da muhafazakârdılar. Büyük çoğunluğu vatansever ve milliyetçiydiler. Birinci Dünya Savaşı’nda ülkeleri adına savaştılar. Birçoğu ülkenin yasalarına saygılı ve vatandaş bilinciyle hareket ediyorlardı. Yahudilerin Alman toplumuyla bu kadar iç içe girmiş olması halk tarafından hoş karşılanırken aşırı kişileri rahatsız etmiştir. Çünkü bu aşırıları için Yahudiler korktukları ve nefret ettikleri her şeyi temsil ediyordu. Aşırıları (Marr, Chamberlain, Schönerer, Hitler) bu amaçla antisemitizmi halka yaymak için faaliyetlerde bulunmuşlardır (Caplan, 2018, s.34).

Antisemitizm, Birinci Dünya Savaşı sırasında, sonrasında ve özellikle de Weimar Cumhuriyeti’nin son on yılında iyice yayıldı. Yahudilere yönelik Nazi şiddeti Hitler’in şansölye olmasından önce başlamıştı (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.5).

2.4.3. Nazi Almanyası Yahudi Politikası

Hitler iktidara gelmeden önce Yahudiler hakkındaki düşünceleri biliniyordu. 1928-1932 arasındaki süreçte seçmenler arasında tepki oluşturabileceği ve destek bulmadığı için antisemitizm fikri Nazi propagandalarında bilinçli olarak aşağı çekilmişti (Caplan, 2018, s.43).

Hitler iktidara geldiğinde ise Yahudilere karşı yapmak istediği planlarında yurtiçi ve dışındaki kamuoyunu dikkate alarak temkinli davrandı. Yahudilere karşı açıktan bir saldırı yerine gizli ve kademeli adımlar attı. Nazilerin “Yahudi” olarak nitelendirdiği kişilere direk yapacağı hamlelerin ülkenin ekonomisini sarsabileceği bile düşünülüyordu. Başlangıçta yerel yönetimler Yahudilere karşı kişisel şiddet ve yıldırma taktikleri izledi. Alman halkı ilk başta Yahudilere yapılan bu baskı ve dışlama politikalarından rahatsız olsa da Yahudilerin servetleri ve işlerini kendileri elde etmeye başlayınca bu sorun onlar için kabul edilebilir hale geldi. Aslında Yahudiler, Almanya içerisinde küçük bir azınlıktı. Ancak Nazilerin “Yahudi” olarak nitelendirdiği kitle daha büyüktü. 1933 Ocak ayındaki resmi rakamlara göre Almanya’da yaklaşık 525 bin Yahudi yaşıyordu (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.6).

2.4.3.1. Yahudi Sorunu Oluşumu

Hitler yönetiminin Yahudilere karşı uyguladığı politikaya Alman halkının nasıl tepki verdiği tartışma konusudur. Bu durumun *Yahudi Sorunu* oluşumunda aranması gerekmektedir. Nazi propagandası, *Yahudi Sorunu* kavramının Alman halkının geneline yayılmasını amaçlamıştır. Yahudiler *toplumsal sorun* olarak görülene dek, Alman halkı tarafından Yahudilere karşı yapılan dışlama ve şiddet uygulamaları hoş görülmemiştir. Ancak daha sonra toplum dışına itilen Yahudilerin ülkeyi terk etmelerinin daha iyi olacağı anlayışı hâkim olmuştur (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.8).

Devlet tarafından Yahudiler sosyal ve ekonomik manada yalnızlaştırıldı. Hitler'in emriyle 1 Nisan 1933'te başlatılan Yahudi işyerlerine karşı *ulusal boykot* ve bir hafta sonra çıkan *Profesyonel devlet hizmetini düzenlemek için kanun*, Yahudi Sorunu kavramının yerleşmesini sağlamıştır. 7 Nisan 1933 tarihli bu yasa ile her çeşit devlet kademelerinden Nazilerin tehdit olarak gördüğü Yahudi ve Komünist unsurlar temizlenmiştir (Caplan, 2018, s.114).

Yahudi sorununun nihai olarak düzenlenmesi ise Alman kanından olmayan devlet vatandaşlarının politik hakka sahip olmaması amacıyla 15 Eylül 1935 tarihinde çıkan *İmparatorluk Vatandaşlık Yasası* ile yapıldı. Bu yasaya ek olarak çıkan *Alman Kanının ve Alman Onurunun Korunmasına İlişkin Yasa* ile de Yahudilerle Yahudi olmayanlar arasındaki evlilikler ve cinsel ilişkiler yasaklandı (Frei, 2005, s.188).

2.4.3.2. Dışlama Politikası

Dışlama politikası *ari ırk* dışında en fazla tezimizin konusu olan Yahudilere uygulanmıştır. Yaşa ve cinsiyete bakmaksızın bütün Yahudileri kapsamıştır (Caplan, 2018, s.126). Sosyal bakımdan ayrımcılık ve dışlanma, ekonomik bakımdan yalıtılma, kamulaştırma ve hapsedme gibi sayısız önlemlerle her alana yayılmıştır.

Yahudi öğrencilerin okullarında dışlanması için çeşitli baskı ve yıldırma politikaları izlenmiş ve Alman okulları yerine Yahudi okullarına gitmeleri sağlanmıştır. Yahudi yazarların eserleri yakılmış, ardından kültürel faaliyet yapmaları tamamen yasaklanmıştır (Nirun, 2014, s.85).

Yahudilere karşı belediye olanakları kısıtlanmış ve günlük hayattan bile uzaklaştırılmaya çalışılmıştır. Aynı zamanda parklara, havuzlara ve diğer kamusal alanlara girişleri yasaklanmıştır (Caplan, 2018, s.128).

Yahudilere Almanya’da yapılan bu uygulamalara karşı dünyanın değişik ülkelerindeki Yahudiler, Alman mallarını boykot ederek tepki göstermiştir. Alman hükümeti de bu boykot üzerine 1 Nisan 1933’te Yahudi işadamlarına, serbest meslek sahiplerine ve Alman mallarına ulusal boykot başlattı. Diğer ülkelerdeki Yahudiler protesto ve boykotlarla karşılık verdiler ve bazı ülkelerde de Alman gazete ve dergileri yakıldı. Yahudi kökenli Alman fizikçi Albert Einstein da Nazilerin Yahudilere yaptığı boykota tepki olarak Alman vatandaşlığından çıkmak istediğini açıkladı (Nirun, 2014, s.86).

7 Nisan 1933’te çıkan *Almanya’da Memurluğun Yeniden Yapılandırılması Yasası (Gesetz zur Wiederherstellung des Berufsbeamtentums)* Yahudi ve rejim karşıtı memurlar görevlerinden atıldılar. Sadece Cumhurbaşkanı Hindenburg’un emriyle dünya savaşına katılan Yahudi memurlar, bu yasadan muaf tutuldular. Bu yasaya tepki olarak toplanan Dünya Yahudi Kongresi, boykota devam kararı almış ve bu boykot sayesinde Almanya’nın Amerika’ya ihracatında yüzde kırk oranında bir düşüş yaşandı (Nirun, 2014, s.86).

Berlin Polis Müdürlüğü, dolandırıcılık ve hırsızlık gibi adi suçları işleyenlerin yüzde yetmiş beşinin Yahudi olduğunu açıklamıştır. Bu açıklama ile Yahudileri halkın gözünde potansiyel suçlu olarak göstermek amaçlandı. Ardından İçişleri ve Savunma bakanlıkları, Yahudilerin askere alınmamalarına dair bir kararname çıkardılar (Nirun, 2014, s.90).

15 Eylül 1935’te çıkarılan *İmparatorluk Vatandaşlık Yasası* ile Yahudiler temel vatandaşlık haklarından mahrum bırakıldı. Aynı gün çıkan *Blutschutzgesetz: Kanın Korunması Kanunu* ile de “ari ırk”tan bir Almanın ari olmayan biriyle birlikte olmasını yasaklamıştır (Nirun, 2014, s.90).

1936 Berlin Olimpiyatları’nda rejim, antisemitik politikalarını dünya basınından gizledi. Bazı köylerin önündeki, hakaret içeren tabelalar geçici olarak kaldırıldı ve yeni Yahudi karşıtı genelgelerin yayımlanmasına, sadece kenar bölgelerde devam edildi (Frei, 2005, s.189).

Ekim 1938’de Yahudilerin pasaportlarına büyük bir “J” (Jude: Yahudi) harfi mühürlenmesine karar verildi (Nirun, 2014, s.88).

Almanya'daki Yahudi düşmanlığının asıl sebebi ekonomikti. Almanya beş yıldır otuz milyar mark sarfetmişti ve ekonomisi kötü durumdaydı. Silahlanmayı hızlandırmak içine en kestirme yol, Yahudilerin mallarına el koymaktı (Nirun, 2014, s.88). Naziler Yahudileri adım adım yalnızlığa ve yalıtılmışlığa zorladılar. Bunun için Yahudi işyerlerine boykotlar düzenleyip saldırılar yaptılar.

Almanları, dışlama politikasından imha hareketine geçiren olay ise, Paris'te bir Alman diplomatın, ailesinin Almanya'dan Polonya sınırına gönderilmesini protesto etmek isteyen Herschel Grynzspan adlı bir Yahudi genç tarafından öldürülmesi oldu. Diplomatın ölümü, Nazi liderliğince Almanya'daki bütün Yahudilere karşı başlatılan imha harekâtı için bahane oldu (Caplan, 2018, s.129).

2.4.3.3. Yahudilerin Göçe Zorlanması

Naziler Yahudilere dışlama politikasından sonra *bölgesel nihaî çözüm* olarak göçe zorlamaya başladılar (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.110). İstenmeyen Yahudileri dünyanın çeşitli yerlerine göndermek amacıyla “Suriye projesi”, “Madagaskar planı”, “Ekvador projesi” ve “Haavara transferi” gibi projeler oluşturuldu. Bunlara ek olarak 1934-35 yılları arasında yaklaşık 30 bin Yahudi Filistin’e göç etmiştir. Hükümet toplu göç planları dışında insanları bireysel göçe de zorluyordu (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.111).

Vatanını terk etmek istemeyen Yahudilerden göçmen vergisi talep edilerek göç etmeye zorlanıyordu. Mayıs 1939'daki nüfus sayımına göre Nazilerin Yahudi olarak tanımladığı 233.646 insan vardı (Avusturya ve Sudet bölgesi hariç). Bu sayı savaşın başladığı tarihe kadar 50 bin azalmıştır. Ayrıca yaklaşık 10.000 çocuk İngiltere, Belçika ve Hollanda'da geçici olarak barınma imkânlarına kavuştular ve çoğu daha sonra Amerika'ya ya da Filistin'e götürüldüler (Frei, 2005, s.194).

Yahudilerin göçüne engel olan büyük sorunlar da bulunmaktaydı. 1930'larda yaşanan ekonomik buhranın etkisiyle yabancı ülkeler göçe engel olmaya çalışıyorlardı. Ayrıca Naziler, Yahudilerin göçü sırasında götüreceği nakit ve mallar üzerinde sınırlamalar getirdi. Kalan mallar devlet eliyle yağmalanmaktaydı. 1936'dan itibaren Naziler, Yahudilerin banka hesaplarını dondurdu ve dışarıya para göndermelerini yasakladı (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.112).

Tüm bu engellemelerle göç düzensiz seyretti; ancak sürdürüldü. Almanya'yı 1933'te yaklaşık 37 bin, 1934'te ise 23 bin Yahudi ülkeyi terk etmek zorunda kaldı. 1935 yılında ise zaten kısıtlı bütçelerle gönderilen Yahudiler, yurtdışında sefil bir hale düştükleri için 10 bin kadarı geri döndü. Göç eden Yahudilerin sayısı 1936'da 25 bin, 1937'de 23 bin, eziyetlerin artmasıyla 1938'de ise 40 bine ulaşmıştır (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.115). Ancak Yahudiler göçün şart olduğunu 1938 itibariyle başlayan Nazi pogromlarından sonra anladılar. Bu tarihten sonra Yahudilerin hepsi ülkeden kaçmak için bir yol aramışlardır (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.116).

2.4.3.4. Dışlanan Diğer Gruplar

Nazizmin çeşitli yaşam biçimlerine karşı izlediği nefret ve yıkım politikalarından en çok etkilenenlerin Yahudiler olduğuna şüphe yoktur, ancak başka gruplar da acı çekmiştir. Bunlar arasında Çingeneler, eşcinseller, zihinsel ve bedensel engelliler, “suçu alışkanlık haline getirmiş olanlar”, “asosyaller”, “tembeller”, evsizler ve seyyahlar ile Slavlar ile diğer tebaa halklar (hem zorla köle işçiler olarak Almanya sınırları içine getirilenler hem de dışarıdakiler) da bulunmaktadır. Tüm bu gruplar, Naziler tarafından çeşitli oranlarda ve derecelerde şiddet uygulanmış, hapsedilmiş, toplama kamplarında acımasız davranışlarla karşılaşmış, kısırlaştırılmış ve cinayetlere kurban gitmişlerdir (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.27-28).

1933'ün başlarında saldırıya uğrayan ilk grup ise Komünistler olmuşlardır. O tarihe değin Komünizm, Almanya'da hızla yayılıyordu ve Buhran'dan sonra Komünist Parti ülkedeki en büyük üçüncü parti olmuştur. Nazilerin ve çoğu Almanın Komünistlere düşman olmasının nedeni tamamen politik duruşlarıdır (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.4).

Mahkemelerde yargılanan ve suçlu bulunarak cezaevine gönderilen insanlar uzun zamandır Almanya'da ve diğer birçok ülkede toplumsal yabancı olarak görüldüğünden Naziler onlarla her zamankinden daha radikal bir şekilde ilgilenmiştir. 1933'ün ortasında, Nazilerin Yahudiler aleyhine ilk ciddi önlemleri yürürlüğe koymaları ve büyük çaplı kısırlaştırma programlarını başlatmalarıyla yaklaşık aynı zamanda, suçlular aleyhine de girişimlere başlanmıştır (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.13).

Asosyaller genellikle zayıf karakterli, ahlaksız ve çalışma alışkanlığı *olmayan toplumun süprüntüleri* gibi duygusal terimlerle tanımlanıyordu. Naziler onlarla başa çıkmak için

birçok önlem almış ve bu insanların yeniden topluma kazandırılıp kazandırılmayacağını görmek amacıyla 1930'ların ortasında Bremen yakınlarında asosyallerden oluşan göstermelik bir *aile kolonisi* kurulması örneğindeki gibi bir takım ilginç sosyal mühendislik deneyleri yapmışlardır. Bu deney uzun sürmemiştir çünkü Naziler sonuçta *asosyalliğin* de diğer birçok toplumsal hastalık gibi genetik olduğuna karar vermişti (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.14).

Naziler yaşam biçimleri yeni ideallere uymayan herkesi toplumdan atmak istiyordu. Düzenli iş sahibi olmayı reddedenlere karşı hızla harekete geçmekteydiler. 1933 ortalarında bile çeşitli yetkililer (yerel bir talimata göre) “halkı rahatsız ettikleri” için dilenciler, Çingeneler, tembeller ve evsizler gibi çeşitli grupların peşine düşmüştü (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.14).

Fahişelerin geleneksel hayatı rencide ettiği, kanun dışı yaşadıkları, düzenli iş sahibi olmadıkları, aile değerlerine bir hakaret oluşturdukları ve belki de hepsinden kötüsü doğurganlığı tehdit eden zührevi hastalıkları yaydıkları kesin olarak görülüyordu. Fahişe olduklarına dair en küçük şüphe duyulan kadınlar çeşitli adlarla anılan *çalışma kamplarına* gönderiliyordu (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.15).

Savaş, genellikle Çingenelere yapılan eziyetlerde de hızlı ve ölümcül bir değişime neden oldu. Almanya'da Roman ve Sintiler küçük bir azınlıktı, ancak Hitler'in diktatörlüğü altında devletin gözüne çarptılar (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.16).

Almanya'daki eşcinsellik karşıtı toplumsal önyargılar da çok eskiye dayanmaktaydı ve 1871'de Alman ceza yasasına girmeyi başarmışlardı. Yeni Reich'da eşcinsel erkeklerin tanımlanması ve cezalandırılması polis gündeminin üst sıralarında yer almaktaydı. Naziler kanunları sertleştirip bunların uygulanmasını merkezileştirdiler. Hem Gestapo'da hem de adli poliste (Kripa) eşcinsel erkekleri izleyip cezalandırmak için özel bölümler bulunuyordu (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.16).

1916-1918 arasında etik nedenlerle askere katılmayı reddeden Yehova Şahitleri, deli teşhisiyle akıl hastanelerine yatırılıyordu. Bu insanlar Weimar Cumhuriyeti sırasında politik sağ kanat tarafından bazı dini inançlarını paylaştıkları sanılan Yahudiler tarafından yönlendirilen kandırılmış devrimciler olarak görülüyorlardı (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.45).

Savaş ÷lkede yaşayan herkesin çarpıcı ve yeni bir gerçeği görmesini sağlamıştı: Almanya yüz binlerce ve daha sonra milyonlarca yabancı işçi kullanmaksızın savaşı kazanamayacaktı. 1939 sonbaharında Polonyalı savaş esirleri, daha sonra da Polonyalı siviller ilk gelenler oldu. Bunlar yeni toplumsal yabancıları (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.17). Naziler “sakatları” öldürüp Yahudileri sınır dışı ederek ırksal açıdan saf bir topluluk oluşturmak için eşi gör÷lmemiş adımlar atarken aynı zamanda “ırksal açıdan yabancı” insanları içlerine kabul ederek bir ikilem yaratıyorlardı. Naziler zararı sınırlandırmak için Almanya içerisinde bir ırk ayrımı sistemi oluşturdu. Polonyalıları elbiselerinde “P” şeklinde bir rozet taşımaya mecbur bırakıldı ve kendilerine Almanlarla cinsel ilişkiye girmenin büyük bir suç olduğu söylendi. Çiftçiler kendilerine çiftliklerinde yardımcı olacak kişiler bulduklarına sevinirken birçok sıradan vatandaş da ev işlerinde yardım edecek kadınları da kapsayan ucuz işgücü bulmaktan memnundu (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.18).

Nazizm özellikle savaş sırasında, radikalleştikçe toplumdan dışlanmış olanlara karşı benimsediği politikası da radikalleşti. Bu durumda, siyasi, ırksal veya toplumsal sapmalar arasındaki fark giderek ortadan kalktı. *Topluluk yabancı* tanımı 1944 itibariyle SS ve polis görevlileri elinde tamamen keyfi bir araç haline gelmişti (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.53).

2.4.3.5. Yahudi Sermayesinden Arındırma

1938’deki Kasım katliamı ve Yahudi şirketlerinin kanun zoruyla *Arileştirilmesi* kısa bir süre içerisinde Almanya’daki tüm ticari Yahudi girişimcilerinin sonunu getirdi. Tutuklamalardan ve eleme prosedürlerinden tüm Yahudi işadamları eşit oranda etkilenmişti (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.66).

Almanya’daki Yahudilere düşmanlığın altında ekonomik sebepler yatmaktaydı. Almanya ekonomide zaafa düşmüştü ve hariçten kredi bulması mümkün değildi. Bu parayı vergileri arttırmak suretiyle halktan almak da mümkün değildi. Hâlbuki silahlanmayı hızlandırmak için paraya ihtiyacı vardı. Para ihtiyacı için Yahudilerin mallarına el koymaya başladılar (Nirun, 2014, s.88). Bunun için Yahudi işyerlerine karşı boykotlar düzenlediler.

1 Nisan 1933’te başlayan ve tüm Reich boyunca devam eden boykota daha sonraki yıllarda yerel ve bölgesel ölçekte çok sayıda, genellikle şiddet içeren boykotlar eklendi. Bu boykotları genellikle 1933’ten sonra Yahudi rakiplerini alaşağı etmek ve *Nationale*

Erhebung (Ulusal Heyecan) başlangıcında pazar paylarını arttırmakta siyasi durumdan yararlanmayı isteyen orta sınıf işadamları başlatıyordu. Alman işadamları, “Nivea ürünleri alan herkes kendiliğinden bir Yahudi şirketini desteklemiş olur”, “Artık Yahudi cilt kremi kullanmayın! Lovana Krem en az onun kadar iyidir, daha ucuzdur ve tamamen Alman malıdır” vb. sloganlarla Yahudi karşıtı kampanyalar düzenlemişlerdir (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.67).

Orta sınıf ekonomideki Yahudi girişimcilerin çoğu üzerlerindeki baskıya dayanamadı. Örneğin Temmuz 1938 itibariyle perakende sektöründeki Yahudi perakendecilerin neredeyse yüzde 80’i işyerlerini ya kapatmış ya da satmıştı ve diğer orta sınıf sektörlerinde el değiştirme kotası yüzde 60 ila 70’i (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.69).

Yahudi girişimcilerin Nasyonal Sosyalist Almanya’daki genel durumu yalnızca Yahudi karşıtı ekonomik önlemlerden etkilenmiyor ve yalnızca kendi şirketlerinin bilançolarından da anlaşılmıyordu. Nazilerin Yahudi politikasının, örneğin öğrenimde ayrımcılık, mesleki ve eğitimsel yasaklar, parklar, tiyatrolar, yüzme havuzları ve kütüphaneler gibi topluluklara ya da kamu tesislerine girme yasağına benzer diğer önlemlerinin girişimciler ve ailelerinin günlük yaşamı üzerindeki etkisi genellikle çok daha büyük oluyordu (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.71).

Neredeyse tüm orta ölçekli ve daha büyük şirketlerde Nazi şubeleri oluşturulmuştu ve bunların ilk resmi kararı genellikle tüm Yahudi işçileri kovmak oluyordu (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.72).

Nürnberg Yasaları, Yahudilerin kırk beş yaşın altında “Ari” kadın ev hizmetçisi tutabilmesini yasaklıyordu. Çoğu orta sınıf Yahudi kadını daha büyük sorunları olan bir evi çekip çevirmekte, düşmanlığı giderek artan dükkânlardan alışveriş yapmakta ve bütün bu işleri devamlı azalan kaynaklarla yerine getirmekte tamamen yalnız bırakmıştı. Üstelik çoğu hayatlarında ilk kez ücretli bir işte çalışmaya başlamıştı (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.96).

2.4.3.6. İmha Politikası

İkinci Dünya Savaşı sırasında Yahudilere yapılan dışlama politikası, imha politikasına dönüştü. Kitlel cinayetler gündelik olay haline geldi.1942 ve 1943 yıllarında Almanların gücü Avrupa’da en üst noktaya çıktığında, öldürme süreci de zirve yaptı ve ölüm kamplarındaki aşırı şiddet Holokost’un simgesi haline geldi (Caplan, 2018, s.213).

12 Mayıs 1942’de Auschwitz-Birkenau toplama kampında 1500 Yahudi’nin ilk kez toplu imhası gerçekleştirildi. Bu gerçekleştikten hemen sonra, Yahudiler katledilmek üzere devamlı olarak Auschwitz’e gönderilmeye başlandı. Bununla birlikte Yahudilerin çoğu, zorunlu işçi adı altında ücretsiz olarak değişik sanayi dallarında çalıştırılmaya da başlanmıştır (Nirun, 2014, s.92-93).

Kısırlaştırma Yasası 1 Ocak 1934 tarihinde yürürlüğe girdi ve kalıtsal sağlık mahkemelerine çok kısa süre içinde binlerce ihbar geldi. Nazi döneminde 300.000 üzerinde kişinin kısırlaştırıldığı bilinmektedir (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.209).

1935’te Adolf Hitler, Reich doktorlarının lideri Gerhard Wagner’e savaş başladığında sadece engellilerin öldürülmesini onaylayacağını söylemişti (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.212). Engelli erişkinlerin hızlı, etkili ve gizli bir şekilde öldürülmelerini sağlayacak bir yöntemin geliştirilmesi tüm Nazi ölüm operasyonlarına büyük katkı sağlayacaktı. T4¹ teknisyenleri bu amaçla, insanların gaz odalarında öldürüldüğü ölüm merkezleri icat ettiler. T4 teknisyenleri bu yöntemin işe yarayacağından emin olmak için Aralık 1939 ya da Ocak 1940’da Brandenburg’taki eski bir hapisanede gazla zehirlenme gösterisi düzenledi. Deney için sekiz engelli erkek kullanıldı. Kurbanlar yeni inşa edilen gaz odasına sokulduktan sonra kimyagerler bir boru aracılığıyla içeriye karbonmonoksit gazı gönderdiler. Gösterinin önemli konukları kurbanların ölümünü bir camın arkasından izlediler. Deney başarıyla tamamlandı. Deney sonrası Hitler, cinayet aracı olarak gaza onay verdi (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.217-218).

Ölüm merkezleri, 1933’ten beri genişlemekte olan yoğun bir kamp şebekesinin parçasıydı. 1942 ve 1943’te, Almanlar Avrupa’nın her yerinden topladıkları çok büyük insanı toplama ve çalışma kamplarıyla hapisanelere kapatmaya devam ettiler. Bunların arasında siyasi tutuklular, Yehova Şahitleri, homoseksüel erkekler, adi suçlular, asosyaller, papazlar ve rejimi eleştiren herkes vardı. Bu tür mahkûmlar gaz odalarına kapatılmadı ancak

¹ T4: Nazi döneminde yapılan zorunlu ötenazi programı.

dövüldüler, aç bırakıldılar, deneylerde kullanıldılar ve ağır işlerde çalışmaya zorlandılar. 1945 yılı boyunca, Nazilerin kitlesel cinayet programları, giderek küçülen Alman kontrolü altındaki topraklarda devam etti (Caplan, 2018, s.218-222).

30 Ocak 1939'da iktidarın ele geçirilmesinin 6. Yıldönümü kapsamında meclis huzurunda yaptığı konuşmada, "Avrupa içinde ve dışında bulunan uluslararası Yahudi finansörleri başarılı olup da, ulusları bir kez daha bir dünya savaşına iterlerse, bu savaşın sonucu dünyanın Bolşevikleştirilmesi ve böylece Yahudiliğin zafer kazanması değil, Yahudi ırkının Avrupa'da yok edilmesi olacaktır." Führer'in yok etmeye yönelik sözlerinin, hangi tarihten itibaren kelimenin gerçek anlamıyla algılanmasını istediğini bilmiyoruz. Hitler'in bu konuda yazılı bir emri, (örneğin ötenazi konusunda olduğu gibi) hiçbir zaman bulunamamıştır (Caplan, 2018, s.194-196).

İkinci Dünya Savaşı'nda 55 milyon kişi ölmüştü, bunun 5.3 milyonu Alman askeri idi. En az 27 milyon Sovyet vatandaşı, 3 milyonu Yahudi olmak üzere 4 milyondan fazla Polonyalı, 1,7 milyon Yugoslav, en az 250.000 Çingene ve 6 milyon Avrupa Yahudisi dâhil milyonlarca insan öldü (Caplan, 2018, s.226).

BÖLÜM III

PROPAGANDA KAVRAMI VE NAZİ PROPAGANDASI

3.1. Propaganda Kavramı ve Tanımı

İnsanlar ilk çağlardan itibaren iletişim kurarak belirli konularda birbirlerini ikna etme ihtiyacı duymuştur. Bu sebeple propaganda kavramının ortaya çıkışını insanlık tarihinin başlangıcına konumlandırabiliriz (Karaca & Çakı, 2018, s.14). Tarihin akışı içerisinde propaganda araçları gelişmiş, çeşitlenmiş ve buna bağlı olarak propagandanın etki alanı da genişlemiştir.

Propaganda kelimesi, Latince “propagare” fiilinden gelmektedir. “Propagare” fiili, bir düşünceyi yayma anlamını taşımaktadır (Karaca & Çakı, 2018, s.14).

Propaganda kavramı genel olarak, “Bir öğreti, düşünce ya da inancı başkalarına tanıtmak, benimsetme ve yayma amacıyla söz, yazı gibi yollarla gerçekleştirilen çalışma” olarak tanımlanabilir (TDK, 2019). Bu tanımlamanın yanı sıra propaganda kavramı birçok şekilde daha tanımlanmaktadır. Propaganda tanımları kullanıldığı alanlara göre farklılık gösterebilir. Bu tanımların ortak özellikleri şunlardır;

- Propaganda belirli bir plan/planlar ve amaç/amaçlar doğrultusunda yapılır.
- Propaganda tek yönlü iletişimi kullanır.
- Propaganda bireyleri değil kitleleri hedefler.
- Propagandada temel amaç ikna etmektir (Karaca & Çakı, 2018, s.16).
- Propaganda, propagandacıya doğrudan veya dolaylı olarak fayda sağlar (Tarhan, 2008, s.36).

Propaganda kelimesinin tarihi 16. yüzyıldan başlar; ancak 20.yüzyılda yaygın bir kullanım kazanır. Kelime olarak ilk ortaya çıktığında dinî nitelikteyken, ilerleyen zamanlarda siyasî bir manaya ulaşmıştır (Karaca & Çakı, 2018, s.19).

3.2. Propagandanın Tarihsel Süreci

İlk propaganda faaliyetlerinin insanlık tarihi kadar eski olduğu ileri sürülmektedir. Bu tez, insanların var olduğundan beri ikna odaklı iletişim kurduklarını savunmaktadır (Karaca & Çakı, 2018, s.30).

İnsanların grup halinde yaşamaya başlamasıyla birlikte kendi aralarında iş bölümü yapma ihtiyacı duymuşlardır. İş bölümü sonucunda bazı insan veya gruplar ön plana çıkmış ve grubu kimin idare edeceği yani liderlik olgusu ortaya çıkmıştır. Bu sebeple bireyler arasında mücadeleler yaşanmıştır. İşte propagandanın ilk örnekleri ise bu mücadeleler ile verilmiştir. En çok destekçisi bulunan grup, liderliği de eline geçireceği için; propagandalar, yandaş toplamaya yönelik olmuştur. Bu dönemde yapılan propaganda faaliyetleri, belli bir tekniğe sahip değildir ve sistematik bir nitelik taşımaz. Ancak temel amaçları bakımından tarihteki ilk propaganda çalışmaları olarak nitelendirilmektedir (Karaca & Çakı, 2018, s.31; K. Yılmaz, 2007, s.10).

Eski Yunan Uygarlığı'nda kitleler üzerinde etki oluşturmak isteyen filozofların o dönemde yaptıkları retorik sanatı (etkili konuşma), ilk sistemli ve belli bir tekniğe dayanan propaganda faaliyetleri olarak kabul görür. Ancak bu propaganda faaliyetlerinin etki alanı sınırlıdır (Karaca & Çakı, 2018, s.31).

Eski Roma'da ise propaganda, dönemine ve Eski Yunan Uygarlığı'na göre daha sistemli ve planlı bir şekilde uygulanmıştır. Özellikle arenalarda insanları coşturmak ve belirli bir tarafı desteklemelerini sağlamak amacıyla propaganda içerikli konuşmalar yapılmıştır. Roma İmparatoru Neron, halkın desteğini alıp Hristiyanları katledebilmek için propaganda ile görevli bir teşkilat oluşturmuştur. Ayrıca savaştan dönen askerler için düzenlenen karşılama törenleri, büyük şehirlerin imarında kullanılan heykeller ve dev su kanalları da birer propaganda tekniği olarak Roma'nın büyüklüğünü simgelemiştir. Bu propaganda tekniği, Eski Türk hakanlarında bulunan hükümdar alametleri, Mısır'daki piramitler, Kuzey Amerika'daki kabilelerin totemleri, Hititlerin işgal ettikleri bölgelerin tanrılarını (heykel) başkentinde toplamaları vb. uygulamalarda, bu topluluklardaki liderliklerin güçlü

görünmelerini sağlamak ve topluluk üyelerinin aidiyet duygusunu güçlendirmek için kullanılmıştır (K. Yılmaz, 2007, s.11).

11. yüzyılda başlayan Haçlı Seferleri'nde Katolik Kilisesi ve lideri Papa, kutsal toprakları ele geçiren ve Avrupa içlerine ilerleyen Müslümanları durdurabilmek için tüm Avrupa genelinde Müslüman aleyhtarı propaganda yaparak ordu toplamıştır. Benzer şekilde, 16. yüzyılda Türklerin Avrupa'daki ilerleyişine yönelik Avrupa Devletleri tarafından kitlelere *korku propagandası* yapılarak anti-Türk bir imajın oluşması sağlanmıştır.

16. yüzyılda propaganda açısından yaşanan en önemli gelişme matbaanın icadıydı. Bu dönemden itibaren basılan sayısız ilan, poster ve kitap propagandanın geniş kitleler üzerine etki kurmasını sağladı. Ancak Katolik Kilisesi'nin ve mevcut yönetimlerin baskısı, dağıtımdaki sıkıntılar, okuma yazma bilgisinin sınırlılığı gibi etmenler propagandanın istenilen düzeyde kitleler üzerinde etki etmesini engelledi.

1622 yılında Papa XV. Gregory, Protestan Reform Hareketi'nin etkilerine karşı mücadele edebilmek ve Kilise kurumunun saygınlığını arttırmak için “Sacra Congregatio de Propaganda Fide (İnancı Yayma Cemaati)”ni kurdu. Bu büronun asıl amacı Hristiyanlık inancını yaymaktı. Coğrafi Keşifler ile keşfedilen yeni yerlerde yapılan bu misyonerlik faaliyetleri “propaganda yapmak” olarak adlandırıldı. Bu durum propaganda kelimesinin yaygın olarak kullanılmasını sağlasa da olumsuz bir anlam yüklenmesine neden olmuştur (Karaca &Çakı, 2018, s.31-32; K. Yılmaz, 2007, s.12).

Fransa İmparatoru, Napolyon Bonapart hükümdarlığı süresi boyunca (1804-1814) kamuoyunu etkilemenin önemini kavrayıp propaganda tekniklerini çok etkili ve sistematik bir biçimde kullanmıştır. Özellikle gazeteyi propaganda aracı olarak ilk kullanan kişidir. Napolyon, “Le Moniteur Universel” adlı gazetesi vasıtasıyla kazandığı zaferleri ve siyasi görüşlerinin propagandasını yapmış ve bu propaganda halk üzerinde son derece etkili olmuştur.

18. yüzyılda gazetelerin basımı çoğaldı ve insanların en büyük haber kaynağı haline geldi. Gazetenin herkesin ulaşacağı bir konuma gelmesi propaganda faaliyetlerinin de etki alanını genişletmiş oldu. Gazete sahipleri yaptıkları veya yaptırdıkları haberlerle, insanları propaganda yoluyla yönlendirebilecek seviyeye geldiler (Karaca &Çakı, 2018, s.33).

Propaganda somut sonuçlarını ise 19.yy başlarından itibaren vermiştir. Somut sonuçlarına örnek olarak ulusların özgürlük savaşları ve bağımsızlık mücadelelerinde; Yunan, Sırp ve

Bulgar ayaklanmaları ve daha sonrasında Faşizm, Nazizm ve Bolşevik İhtilâli vb. verilebilir.

Sanayi devrimi, nüfusun kentlerde yoğunlaşması ve beraberinde getirdiği teknolojik devrimler, propaganda araçlarının çoğalmasını ve propagandanın etki alanının genişlemesini sağlamıştır (K. Yılmaz, 2007, s.13).

20. yüzyılda ise propaganda üzerine kavramsal çalışmalar yoğunlaşmış ve ilk bilimsel çalışmaları yapılmıştır. Amerikalı İletişim Teorisyei Harold Lasswell, propagandanın daha iyi anlaşılabilmesi için modeller oluşturmuş ve propagandanın kitleler üzerinde nasıl etki oluşturduğunu açıklayan görüşler ortaya koymuştur. Aynı yüzyıl içerisinde propaganda, ilk defa uluslararası boyutta kitleleri etkilemeye başladı. Bunun iki sebebi vardı: Birincisi kitle iletişim araçlarında yaşanan büyük gelişmeler (telefon, radyo ve televizyon icadı) ve yaygınlık kazanması, ikincisi ise iki dünya savaşında da tarafların propagandayı etkin olarak kullanılmasıdır (Karaca & Çakı, 2018, s.33). Her iki dünya savaşında taraflar kendi milletlerinin yanında, hem çatışma halinde olduğu ulusları hem de savaşta tarafsız olan grupları etkilemek için uluslararası propaganda faaliyetlerine yönelmiştir. Propagandanın iki taraf içerisinde de son derece etkin kullanımı, savaşlar sırasında tüm halkın seferber olmasını sağlamıştır (Karaca & Çakı, 2018, s.33).

Propaganda bir araç olarak ilk defa Birinci Dünya Savaşı'nda kullanılmaya başlanmıştır. Bu savaşta propaganda özellikle müttefik kazanmak, savaş sırasında tarafsızlığını ilan eden ülkelerle ilişkileri iyi tutmak ve bu ülkelerin gözünde düşman ülkelerin itibarını sarsmak ve destek bulmalarını engellemek amacıyla kullanılmıştır. Basılı broşürler aracılığıyla Almanya, Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Fransa gibi ülkeler tarafından propaganda kullanılmış ancak o dönemki teknolojinin sınırlılıkları propagandanın etkisini de bir nebze sınırlandırmıştır. İlk kez Birinci Dünya Savaşı'nda İngiltere, propaganda faaliyetlerinin profesyonel olarak organize edilmesi için bir propaganda birimi kurdu. Bu birimle; kamuoyunu savaşın devamı yönünde ikna etmek, halkın moralini yüksek tutmak ve Almanya ve müttefiklerine karşı bir kamuoyu oluşturmak amaçlanmıştır.

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra ise Nazizm, Faşizm ve Komünizm gibi totaliter ideolojiler ortaya çıkmıştır. Bu ideolojilerin geniş kitlelere yayılma ihtiyacı propagandayı zorunluluk haline getirmiştir. Adolf Hitler, Benito Mussolini ve Joseph Stalin gibi diktatörler, kendi halklarına ideolojilerini benimsetmek amacıyla propagandanın iki önemli

silahı olan retorik (hitabet sanatı) ve kitle iletişim araçlarını aktif olarak kullanmışlardır (Karaca & Çakı, 2018, s.35).

Tarihte propaganda kavramı, şüphesiz Adolf Hitler ismiyle birlikte anılmaktadır. Ancak Hitler'den önce komünist liderler propagandanın önemini kavramıştı. Lenin 1902'deki "Ne Yapmalı" adlı kitabında propagandanın devrimci niteliğini ortaya koymuştur. Lenin, propagandayı başarı bir şekilde kullanarak Sovyet Devrimi'ni gerçekleştirmiştir. Sovyet Devrimi'nden sonra ise haberleşme, basın ve iletişim araçlarını kontrol altına alan Ajitasyon ve Propaganda Departmanı'nı kurarak ideolojilerinin propagandasını yapmaya devam etmiştir.

Hitler ise propagandayı, ideolojisini anlatmak ve kamuoyunu kendi tarafına çekebilmek için etkin bir yöntem olarak kullanmış ve hatta bakanlık düzeyinde propaganda faaliyetlerini yürütmüştür. Hitler ve onun Propaganda Bakanı Joseph Goebbels döneminde propaganda, kendine özgü yasaları olan bir sanat haline gelmiş ve savaş silahı eş değerinde görülmüştür. Goebbels'in kitle iletişim araçlarını (Afiş, kitap, sanat, radyo, sinema, gazete, vs.) çok aktif olarak kullanması kitleler üzerinde büyük etkiler yarattı. Hatta Goebbels, radyonun etki alanının genişlemesi için her Almanın bir radyoya sahip olmasına çalıştı (Karaca & Çakı, 2018, s.35). Tezimizin asıl konusu olan Nazi Almanyası'nda uygulanan bu propaganda örnekleri hakkındaki ayrıntılı bilgi "Nazi Propagandası" başlığı altında anlatılacaktır.

İngiltere ise İkinci Dünya Savaşı'nda BBC radyo yayınları ile propaganda yaparak Alman halkını etkilemeye çalışmış ve özellikle bu propaganda savaşın sonlarına doğru oldukça etkili olmuştur (K. Yılmaz, 2007, s.15).

İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesiyle (1945), 1990'lı yılların başına kadar sürecek olan Soğuk Savaş dönemi başlamıştır. Amerika Birleşik Devletleri'nin liderliğindeki Batı Bloğu ile Sovyetler Birliği'nin liderliğindeki Doğu Bloğu arasında çıkan bu mücadelede her iki blok da propaganda faaliyetlerine sıkça başvurmuştur. Sovyetler Birliği, sinema, miting, afiş, radyo gibi propaganda araçlarını etkin olarak kullanırken, ABD ise özellikle Hollywood filmleriyle halkı etkilemeye çalışmıştır. Soğuk Savaş döneminde ABD'nin uyguladığı propaganda stratejileri küresel çapta başarılı olmuştur. Özellikle 1950-53 yılları arasında gerçekleşen Kore Savaşı ve 1955'te çıkan Vietnam Savaşı'nda, teknolojik aletler özellikle televizyon aktif olarak kullanılarak kamuoyu etki altına alınmaya çalışılmıştır (K. Yılmaz, 2007, s.17-18).

Soğuk Savaş sonrasında ise propaganda, siyasî boyut kazanmıştır. Dünya savaşlarında olumsuz algıya sahip olan propaganda kelimesi yerine, bu dönemde siyasi partiler tarafından *siyasal iletişim* ve *siyasal halkla ilişkiler* kelimeleri kullanıldı. Siyasi partiler iktidar olabilmek ve iktidarını sürdürebilmek için siyasal iletişim çalışmalarını kullandılar. Siyasal iletişim propagandanın aksine uzun vadede etki etme, çift yönlü iletişimi kullanma, etik ilkelere uyma, mesajlarını doğru ve güvenilir kaynaklardan seçme, yoruma açıklık gibi özellikleri taşımaktadır (Karaca & Çakı, 2018, s.37).

Günümüzün emperyalizm anlayışı ve küreselleşme düşünceleri de propagandayı kullanmaktadır. Son dönemde yaşanan iki Körfez Savaşında, Amerika Birleşik Devletleri propagandaya başvurmuştur. Hatta insanlar ilk kez bu savaşları evlerindeki televizyonlarında canlı olarak izlemişlerdir (K. Yılmaz, 2007, s.19).

21.yüzyılda internetin yaygınlaşması ve sosyal medya platformlarının ortaya çıkması, propaganda faaliyetlerinin dünyadaki bütün insanlara kısa sürede ulaşabilmesini sağladı. Sosyal medya platformlarının geniş kitlelere hitap etmesi, maliyetinin ucuz olması ve hızla yükleme ve bilgilendirme özellikleri bulunmaktadır. Bu özellikler propaganda faaliyetlerinin boyut atlamasını ve tüm sosyal medya kullanıcılarının aktif bir propagandacı olabilmesini sağlamıştır. Günümüzde sosyal medya üzerinden yapılan bu propaganda faaliyetlerinde gönderenden alıcıya tek yönlü iletişim yerine her iki tarafın da aktif olarak katıldığı çift yönlü iletişim sağlanmıştır. Ayrıca sosyal medyanın bu gücünü kısıtlamak veya engellemek adına devlet tarafından sansürleme veya kapatma yaptırımları uygulansa da tam anlamıyla engellenememektedir. Bu durum bize sosyal medyanın “engellenemez” bir propaganda aracı olduğunu göstermektedir (Karaca & Çakı, 2018, s.38-39).

3.3. Propaganda Çeşitleri

Propaganda çeşitleri, propagandanın kullanıldığı alanlara göre farklılık göstermektedir. Genel olarak belli başlıklar altında sınıflandırılabilir.

3.3.1. Kaynakları Bakımından Propaganda

3.3.1.1. Beyaz Propaganda

Beyaz propagandanın kaynağı resmi olarak belli ve açıktır. Bu sebeple şeffaf bir görüntü oluşturur (Karaca & Çakı, 2018, s.77). Propaganda yapılan verinin doğru olması çok önemlidir aksi takdirde yalan kullanırsa propaganda geri teper, hedef kitlenin güveni sarsılarak propagandanın inandırıcılığı sona erer (Tarhan, 2008, s.37).

Beyaz propagandanın amacı, bilgilerin açık bir şekilde hedef kitleye tek yönlü olarak sunmaktır. Bu şekilde hedef kitleye propaganda yapılan çözümün tek doğru olduğuna inanması ve alternatifi düşünmemesi sağlanır. Bu propagandanın avantajı ise karşı tarafın fikirlerini çürütmek ve onun taraftarlarını kendi lehine çekmesidir (Tarhan, 2008, s.37).

Beyaz propagandanın temel aracı, haberlerdir. Propaganda yapılırken seçilmiş doğrular hedef kitlenin kabul edeceği şekilde sunulmalıdır. Karşı tarafın hataları, haberlerle sürekli olarak hedef kitleye tekrar edilmelidir. Haber kaynakları belgelere dayalı ve doğru olmalıdır. Bu şekilde karşı tarafın yalanlayabilmesi engellenmektedir (Karaca & Çakı, 2018, s.78).

Örneğin: Adolf Hitler, Alman halkına “Alman ırkının üstün ırk olduğuna, güçlü olanın hâkim olması gerektiğine, hâkim olmak için de savaşmak gerektiğini inandırmaya çalışırken beyaz propagandayı kullanmıştır. Çünkü propagandasındaki bilgileri özellikle Darwin’in biyoloji için geliştirdiği teori ve çeşitli bilim adamlarının bilgilerine dayandırmış, bilimsel temellere oturtmaya çalışmış ve başarılı olmuştur (Tarhan, 2008, s.38).

ABD, Irak Savaşı’nda beyaz propagandayı aktif olarak kullanmıştır. Yaklaşık 600 gazetecinin sıcak savaş hattında yer almasına izin vererek, düzenli olarak beyaz propaganda mesajları yayınlamıştır (Karaca & Çakı, 2018, s.78)

3.3.1.2. Kara Propaganda

Kara propagandanın kaynağı resmi olarak belirsiz ve gizlidir. Bu propagandanın amacı hedef alınan tarafı karalamaktır. Bu amaç için küçümseyici, aşağılayıcı, kötüleyici ve yerici her türlü konuyu kullanır. Kara propaganda kaynağı ortaya çıktığı zaman etkisi biter ve karşı tepki oluşturur. Bu yüzden kaynaksız yapmak yerine başka kaynaklardan çıkıyor gibi gösterilerek inandırıcılık kazandırılır. Örneğin, dünya savaşları sırasında halk bilgiyi kendi kaynağından aldığını zannederek gerçekte düşman tarafın yaptığı kara propagandadan etkilenmişlerdir. Bunun için gerçekleri değiştirmek, inançları sarsmak veya kamu düzenini yönlendirmek için açık olarak kullanılamayan her türlü yöntem (sahtekârlık, entrika, iftira, yalan, fitne gibi) yer verir. Kara propaganda için her türlü gayri meşru araçlar kullanılabilir (Karaca & Çakı, 2018, s.86; Tarhan, 2008, s.41; K. Yılmaz, 2007, s.30).

Örneğin Almanya Propaganda Bakanı Goebbels, İngilizler ve Amerikalılar tarafından işgal edilen yerlerdeki İtalyanların, Almanya lehine olması için radyo ile “İngiliz ve Amerikalıların bölgede bulunan askerlik çağındaki İtalyanları zorunlu olarak askere alacağı” propagandasını yaparak aldatmaya çalışmıştır.

Ayrıca Almanlar, 1942 yılında kendilerinin hangi cepheden saldıracağı ile ilgili Rusları yanıltmak için içkili bir savaş muhabirinin sanki ağzından kaçırmış gibi düşmana bilgi vermişlerdir (Karaca & Çakı, 2018, s.87).

3.3.1.3. Gri Propaganda

İsminden de anlaşılacağı üzere gri propaganda, kaynağı bakımından beyaz ile kara propagandanın arasında yer almaktadır. Kaynağı resmi olarak belli ve görünür değildir. Kaynak, gerçek görünen dedikodu ve yalan kavramlarla bulanık bir oluşum sağlayarak asıl kaynak gizlenmeye çalışır. Bu sebeple gri propaganda yapan tarafla, mücadele etmek zor olmaktadır (Karaca & Çakı, 2018, s.85).

Gri propaganda, insan üzerinde propaganda etkisi yaratmadığı için kabul görmesi kolaydır (Tarhan, 2008, s.38). Bu tür propaganda da verilen bilgiler ilgi çekici ve zihinleri kurcalayacak şekilde olmalıdır (K. Yılmaz, 2007, s.29).

Gri propagandanın dost veya düşman tarafından yapıldığı kesin olarak bilinemediği için daha çok söylentilere dayanmaktadır. Bu söylentilerle, mevcut olay üzerine eklemeler

yapılarak sansasyonel hale getirilir ve hedeflenen kitlede şüphe uyandırmaya çalışılmaktadır.

Sovyet Rusya'nın çöküşü sırasında diğer ülkeler gri propagandayı sistematik olarak uygulamıştır. Özellikle 2. Dünya Savaşı sonrasında Churchill'in, 1946 yılında Fulton'da yaptığı "demir perde" terimini ilk kez kullandığı konuşması ve Josef Stalin'in tehlikeli olduğunu ima etmesi örnek gösterilebilir (Karaca & Çakı, 2018, s.82).

3.3.1.4. Silahlı Propaganda

Silahlı propaganda türünü kullananlar, terör örgütleridir. Terör örgütleri, bu propaganda türü ile varlıklarını gösterebilmeyi ve belli bir güce sahip olduklarını kanıtlamayı amaçlamaktadırlar. Bu propaganda özellikle medyanın dikkatini çektiği için halkın olay üzerine odaklanmasını sağlar. Asıl amaçları, halk üzerindeki devlet otoritesini sarsarak istedikleri şeyleri alabilmektir. Silahlı propagandayı uygulayanlar; şiddeti, bir yöntem olarak görürler ve bu amaçla uçak, gemi kaçırma, bomba koyma, metrolara gaz verme, otobüs tarama, köy basma, intihar eylemleri düzenleme gibi faaliyetler düzenlerler (Tarhan, 2008, s.44).

3.3.1.5. Karma Propaganda

Bazen yukarıda sayılan propaganda türleri beraber yapılabilir. Hedef kitlenin durumu ve tutumu göz önüne alınarak planlamalar yapılır ve aşamalı olarak propaganda türleri uygulanabilir. Bu durum karma propaganda yapıldığı anlamına gelmektedir (Tarhan, 2008, s.45).

3.3.2. Sahası Bakımından Propaganda

Sahası bakımından propaganda iç ve dış propaganda olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

3.3.2.1. İç Propaganda

İç propaganda, daha çok demokratik ülkelerdeki siyasi partilerin iktidar mücadeleleri sırasında yapılmaktadır. Siyasi partiler programlarını sunarak halkı ikna etmeye çalışır. Bunun için araç olarak basın kullanılır (Karaca & Çakı, 2018, s.89; K. Yılmaz, 2007, s.24).

Naziler, Alman halkının dış güçlerden etkilenmemesi için bütün basını kontrol altında tutarak iç propaganda faaliyetleri yapmıştır. Aynı dönemlerde Sovyet Rusya, Çin ve Doğu Avrupa'daki komünist ülkeler "Politbüro" oluşumu ile iç propaganda faaliyetlerini yürütmüşlerdir (Karaca & Çakı, 2018, s.91).

3.3.2.2. Dış Propaganda

Dış propaganda, bir ülkenin uluslararası propagandası olup ülkeyi güçlü gösterme ve iyi tanıtmaya amacıyla kullanılmaktadır. Diğer propagandaların amacı hedeflenen amaca ulaşana kadar sürdürülürken, dış propaganda da bu durum süreklilik arz eder.

Dış propaganda ülkenin uluslararası sosyal, kültürel, ekonomik faaliyetlerinin yanı sıra dış politika ve diplomatik ilişkileri de kapsadığı için resmi nitelik de kazanmaktadır.

Türkiye tarafından, yurtdışında tanıtımını yapmak, yurtdışındaki Türk vatandaşlarının sıkıntılarını çözebilmek ve Türkiye aleyhine lobi çalışması yapan gruplara karşı dış propaganda faaliyetlerini yürütmek için 2010 yılında Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı kurulmuştur (Karaca & Çakı, 2018, s.92).

3.3.3. Konusu Bakımından Propaganda

Konusu bakımından propaganda; siyasal, askeri, kültürel ve ekonomik propaganda olarak dörde ayrılmaktadır.

3.3.3.1. Siyasal Propaganda

Siyasal propaganda, yönetim erkleri ve siyasi partiler gibi kurumlar tarafından hedef kitlelerin istenilen şekilde yönlendirilmesi için açık bir şekilde uygulanan propaganda türüdür. Siyasi parti ve liderleri siyasal iletişim sürecinde bu propagandayı uygulamaktadır. Yönetenlerin yönetilenleri etkileme çabaları lider olgusunun ortaya çıkışından itibaren vardır. Liderlerin yaptığı konuşmalar, geçmişteki para, heykel gibi objeler bu amaçla kullanılmıştır (Karaca & Çakı, 2018, s.96-97).

20. Yüzyılın ilk yarısında Vladimir Lenin ve Adolf Hitler gibi liderler siyasal propagandayı etkin olarak kullanarak hedef kitlelerinin fikirlerini değiştirmeyi ve ideolojilerini aşılarmayı amaçlamışlardır (Karaca & Çakı, 2018, s.95).

3.3.3.2. Askeri Propaganda

Askeri propaganda bir devletin, “kendi halkına”, “dost devletlerin halkına”, “düşman devletlerin halkına” ve “tarafsız devletlerin halkına” olmak üzere dört şekilde ortaya çıkmaktadır. En çok uygulanan türü askeri mücadele olarak düşman devletlerin halkına karşı uygulanan “psikolojik savaş”tır. Düşman ülkenin moral gücünü düşürmek için kullanılır. Bu uygulama, sadece savaş alanında değil düşman ülkelerin sivil yerleşim yerlerine uçaklardan atıkları bildirilerle de yapılabilir.

Tarihi birçok savaş stratejisi, marşlar, askeri filmler ve güç gösterilerinin tümü askeri propaganda içerisinde yer alır. Örneğin, Osmanlı İmparatorluğunun askeri bandosu olan *Mehter Takımı*, Osmanlı askerlerini motive ettiği gibi düşman askerlerine karşı da bir propaganda aracı olarak kullanılmıştır (Karaca & Çakı, 2018, s.99).

3.3.3.3. Kültürel Propaganda

Kültürel propaganda ile diğer kültürler arasında kendi kültürü lehine olumlu imaj oluşturma ve diğer kültürdeki insanlara kendi kültürünü empoze etmek amaçlanır.

Günümüzde Türkiye’de yer alan Robert Koleji, Tarsus Amerikan Koleji, Saint Jozef Lisesi gibi okullar kendi ülkelerinin kültürlerine bağlı olarak kültürel propaganda amacıyla eğitim vermektedir. Almanya’ya bağlı olan *Goethe Enstitüsü (Goethe-Institut)* de Almancanın ve Alman kültürünün dünya çapında yaygınlaşması için yine aynı amaçla faaliyet göstermektedir (Karaca & Çakı, 2018, s.101-102).

3.3.3.4. Ekonomik Propaganda

Ekonomik propaganda, bireysel, kurumsal veya genel olarak doğrudan devlete maddi menfaat sağlayacak çalışmaların propaganda aracılığıyla yapılmasına denmektedir.

Atatürk’ün, “Memleketi bayındır hale cennet hale getirecek olan ekonomik güç ve ekonomik alandaki himmettir. Milletimizi insanca yaşatacak bir iktisat devrinin aşılması lazımdır. Hepimizin arzusu şudur ki, bu ülkenin insanları ellerinde örnekleriyle tarımın ticaretin endüstrinin emeğin yaşamının temsilcileri olsunlar, artık bu memleket böyle fakir ve bu millet hakir değil, memleketimize zenginler memleketi ve yeni Türkiye’nin adına da çalışanlar diyarı denilsin. İşte millet böyle bir devri yüceltecektir ve böyle bir devrin tarihini yazacaktır.” gibi ekonomik propaganda konuşmaları bu türe örnek gösterilebilir (Karaca & Çakı, 2018, s.104).

3.3.4. Kullanılışı Bakımından Propaganda

Kullanılışı bakımından propaganda; stratejik, taktik, takviye amaçlı ve karşı propaganda olmak üzere dörde ayrılmaktadır.

3.3.4.1. Stratejik Propaganda

Stratejik propaganda genellikle uzun vadede etkisini gösteren ve uluslararası kullanılan bir propaganda türüdür. Bu propaganda türü, uzun bir süreç olduğu için çok erken başlanır ve

yoğunluk azaltılmadan devam edilir. İç ve dış basın etkili bir şekilde kullanılır. Daha çok muhtemel savaş durumlarına hazırlık amacıyla kullanılır (Karaca & Çakı, 2018, s.106).

3.3.4.2. Taktik Propaganda

Taktik propaganda temelde stratejik propagandanın tamamlayıcısı olarak uygulanır. Stratejik propagandaya göre daha kısa vadede ve hemen sonuç almak için kullanılmaktadır. Savaş sırasında yapılan bu propaganda için düşmanın moralini bozabilecek her şey kullanılabilir (K. Yılmaz, 2007, s.30).

3.3.4.3. Takviye Amaçlı Propaganda

İdari, destek veya işgal propagandası olarak da isimlendirilmektedir. İşgal edilen yerlerin yeniden teşkilatlanması ve itaatin sağlanması amaçlanır. Halkın ihtiyaçları giderilerek yeni işgallerin kolaylıkla yapılması sağlanır. Halkın nefretinin dağıtılarak güven duygusu sağlanması için kitle iletişim araçları ile mesajlar verilir. Bu şekilde halkın yeni düzene uyum sağlamasına çalışılır. Bu bağlamda 1. ve 2. Körfez Savaşlarında Irak'ta halkın direniş yapmaması amacıyla takviye amaçlı propaganda uygulanmıştır (Karaca & Çakı, 2018, s.106-107).

3.3.4.4. Karşı Propaganda

Karşı propaganda; propagandaya maruz kalan veya kalabileceğini düşünen kişiler, gruplar veya devletler tarafından yapılmaktadır. Siyasette ve dış politikada çok sık kullanılmaktadır. Tarhan, karşı propaganda faaliyetlerini; “erken karşı propaganda, doğrudan karşı propaganda, dolaylı karşı propaganda ve hedef şaşırtan propaganda” olarak dört bölümde ele almıştır. Karşı propaganda türlerinin temel amacı düşman tarafından yapılan propagandanın yalan olduğunu kanıtlamaktır. Bu amaçla devletler diğer devletlerin aleyhte yürüttükleri propagandalar karşı koymak için eğitimler düzenler ve alınacak tedbirler için propaganda merkezleri oluşturur. Bu tür propaganda türü için elçilikler çok etkin olarak kullanılmaktadır (Karaca & Çakı, 2018, s.108-109; Tarhan, 2008, s.52).

3.4. Propaganda Araçları

Propaganda araçları zamana göre gelişmiş ve çeşitlenmiştir. Bu başlık altında propaganda araçları hakkında bilgi verilmektedir. Bu konuda birçok kaynak mevcut olmakla birlikte; çalışmamızda, bu konuyu kapsamlı olarak ele alan Yasemin Kesin Yılmaz'ın "Propaganda aracı olarak sinema: 1990 sonrası Amerikan filmlerinde propagandanın kullanımı üzerine bir çalışma" adlı yüksek lisans tezi esas alınmıştır.

3.4.1. Gazete

Gazete, Batı Avrupa'da ticari kapitalizmin ürünü olan bir kitle iletişim aracı olarak ortaya çıkmıştır. Kökeninde ise Avrupa'da ortaçağ sonrasının haber mektupları vardır. Günümüzde kullanılan kitle iletişim araçları arasında en köklü geçmişe sahip olan gazetedir.

14. yüzyılda matbaanın icat edilmesiyle daha önce elle yazılan gazeteler, matbaada daha hızlı ve fazla sayıda baskı yapma imkânı bulmuştur. Ancak 18.yüzyılda günlük olarak yayınlanmaya başlayabilmiştir. Bu şekilde kamuoyu oluşturma işlevi daha etkin ve kitlesel olarak yapılmıştır (K. Yılmaz, 2007, s.38).

19. yüzyılda yaşanan sanayi devrimi ve yeni icatlar gazeteciliği büyük oranda etkilemiştir. Gazeteler bu dönemde iktidarların kullanabileceği propaganda aracı olarak görülmüş ve büyük kitleler üzerinde inandırıcılık kazanmıştır.

20.yüzyılda ise gazeteler, yeni kitle iletişim araçlarının icat edilmesiyle tiraj kaybına uğramışlarsa da dünyada bir propaganda kaynağı olma özelliğini hala sürdürmektedirler. Özellikle İkinci Dünya Savaşı sırasında da gazeteler kamunun temel bilgilenme kaynakları olmuşlardır.

İtalya Lideri Benito Mussolini 1 Ekim 1928 tarihli "Bir Vazife Olarak Gazetecilik" adlı nutkunda basın ve gazetenin rejim için önemi şu şekilde ifade etmektedir: "Totaliter bir rejimde basın, bu rejimin bir unsurudur ve bu rejimin hizmetinde bir kuvvettir. Bu sebeple bütün İtalya basını da faşisttir. Bu tartışılmaz gerçek, faşist gazetecilik faaliyeti bakımından bir direktif prensibi ortaya koymaktadır. Rejime zararlı olacak her şeyden kaçınılacaktır; rejime faydalı olan er şey yapılacaktır."

Alman Diktatör Adolf Hitler, gazeteden propaganda aracı olarak sonuna kadar yararlanmaya çalışmıştır. Hitler'in Propaganda Bakanı Dr. Joseph Goebbels tüm Alman

Gazetelerine: “Okuyucu sizi yanı başında duran bir realite gibi algılamalıdır” mesajını vermiştir. Bu direktiften sonradır ki, gazeteler, Nazi mitinglerinin atmosferini okuyucularına yansıtmaya başlamışlardır (K.Yılmaz, 2007, s.39).

3.4.2. Radyo

Televizyonun henüz insanların gündelik hayatında çok etkili olmaya başlamadığı dönemde, okuma yazmanın ise günümüzdeki kadar yaygın olmadığı ve gazete basım ve dağıtımının zor olduğu dönemlerde radyo, en etkili kitle iletişim aracı olmuştur.

Radyo, Birinci Dünya Savaşı sırasında henüz laboratuvarında araştırma geliştirme aşamasındaydı. 1923 yılında ilk radyo şirketi İngiltere’de kuruldu. İlk yıllarında özellikle haber alma ve haber verme aracı olarak kullanılsa da daha sonraları bir propaganda aracı olarak kullanımı ön plana çıkmıştır. 1923 yılında yapılan seçimlerde İngiliz İşçi Partisi radyoyu propaganda aracı olarak büyük bir ustalıkla kullandı ve önemli bir başarı elde etti. Radyo sınır ötesi propaganda faaliyetlerinin yürütülmesinde de kullanılmıştır. Özellikle haber ve bilgi aktarımında insan sesinin kitle üzerindeki etkisi ve inandırıcılığı çok yüksek düzeyde olmuştur (K. Yılmaz, 2007, s.40).

Amerika Birleşik Devletleri’nde Başkan Franklin Roosevelt’in Amerikan halkına doğrudan yaptığı *Ocak Başı Sohbetleri*, Orson Welles’in 1938 yılında gerçekleştirdiği *Dünyalar Savaşı* isimli program, o yıllarda radyonun genel halk kitlesi üzerindeki etkisini anlayabilmek açısından en iyi örnekler olarak sayılabilir.

Avrupa’da ise radyo, Hitler tarafından çok daha değişik ve tehlikeli bir kullanım aracı haline getirildi. Hitler, radyoyu sürekli ve geniş kitlelere yönelik kullanmış ve bunun sonucunda çok geniş halk desteğiyle iktidarı eline geçirmiştir. Hitler’in savaşın Almanya lehinde olduğu dönemlerde, “...radyo yayınları olmasa bu savaş kazanamazdık.” dediği bilinmektedir. Hitler, kitleler üzerinde radyonun güçlü etkisine inandığı için Avrupa’daki en ucuz radyo alıcısını üreterek piyasaya sürdü. Hükümet, herkesin radyoyu alabilmesi için para yardımları dahi yaptı. Hitler ve Propaganda Bakanı Goebbels’in hedefi, Almanya’daki her eve bir radyo alıcısı yerleştirmektir. 1935 yılında Almanya’da satılan radyo sayısı 1 milyon 90 bin 314 iken; 1936 yılına gelindiğinde bu rakam 6 milyon 142 bin 921 adede ulaşmıştı. Goebbels, radyoyu propaganda amacıyla sadece ülke içinde değil işgal edilen

Avrupa ülkelerinde de radyo vericilerini yerleştirerek anında kullandı. Bu uygulamayla radyoyu tam anlamıyla evrenselletiren Almanya'dır diyebiliriz (K. Yılmaz, 2007, s.41).

Sovyetler Birliği bir propaganda aracı olarak radyoyu daha çok savaş sonrası dönemde ideolojisini dış ülkelere yayma amaçlı kullanmıştı. Sovyetler kısa dalga yoluyla 17 ayrı dilde dışarıya yayın yapmaktaydı.

Dönemin savaşa katılan ülkelerinden bir diğeri olan İtalya'da ise Mussolini, radyoyu konuşmalarını yayınlamak için kullandı. İtalya'da toplumun her ulaşmak için şehir meydanlarına, köylülerin dinlenme alanlarına hoparlör yerleştirmişlerdi. Faşistler, radyoyu gençlerin eğitiminde de büyük ölçüde kullandılar. *Giornale dei Fanciulli (Çocukların Küçük Gazetesi)* adlı programda hikâyeler, şiirler, şarkılar ve din bilgileri ile Mussolini ve diğer İtalyan kahramanlarının hikâyeleri yer alıyordu (K. Yılmaz, 2007, s.42).

Radyonun etkinliği alanında iki önemli kuruluş yer alır ki, bunlardan ilki İngiliz yayın organı olan BBC'dir. BBC, Türkiye'de olduğu kadar tüm dünyada da "ciddi, tarafsız, doğru" haberin kaynağı olarak bilinegelmişti. Ancak BBC, görünenin aksine başarılı propaganda yapan bir yayın organı olmuştur. Özellikle İkinci Dünya Savaşı döneminde liderliği kapan Alman radyolarıyla rekabete girmiş ancak pek başarılı olamamıştır.

Bir diğer yayın organı ise, Amerika'nın Sesi (Voice Of America)'dir. 1942 yılında kurulan Amerika'nın Sesi'nin kuruluş nedeni de aslında propaganda amaçlıdır. Japonların 7 Aralık 1941'de Pearl Harbor'a düzenledikleri sürpriz saldırı, o güne dek uluslararası yayın yapan hiçbir radyosu bulunmayan ABD'yi harekete geçirir. ABD, 1960'larda Vietnam Savaşı'nda, 1970'lerde Çin'de, 1980'lerde Afganistan'da, 1990'larda da Afrika kıtasındaki yayınlarıyla etkisini sürdürmüştür (K. Yılmaz, 2007, s.43).

3.4.3. Televizyon

Radyo ve diğer kitle iletişim araçlarında bulunmayan, sesin ve görüntünün aynı anda taşınabilmesi özelliğini bünyesinde barındıran televizyon, büyük bir icat olmuştur. Özellikle gerçeği anında canlı yayın olarak gösterebilmesi bilgi akışını derinden etkilemiştir. İkinci Dünya Savaşı yıllarında icat edilen televizyon, Amerika'nın elinde gelişerek etkin gücüne kavuşmuştur.

Propaganda açısından televizyon özellikle siyasal seçim mücadelelerinde belirleyici olmuştur. Siyasetçilerin kamu imajları günümüzde büyük çapta televizyon tarafından

yaratılmaktadır. Televizyon ve basın, kitle içindeki bireylerin ne düşünmeleri ve ne hissetmeleri gerektiğini öneren mesajlar iletirler ve sürekli propaganda yaparlar (K. Yılmaz, 2007, s.44).

İnsanlar eğlence olarak gördükleri programlar sırasında ya da reklam kuşakları vasıtasıyla yoğun bir propaganda bombardımanına maruz kalmakta ve propagandacının iletmek istediği mesajı anında ve farkında olmadan almaktadırlar. Her eve ulaşabilmesi açısından televizyon, propagandacılar için vazgeçilmez bir araç halini almıştır.

Küreselleşmeye doğru giden bu süreçte kitle iletişim araçlarını elinde tutma başarısını gösterebilenler, dünyayı şekillendirebileceklerini de fark etmişlerdir. Özellikle haber akışını elinde bulunduran büyük sermaye sahipleri, bu propaganda akışının bir diğer noktasıdır (K. Yılmaz, 2007, s.45).

Ülkemizde yayınlanan bazı Amerikan dizilerinin bilinirliği, bu düşünceyi doğrulamaktadır. 70’li yıllarda Dallas, 80’lerde Komiser Kolombo, 90’lı yıllarda ise Yalan Rüzgârı, Amerikan yaşam stilini, değer yargılarını ve kültürünü, gelişmekte olan ülkelere ulaştırmayı başarmıştır.

3.4.4. Afiş

Afiş, hem reklamcılık alanında hem de siyasal propaganda alanında kullanılmıştır. Resim ve fotoğraf sanatıyla iç içe kullanılan afişlerde sembolik ve simgesel anlatım ön plandadır. Görünüşte basit olan bu reklam şekli, sokakta yürürken gözden kaçması mümkün olmadığı için etkilidir (K.Yılmaz, 2007, s.46).

Afişlerin propaganda amaçlı ilk kullanımı Birinci Dünya Savaşı döneminde olmuştur. 1914 yılında İngiltere’de Savaş Bakanı Lord Kitchener orduya asker toplayabilmek amacıyla “Ülkenin Sana İhtiyacı Var (Your Country Needs You)” sloganıyla afişler bastırarak halk üzerinde propaganda uygulamıştır. Daha sonra bu afiş formatı 1917 yılında Amerika Birleşik Devletleri ordusu için “Sam Amca” figürü kullanılarak düzenlendi. Aynı yılda “Zafer İçin Yardım Et! Zafer Harcına Bağış Yap” adlı Alman afişi tasarlandı. İkinci Dünya Savaşı’na gelindiğinde ise Almanya, İtalya ve Sovyetler Birliği afişleri etkin bir biçimde propaganda amaçlı kullanmıştır (K.Yılmaz, 2007, s.46).

Nazi Almanyası’nda sinemayla uyum içinde olan afişler, görsel bir propaganda aracı olarak ortaya çıkmıştır. Goebbels’in propagandacıları, afişlerde görsel etkinin son derece

güçlü olduğunu; mesajın anlaşılır olması halinde ve insanların bu mesajları sık sık görmeleri durumunda bir resmi ve sloganı unutmadıklarını fark ettiler. Hitler'in portresinin bulunduğu afişler şehirlerin her noktasına yerleştirilmiş ve insanların bu afişleri görmeme şansı ortadan kaldırılmıştır.

İtalya'da ise Mussolini döneminde en ağır propaganda afişleri tasarlandı. Ressam Gino Boccasile faşizmin temalarını anlatan, kara gömleklilerin cesaretini gösteren ve düşmanı barbarlar olarak karakterize eden çalışmalar tasarladı.

Sovyetler Birliğinde İkinci Dünya Savaşı döneminde yapılan propagandanın amacı halka Rusya'nın mutlaka galip geleceğine inandırmaktı. Bu nedenle afişler sıklıkla Nazi liderlerini ve özellikle de Goebbels'i karikatürize ediyordu. Moskova'da 200 kadar sanatçı yalnızca bu tasarımlar için çalıştı ve ortaya çıkan afişler savaş süresince her fabrikaya, çiftliğe, enstitüye, hastaneye, ordu birimlerine ve gemilere dağıtıldı (K. Yılmaz, 2007, s.47).

3.4.5. Resim

Resim çarpıcı ve etkili bir araçtır. Resmin pek çok türü vardır: fotoğraflar, karikatürler, alaylı resimler, simgeler, önderlerin resimleri olmak üzere sıralanabilir.

Resim yoluyla propaganda yapmanın ilk örneklerini Napolyon Bonapart döneminde verilmiştir. Yeni bir teknik olarak gözüken bu dönemde Napolyon, resimleri baskı yoluyla çoğaltarak imparatorluğun çeşitli bölgelerine propaganda amaçla göndermiştir. Zamanla resim tekniğindeki gelişmelerle birlikte diğer uluslar da resim yoluyla propagandayı kullanmışlardır (K. Yılmaz, 2007, s.48).

Almanya'da Nazi döneminde tablolarla işlenen konuların sanatsal etkisi yoktu. Asıl önemli olan, bu eserlerin içeriği ve karşısındakine verdiği mesajdır. Nazi Almanyası'nda işlenen konular; genellikle saf ırkın üstünlüğünün yansıtılması, Hitler'in kahramanlaştırılması veya milli düşman olarak görülen Yahudilerin aşağılanması olarak karşımıza çıkmaktadır. Resim çizen sanatçılara ısmarlanan bu tarz konular abartılı şekilde tuvallere yansıtılmış ve Alman halkını etkilemek için canlı renkler kullanılarak dev duvarlara asılmıştır (K. Yılmaz, 2007, s.48).

Bolşevik Rusya'da ise resim sıradan bir gerçekliği değil sosyalist bir gerçekliği yansıtmaktadır. Sovyetler Birliği'nde propaganda amaçlı yapılan resimler dört ana özelliği

bulunmaktadır: bunlardan birincisi yaygın bir izleyici kitlesine ulaşabilmesi ve onların sorunlarını yansıtması, diğeri sınıf çıkarlarını ifade etmesi, üçüncüsü somut, güncel konuları işlemesi ve son olarak da partinin bakış açısına sadık kalınmasıdır (K. Yılmaz, 2007, s.48).

3.4.6. Tiyatro

Tiyatro, ilk olarak Antik Çağ döneminde Yunan toplumunda ortaya çıkmış bir gösteri sanatıdır. Tiyatro tarih boyunca sadece sanat amacı olan insanları eğitme, bilgilendirme, eğlendirme amacının yanında etkili bir propaganda aracı da olmuştur (K. Yılmaz, 2007, s.50).

Örneğin 1930'lu yıllarda Alman işçilerinin oluşturduğu gezici tiyatro grubu, kimi zaman müzikal gösteriler sergilemişlerdir. Bu işçiler gittikleri yerlerde hem çalışıp hem de halka gösteriler sunuyorlardı. Savaş ve ırkçılık karşıtı temalar işleyerek ve faşizmi devrimci bir bakış açısıyla eleştiren oyunlar sergilemişlerdir. Ancak tiyatro diğer araçlara göre sınırlı bir izleyici kitlesine sahiptir (K. Yılmaz, 2007, s.50).

3.4.7. Sinema

Sinemanın kitleler üzerindeki etkileyici gücü, diğer kitle iletişim araçlarıyla mukayese edilemeyecek kadar büyüktür, çünkü büyük şehirlerin lüks salonlardan, en ücra köylerin açık hava alanlarına kadar geniş bir alana ulaşma gücüne sahiptir (K. Yılmaz, 2007, s.51).

Geniş halk kitlelerine ulaşmak açısından sinemanın etkin olduğunu gören propagandacılar özellikle dünya savaşları döneminde insanları etkilemek için yoğun bir şekilde sinemayı kullanmışlardır (K. Yılmaz, 2007, s.51).

1990 sonrasında sinema etkin bir şekilde kültürel aktarım aracı olarak kullanılmıştır. Özellikle güncel filmler propagandaya son derece elverişlidirler. Bu filmler, vatanseverlik duygularını ateşleme, ulusal dayanışmayı kuvvetlendirme, gereksiz iyimserliği giderme, herhangi bir reformun yapılmasını veya yapılmamasını sağlama, iktidardaki partinin etkinliklerini övme gibi maksatlarla çevrilirler (K. Yılmaz, 2007, s.51).

3.4.8. İnternet ve Sosyal Medya

İnternet, birden fazla haberleşme ağının, birlikte meydana getirdikleri bir iletişim ortamıdır. İnternet ilk olarak Amerika Birleşik Devletleri'nde askeri amaçlı bir proje olarak 1969 yılında geliştirilmiş, 1990 yılında internet adını alarak, en gelişkin sivil ağ tanımlamasıyla kullanıma sunulmuştur. 1990'ların başından itibaren bütün dünyada internet hızla yayılma gösterdi (K. Yılmaz, 2007, s.50).

Propagandacılar için kolay ulaşabilir olması ve zaman kullanımı bakımından diğer araçlardan daha hızlı olması, internetin propaganda yönünü geliştirmiş ve son yıllarda gittikçe artan oranda tercih edilirlilik düzeyi edinmiştir.

21.yüzyılda internetin yaygınlaşması ve sosyal medya platformlarının ortaya çıkması propaganda faaliyetlerinin dünyanın en ücra köşelerine kadar ulaşmasını sağlamıştır. Sosyal medya platformlarının geniş kitlelere hitap edebilmesi, ucuz maliyeti ve hızla güncellenebilme özellikleri sayesinde, propaganda faaliyeti büyük partilerin tekelinden çıkmaya başlamış, tüm kullanıcıların sanal ortamda aktif bir propagandacı olmasının yolunu açmıştır. Günümüzde sosyal medyada yapılan propaganda faaliyetlerinde gönderenden alıcıya tek yönlü iletişimin etkisi kırılmış, iletişim sürecine her iki tarafında aktif olarak dâhil olduğu çift yönlü iletişimin etkisi görülmeye başlanmıştır. Sosyal medyanın bu gücüne karşı koyabilmek adına devlet tarafından sansürleme veya kapatılma uygulamaları yapılabilse de tam manada engellenememektedir. Bu durum, sosyal medyanın *engellenemez* bir propaganda unsuru olduğunu göstermektedir (Karaca & Çakı, 2018, s.38-39).

3.4.9. Kitap

Kitap, var olduğu günden bu yana insanların bilgilenme amacına hizmet etmiştir. Her ne kadar kitle iletişim araçları yani yaygın deyiimiyle medya adı altında yer almasa da hiçbir iletişim teknolojisi henüz icat edilmemişken el yazmaları etkili propaganda aracı olarak kullanılmıştır. Kitap, kendi başına üç ayrı tip gelişmenin ürünüydü: Kâğıdın Çin'den Batı'ya yayılması, yağlı mürekkebin icadı ve baskı harflerinin geliştirilmesi. İdeolojinin ve ideolojik düşüncenin belki de en derinde yatan nedeni kitaptır (K. Yılmaz, 2007, s.49).

Özellikle yirminci yüzyılın başına kadar aydınların kamuoyu yaratmakta kullandığı en etkin propaganda araçlarından biri olmuş, yeni vasıtaların gelişimi sonucunda ise bu

işlevini basın, radyo, film ve televizyon ile paylaşmak zorunda kalmıştır. Her ne kadar kitaplar günümüzde bile önemli bir propaganda kaynağı iseler de okuyucuları sınırlıdır ve nadiren kitlesel bir okuyucu grubuna ulaşırlar. Aslında kitaplar konuları derinlemesine işlemesi ve tekrar okunabilme özelliğiyle iyi bir propaganda aracı sayılabilirken günümüzde kendi okuyucu kitlesi dışında insan topluluklarına ulaşmakta zorlanmaktadır (K. Yılmaz, 2007, s.49).

Kitap, propaganda amaçlı kullanımını en etkili olarak II. Dünya Savaşı'nda yaşamıştır. 12 yıl süren Nazi döneminde Almanya'da önemli bir tek yazarın çıkmaması ve ikinci- üçüncü tip yazarların popülerliği, yayınlanan kitapların temalarının ne olduğu hakkında bilgi vermektedir. Kitapların temaları: Ortaçağ Almanya'sı, Prusya'nın yükselişi, cephedeki hayat ve Führer tipi biyografiydi. İtalya'da ise Mussolini, çocukların ve gençlerin doktrin doğrultusunda eğitilmesine büyük önem verdiği için bu yönde okullarda okutulmak üzere kitaplar bastırılmıştır. Sovyetler Birliği'ne baktığımızda ise aslında kitabın propaganda etkisinin tarihsel süreç içerisinde daha erken yıllarda başladığını görmek mümkündür. Lenin, bu doğrultuda 1902 yılında yazdığı "Ne Yapmalı" adlı kitabında propagandanın devrimci değerini anlatmıştı. Yoğun ve etkili bir propaganda dönemi olan o yıllarda ülkenin tüm basılı malzemeleri devletin kontrolü altındaydı. Marx'ın, Engels'in, Lenin'in, Stalin'in ve Maotse-Tung'un yapıtları Komünist öğretinin temelini oluşturuyordu. Sovyetler, fabrikalarda "kızıl köşeler", köylerde "okuma evleri" biçiminde yayılan sayısız kültür dernekleriyle amaçlarına ulaşmada başarılı oldular (K. Yılmaz, 2007, s.49).

3.5. Nazi Propagandası

Propaganda Adolf Hitler'i iktidara getiren en önemli etkenlerden birisidir. Hitler, ideolojisini Alman halkına anlatmak ve kabul görebilmek için propagandayı etkin bir yöntem olarak kullanmış, hatta propaganda faaliyetlerini bakanlık düzeyinde yürütmüştür.

Adolf Hitler, Almanya'nın Birinci Dünya Savaşı'nda aldığı mağlubiyetin en büyük sebebi olarak İngiliz ve Amerikan hükümetlerinin yaptığı başarılı propaganda faaliyetleri olarak görmüştür. Hitler, Mein Kampf (Kavgam) adlı eserinde bu konuyu şu şekilde ifade etmiştir: "Savaş sırasında da başarı ile yöneltilen bir propagandanın ne olağanüstü sonuçlar sağladığını gördüm. Propaganda da her şeyi karşı tarafı tanıyarak ayarlamak gerekiyor. Bu işte, bizim tarafımızdaki faaliyet çok geriydi. Almanlardaki önemli ölçüdeki propaganda yokluğunu her asker çok yakından görebiliyordu" (Hitler, 2017, s.172).

Birinci Dünya Savaşı'nda İngiltere ve Amerika propaganda faaliyetlerini yürütmek amacıyla birimler oluşturdular. Temel propagandaları, Almanlara karşı vahşet hikâyesiydi. Almanların masum sivillere ve esir düşmüş askerlere zulmettikleri abartılı örneklerle (cesetlerden sabun yapma, hemşireyi idam etme, yolcu gemisini batırma) iddia ediliyordu. Bu propagandanın amacı kendilerinin ve diğer milletlerin Almanlara karşı savaşma kararlılığını güçlendirmektir. Yaptıkları propaganda başarılı olmuş ve savaş kazanmalarını sağlamıştır. Hitler, Birinci Dünya Savaşı'nda çıkardığı dersi kendisi de uygulamak istiyordu. Artık onun için propaganda, amacına ulaşmanın yoluydu. Bu sebeple propagandasında ahlaki kurallar ve ilkeler yoktu. Silah olarak kullandığı her propaganda onun mantığında insancıldı: “Zaferi daha çabuk getirecek olan silahlar insancıl olarak addedilmelidir” (Karaca & Çakı, 2018, s.371).

İkinci Dünya Savaşı'nda, taraflar arasında askeri bir mücadele olduğu kadar propaganda savaşı da olmuştur. Hitler ve onun Propaganda Bakanı Joseph Goebbels ile birlikte propaganda, kendine özgü yasaları olan bir sanat haline gelmiş ve savaş silahı eşdeğerinde görülmüştür. Adolf Hitler, Nazi propagandasının taslağını Mein Kampf (Davam) adlı kitabında oluşturmuş ve bu fikirler; Joseph Goebbels ile birlikte işleme geçirmişlerdi. Buna karşılık Amerika Birleşik Devletleri de halkın moralini arttırmak ve Nazi propagandasının etkisini yok etmek amacıyla kampanyalar geliştirip bir grup sosyal psikoloğu ve başka sosyal bilimcileri kullandı (Karaca & Çakı, 2018, s.192).

3.5.1. Nazi Propagandasının Özellikleri

3.5.1.1. Basını Kontrol Altına Alma

Naziler, kamuoyu lehine çekebilmek için öncelikle halkın haber kaynağı yani basını kontrol altına almak istedi. Bunun için yayın organları olan “Eher-Verlag”ı kurdular. Bu organ en başarılı döneminde 150'den fazla yayınevini kontrol edip yaklaşık 35 bin kişi çalıştırıyordu. Adolf Hitler basın içerisinde kendi tarafını tutan gazetecileri ödüllendirirken (özel röportaj, kayırma, rütbe verme vb.), Nazi politikasını kabul etmeyenleri cezalandırıyordu (haber kaynaklarına erişimlerini kısıtlama, haklarında soruşturma açma, iş izinlerini askıya alma vb.). Bu şekilde basını tamamen kontrolü altına almıştı (Karaca & Çakı, 2018, s.313).

Naziler, hakkında olumsuz haber yapan yabancı muhabirleri de ülkeden kovmakla ve Almanya'dan haberlerin alımını yasaklamakla tehdit ederek; haberlerin temizlenmesini sağlıyorlardı. Ayrıca Hitler, 1936 yılında düzenlenen Berlin Olimpiyatları'nda Dünya kamuoyunu etkilemek amacıyla gelen yabancı gazetecilerin gözlerini boyamıştır. Bu amaçla gazetecileri çok güzel ağırlamış, ülke içerisinde rejim başarılarını gösteren turlar düzenlemiştir. Gerçeklerin saklanmasıyla gazeteciler etkilenmiş ve Yahudilere karşı yapılan haberlerin gerçek dışı ve abartıldığına dair yazılar yazmıştır.

3.5.1.2. Kitlenin Durumuna Hakim Olma

Hitler propagandanın tüm inceliklerine hâkimdi. Hatta konuşmalarını yapmak için insanların fizik bakımından yorgun, direnme güçlerinin yetersiz kaldığı akşam saatlerinde yapmayı tercih etmiştir. Hitler bu duruma şöyle temas eder: “Sabahleyin, hatta bütün gün boyunca insanlar iradelerinin yenilenmesine ve yabancı bir fikir aşılama yolundaki girişimlere büyük bir enerji ile karşı koyarlar. Fakat akşamüzeri, bu irade daha kuvvetli bir iradenin etkin gücü karşısında kolayca yenilir. Bir tiyatroya gidip bir piyesi saat 3'te yine aynı piyesi aynı aktörlerden saat 8'de seyredin, aradaki fark sizi hayrette bırakacaktır. İnce ve insan ruhundan anlayan yetenekli ve uzman bir kimse derhal anlayacaktır ki, öğleden sonra oynan temsil, gece oynanan temsilden çok daha az etki yapmaktadır” (Özsoy, 1999, s.42-43).

Hitler propaganda konuşmalarını, herkesin kendisini anlayacak kadar basit ve duygulara yönelik oluştururdu. Hitler bu duruma Mein Kampf'ta (Kavgam) şöyle değinmiştir: “Propaganda genelde, duvar ilanında olduğu gibi, çoğunluğun dikkatini çekmeyi, bilgi sahibi olanlara veya sadece bilgi toplamak niyetinde olanlara ders vermeyi hedeflerken duygulara ve biraz da akla hitap etmelidir. Her propaganda halkın anlayacağı alanda yapılmalıdır. Manevi seviyesini, hitap ettiği topluluğun içindeki en dar kafalıların bile anlayabileceği düzeyde tutmalıdır” (Hitler, 2017, s.176).

3.5.1.3. Tekrar Özelliği

Propagandada tekrarın önemini Nazi Propaganda Bakanı Joseph Goebbels çok iyi kavramıştı. Goebbels: “Yönetilenler genelde tahmin ettiğimizden çok daha ilkeldir. Bu yüzden propaganda özünde basit ve tekrarcı olmalı. Uzun vadede sadece sorunları en basite indirgeyebilen ve onları, entelektüellerin itirazlarına rağmen bu basit şekilde sonsuza dek tekrar etme cesaretine sahip olan kişi, kamuoyunu etkileme işinde sonuç elde edebilir.” demektedir (Karaca & Çakı, 2018, s.211). Diğer bir konuşmasında da Goebbels bu konuya şu şekilde yaklaşmıştır: “Yeterli derecede tekrar edildiği ve ilgili insanların psikolojileri yeterince iyi anlaşıldığı takdirde bir karenin aslında bir çember olduğunu kanıtlamak imkânsız değildir. Bir kare ve bir çember nedir ki? Sadece kelimeler ve kelimeler, gizli fikirleri sarmalayınca dek yoğrulabilirler” (Pratkanis&Aronson, 2008, s.91). Bu konuşmalarında Goebbels, propagandanın tekrar özelliğine büyük bir önem verdiğini ortaya koymaktadır.

3.5.1.4. Tarihi Unsurların Kullanılması

Adolf Hitler, ideolojisini Alman halkına benimsetebilmek için tarihî kökleri hatırlatacak propagandalara başvurmuştur. Bunun için tarihî semboller, anıtları ve tarihi şahsiyetleri kullanmıştır. Hitler daha iktidara gelmeden önce partisinin ilkelerini akla Martin Luther’in Doksan-beş Tezini getiren “Yirmi-beş Tezi” olarak açıkladı. Naziler sanat eserleri ve posterlerinde genelde Albrecht Dürer’in stilini kullanıyordu. Nazi filmlerinde ise Friedrich Schiller veya Otto von Bismarck gibi tarihî millî kahramanların hayatları, Adolf Hitler’in hayatı ve yaşadığı zamanla paralellik gösterildiği vurgusu yapılarak anlatılırdı.

Naziler mimaride de propaganda amacıyla tarihi unsurları kullandılar. Albert Speer’in önderliğinde çok özel kamu binaları dikme seferberliğine girildi. Bu kamu binaları büyütülmüş Grek tapınakları gibi görünüyordu. İçerisinde tırmanan merdivenler ve sütun üstüne sütun özellikleri bile mevcuttu. Bu tasarım Nazilerin eskinin büyük kültürlerinin mirasçısı olduğu imajını yansıtıyordu. Böyle bir binaya giren kişi kendi varlığının devletin azameti altında ezildiğini hissedecekti (Karaca & Çakı, 2018, s.375).

3.5.1.5. Karşı Tarafın Farketmemesi

Nazi propagandacısı Joseph Goebbels, propagandanın karşı tarafın fark etmeden yapılması gerektiğini şu sözleriyle savunmuştur: “Propagandanın sırrı şudur: Propaganda tarafından ikna edilecek olanlar, onunla kuşatıldıklarını fark etmeksizin, tamamen propaganda fikirleriyle sarılmış olmalı” (Karaca & Çakı, 2018, s.100).

3.5.1.6. Propagandacının Kendine Güvenmesi

Bir konuşmacının kendine güveni mesajın kabul edilme ihtimalini artırır. Hitler, Alman halkına Nazilerin ideolojisi ile başarıya ulaşacağına kendinden emin ve kesin bir biçimde anlatmıştır. Hitler’in konuşmaları kadar Nazi sloganları da kararlı ve kendinden emindir: "Savaşımıza katılın", "Bizimle Savaşın", "Adolf Hitler Zaferdir"(Karaca & Çakı, 2018, s.375).

3.5.1.7. Kara Propaganda Uygulaması

Naziler, kara propagandayı oldukça başarılı bir şekilde uygulamıştır. Nazi propagandasında, kitleleri ikna etmenin etkili bir yolu yalanlar geliştirip bunları tekrar etmektir. Örneğin, “Alman ulusu efendi ulustur; Avrupa Yahudi komplosuyla tehdit edilmektedir.” vb. söylemlerin yalan olduğunu açıklamak oldukça zordur. Naziler, yaptığınız kötü bir şeyle başka birisini itham etme, yani projeksiyon taktiğini de kullanmışlardır. Örneğin; Adolf Hitler bir ülkeyi işgal etmeden önce o ülkenin liderlerini Almanya’ya karşı saldırgan bir komplo içinde olmakla suçladı (Karaca & Çakı, 2018, s.125-127).

3.5.1.8. Korku Propagandası

Adolf Hitler: “Yahudiler ‘iş’e diğer insanları kullanmanın bir yöntemi olarak bakar. Yahudi, ırkların bozulmasına sebep olan mayadır. Bu Yahudi’nin yok ettiği ve yok etmenin onun doğasında olduğu manasına gelir. Yahudi bize zarar verir... Peki Yahudilerin tam olarak amaçları nedir? Görünmez devletlerini dünyadaki bütün başka devletlerin üzerinde zulüm dolu bir hâkimiyet olarak yaymak”.

“Komünizm ölümün, millî yıkımın ve yok olmanın başlangıcıdır. ...Kızıl kalabalık Berlin’i tehdit ediyor... Bugün Berlin’de 600 bin ila 700 binden daha fazla komünist olduğuna inanıyoruz. Bu artış kontrol edilmediği sürece bir Alman geleceğinden nasıl bahsedebiliriz? Alman halkının ruhunu yiyip bitiren bu eğilimlere karşı sonuna kadar savaşmalıyız” (Karaca & Çakı, 2018, s.240).

Adolf Hitler yukarıdaki ve buna benzer konuşmalarıyla “Yahudi” ve “Komünist” gibi tehditler üreterek bu unsurların Alman halkını tarafından dışlanması için korku propagandası yapmıştır (Karaca & Çakı, 2018, s.256).

3.5.2. Nazi Propagandasının Amaçları

3.5.2.1. Lider İmajı Oluşturma

Nazi propagandasının temelini, Adolf Hitler’in karizmatik lider imajı oluşturuyordu. Çünkü ideolojiyi oluşturan, iktidara taşıyan, Nazi propagandasını kuran Adolf Hitler’di. Bu sebeple Goebbels’in hedefi, Hitle için “en çok ihtiyaç duyulan anda, milletin göreve çağırdığı şefkatli bir baba” görüntüsü oluşturmaktı. Bu amaçla posterlerde Hitler, bir yandan gülümserken ve çocukların ellerini sıkarken resmedilirken, diğer yandan askeri kıyafet içerisinde kendinden emin ve dik duruşlu “Führer” imajı şeklinde resmedildi. Haberlerde ise karizmatik lider imajı, Alman halkının tezahüratını mahcup bir şekilde kabul ederken ve askerlerin denetlemesini yaparken görüntüleri paylaşılarak oluşturulmaya çalışıldı. Aynı zamanda Hitler Alman halkının tek çaresi olarak görülmesi sağlanıyor ve bu sebeple kampanya posterlerinde "Hitler, son umudumuz" yazısı yer alıyordu.

3.5.2.2. Diğer Fikirleri ve Bakış Açılarını Engelleme

Nazi ideolojisinde başka fikirlere ve bakış açlarına tahammül yoktu. Nasyonal Sosyalizm ve Hitler, Alman halkının tek çıkar yolu olarak propaganda yapılıyordu. İdeolojiye karşı şüphe oluşmaması için tüm diğer fikirlerin engellenmesi gerekiyordu. Hitler bu durumu şu şekilde dile getirmiştir: "Propagandanın işlevi değişik insanların haklarını tartıp buna kafa yormak değil, sadece savunmak istenilen hakka dair bir vurgu yapmaktır. Propagandanın görevi, düşmanla ilgili gerçeği tarafsızca inceleyip kitlelerin önüne akademik bir

tarafsızlıkla sunmak değil, bizim hakkımıza her zaman ve hiç tereddüt etmeden hizmet etmektir... Propagandamız diğer tarafın bir zerre kadar bile haklı olduğuna dair bir kabulde bulunursa, kendi hakkımıza dair şüphenin temelleri atılmış olur" (Karaca & Çakı, 2018, s.379).

3.5.2.3. Alman Halkını Birleştirme

Naziler, Alman halkı içerisindeki kişisel düşünceler ve ferdiyetçiliği azaltıp toplumu birleştirmek amacıyla eylemden yararlanmışlardır. Hatta sadece yürüyüş bile birleştirici faktör olarak başarıyla kullanılmıştır. Nazi siyasetçilerinden Hermann Rauschning, yürüyüşün bu etkisi sebebiyle, “yürüme kişinin yürüyüşünü değiştirir, yürüme düşünceleri öldürür, yürüme kişiliği sona erdirir” demiştir (Özsoy, 1999, s.109).

Yürüyüşlerde ve propaganda filmlerinde kalabalık Nazi yandaşlarının tezahürat yapıp alkışlaması, Nazi destekçisi olmayan insanları da etkilemiş ve sürü psikolojisinin oluşmasını sağlamıştır (Karaca & Çakı, 2018, s.374). Daha sonra Alman halkını birleştirici politikalar üretilmiş, ortak düşmanlar (Yahudiler, Komünistler vb.) oluşturulmuş, çeşitli propagandalar yapılarak Alman halkının benimsemesi sağlanmıştır.

3.5.2.4. Alman Halkının Moralini Yüksek Tutma

Özellikle İkinci Dünya Savaşı'nın sonuna doğru Almanların yenilgiye uğrayıp geri çekilmeye başlamasıyla Nazilerin propagandaları, Alman halkının moralini yüksek tutma amaçlı olmuştur. Çünkü alınan yenilgilere rağmen savaşın devam etmesini sağlamaları gerekiyordu. Hatta bu amaçla çeşitli söylentiler çıkarıldı. Bunlar; Alman bilim adamlarının ürettiği söylenen iki olağanüstü silahlardı: “biri denizaltında yüksek hızlarda hareket edebilen U-bot ve füzeleri gökyüzündeki uçaklara mıknatıs gücüyle çekilen bir uçaksavar”dı.

3.5.2.5. Antisemitizm

Hitler ve Goebbels milletlerinin korku ve önyargılarını çok iyi kullandılar. Milletin bütün sorunlarının sebebi olarak özellikle Yahudiler gösteriliyordu. Naziler, dünya ve Alman kamuoyunu propaganda ile etkileyerek Yahudilere karşı “Yahudi sorunu oluşumu, dışlama

ve imha” politikalarını uygulayabilmek istiyorlardı. Bu amaçla tüm kitle iletişim araçlarını kullandılar (Karaca & Çakı, 2018, s.376).

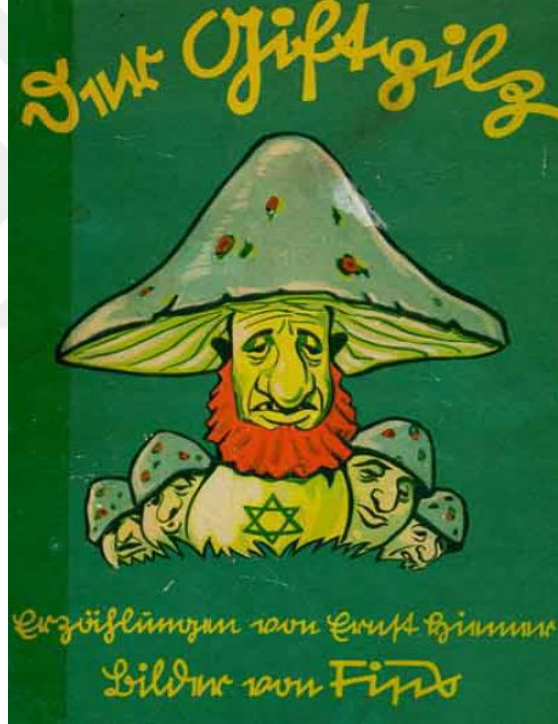
Örnek olarak, 1940 yapımı Sonsuz Yahudi (The Eternal Jew) adlı belgesel film, Yahudileri, toplumu kurutan, hastalık taşıyan, ahlaki değerlerden yoksun, para düşkünü alçaklar olarak göstermiştir. Film içerisinde Yahudilerin dinlerine göre kesim usulünü sadist uygulamalar olarak suçlamışlardır. Benzer şekilde aynı yıl yayınlanan Yahudi Süss (The Jew Süss) filmi ise genç bir Alman kızına tecavüz eden bir Yahudi'nin hikâyesini anlatır.

Yahudilerin alçak, aşağı ve tehditkâr olduğu imajı; konuşmalarda, posterlerde, filmlerde, gazetelerde ve hatta akademik yazılarda bile sık sık yer almaktadır.

BÖLÜM IV

DER GIFT PILZ (ZEHİRLİ MANTAR) KİTAP ÇEVİRİSİ

Zehirli Mantar

Nürnberg, Stürmer Yayınevi 1938

Kategori: Nazi propagandası

Tarih

Çocuk kitabı

4.1. Zehirli mantar

“Çoğu zaman zehirli mantarları iyi mantarlardan ayırt etmek ne kadar zor ise Yahudileri de dolandırıcı ve cani olarak tanımak da bir o kadar zordur...”

Bir anne ve küçük oğlu, Alman ormanlarında mantar topluyor. Oğlu birkaç tane zehirli mantar buluyor ve annesi ona hem zehirli hem de tatlı mantarların olduğunu açıklıyor. Ve eve dönüş yolunda ise şunları söylüyor:

“Bak Franz, dünyadaki insanlar da tıpkı ormandaki mantarlar gibidir. İyi mantarlar ve iyi insanlar vardır ama zehirli, kötü mantarlar ve kötü insanlar da vardır. Ve zehirli mantarlardan kendimizi nasıl koruyorsak, kötü insanlara karşı da öyle korumalıyız. Anlıyor musun bunu?”

“Evet anne” diye cevap veriyor Franz.

“Aynı zehirli mantar yemiş gibi kötü insanlar ile konuşunca zor duruma düşersin. Bunu anlıyorum. Bazıları bundan dolayı ölüyor bile!”

Anne devam ediyor.

“Peki, bu kötü insanların kim olduklarını biliyor musun, insanların içindeki zehirli mantarların?”

Franz gururla cevap veriyor:

“Tabi ki tanıyorum onları anne! Onlar Yahudiler! Öğretmenimiz sıkça onlardan bahsediyor.”

Anne oğlunun zekâsını övüyor ve ona zehirli Yahudi çeşitlerini açıklıyor. Yahudi vekil, Yahudi emlakçısı, güvenilmez Yahudi kasap, Yahudi doktor, vaftiz edilmiş Yahudi ve diğerleri. Nasıl giyinseler ve ne kadar dostça da görünseler, bize binlerce kez iyi niyetlerini telkin etmek isteseler de, onlara inanmamalısın! Yahudi Yahudi’dir ve öyle de kalacaklar! Bizim milletimiz için onlar zehirdir.”

“Aynı zehirli mantar gibi!” diyor Franz.

“Evet çocuğum! Nasıl ki bir mantar tüm aileyi öldürebilir ise tek bir Yahudi de tüm köyü, tüm şehri, hatta tüm ulusu yıkabilir.”

Franz annesinin söylediklerini anladı.

“Söyle bana anne, Yahudi olmayan insanların tümü Yahudilerin zehirli mantar kadar tehlikeli olduğunu biliyor mu ?”

Anne kafasını sallıyor ve diyor ki “Maalesef bilmiyorlar oğlum. Yahudi olmayan milyonlarca insan Yahudilerin henüz ne olduğunu bilmiyorlar. Bu yüzden insanları Yahudilere karşı uyarmamız lazım. Bizim genç neslimiz de aynı şekilde uyarılmalılar. Kızlarımızın ve oğullarımızın Yahudileri tanımaları ve onların varolan en zehirli mantar türü olduklarını öğrenmeleri gerekiyor. Nasıl ki zehirli mantarlar her yerde çoğalıyor, Yahudileri de dünyanın her yerinde bulabilirsin. Zehirli mantarların büyük uğursuzluklara sürüklediği gibi Yahudi de uğursuzluğa, sefalete, hastalığa ve ölüme sürükler.”

Almanlar, zehirli Yahudi mantarını tanımalılar. Yahudilerin Alman halkı ve tüm dünya için tehlikeli olduğunu bilmeleri gerekiyor. Yahudi’den kaynaklanan sorunların hepimizi ilgilendirdiğini öğrenmeleri gerekiyor. Anlatılan hikâyelerde bize zehirli mantar olan Yahudiler hakkındaki doğruları anlatıyor. Bize Yahudilerin aldığı şekilleri gösteriyor. Bize Yahudi ırkının ahlaksızlıklarını hainliklerini gösteriyor. Ve Yahudilerin gerçekte kim olduklarını gösteriyor.

İNSAN GÖRÜNÜMLÜ ŞEYTAN!

4.2. Bir Yahudi nasıl tanınır?

“Yahudinin burnunun ucu eğridir. “Altı” sayısı gibi gözüktür...”

Yedinci sınıf erkek öğrencileri bir Yahudi’yi nasıl tanırsın sorusu ile meşguller. Öğretmen Birkmann, sınıfa göstermek için tahtaya farklı çizimler yapıyor. Karl tahtanın önünde tahta çubuğu ile çizimleri açıklıyor. “ Birincisi, bir Yahudi’yi burnundan tanırsın. Yahudi burnu “tik” işareti gibidir, “altı” sayısı formunda gözüktür. Bu nedenle onlara “altı biçimli” diyoruz. Yahudi olmayanların çoğunun burnu da tik formundadır ama onların burnu aşağıya doğru değil yukarı doğru kıvrıktır. Bunun Yahudi burnu ile alakası yoktur. Öğretmeni tarafından cesaretlendirilen Karl, Yahudilerin dudaklarının da ayırt edici bir özellik olduğunu söylüyor: “Normalden daha dolgun dudaklılardır. Kaşları çoğunlukla bizimkinden kalın ve etlidir. Yahudi’nin yanlış ve hilekâr türden olduğunu gözlerinden anlarsınız.”

Sınıf birincisi Fritz Müller devam etmek için tahtaya çıkıyor. Fritz, Yahudilerin çoğunlukla kısa bacaklı ve orta boyda olduklarını gösteriyor. Kolları da alışagelişmişten daha kısadır. Yahudilerin çoğunun bacakları eğri ve düz tabanlıdır. Alınları çoğunlukla hafif eğiktir.

Saçları çoğunlukla zencilerinki gibi koyu ve kıvrıktır. Kulakları fincanın kulbu gibi büyüktür. Başka iki erkek öğrenci de konuya katılıyor. Biri sarışın Yahudilerin farklılıkları anlatırken diğeri de Yahudi hareketinin özelliğinden ve Yahudilerin konuşma biçiminden bahsediyor. “Yahudi genellikle genizden konuşur. Yahudilerin genellikle iğrenç, tatlımsı bir kokusu olur. Hassas bir burun her zaman Yahudi’nin kokusunu alır.”

Öğretmen cevaplardan memnun olarak tahtayı çevirdi.

“Yahudi görünümünde

Pis şeytan, bize konuşuyor

Her ülkede olan şeytan

Bir azap olarak tanınan

Yahudi’den kurtulmuş olalım

Bol neşe ve memnuniyet

O zaman gençlik, bizim birlikte kavga etmeli

Ve bizi Yahudi şeytanından kurtarmalı”.

4.3. Yahudiler bize nasıl geldi?

“Şu adamlara bak! Bitli sakallara! Şu uzakta duran kirli kepçe kulaklara!”

“Şu yaratıklara bak!” diye bağıyor Fritz. “Şu uğursuz Yahudi burunları! Bitli sakallar! Şu kirli, kepçe kulaklar! Eğri bacaklar! Şu düz tabanlar! Kirli, yağlı kıyafetler! Bak, ellerini nasıl hareket ettiriyorlar! Nasıl pazarlık ediyorlar! Ve böyle bir şey insan mı olur?

“ Ve hangi insan türü?” dedi Karl.

“Onlar mide bulandırıcı türdeki suçlular.” Onların ticaret yapmalarını ve yeterince paraları olduğu zaman; kirli kıyafetlerinden kurtuluşlarını, sakallarını kesişlerini, bitlerinden kurtulmalarını, güzel kıyafetler giymelerini ve Yahudi değilmiş gibi davranmalarını tarif ediyor.

“Almanya’da Almanca konuşuyorlar ve Almanmış gibi davranıyorlar. Fransa’da Fransızca konuşuyorlar ve Fransızmış gibi davranırlar. İtalya’da İtalyan, Hollanda’da Hollandalı, Amerika’da Amerikan v.s. olurlar. Böylece tüm dünyaya yayılırlar.” Fritz bunun üzerine gülüyor ve diyor ki bütün bunlara rağmen bir Yahudi’nin maskesi düşürülebilir. Karl

kafasını sallıyor: “Tabi ki, gözlerini kullanırsan onları tanıyabilirsin ama maalesef hala çok kişi Yahudilerin hilesine kanıyorlar.” Fritz cevap veriyor: “Ben değil! Ben Yahudileri tanırım! Onlar hakkında şiir bile biliyorum:

İlk doğudan geldiler,

Kirli, bitli ve cepleri boş

Ama birkaç sene sonra başardılar!

Bugün kibar giyiniyorlar,

Ve daha fazla Yahudi olmak istemiyorlar

Bu yüzden gözlerini açık tut ve bir şeyi aklından çıkarma:

Bir kere Yahudi hep Yahudi!”

4.4. Talmud nedir?

Talmud’da şunlar yazıyor: “Sadece Yahudi insandır. Yahudi olmayan milletler insan olarak tanımlanmaz, onlar hayvan olarak tanımlanır. Ve biz Yahudiler, Yahudi olmayanlara hayvan olarak baktığımız için, onlara yabancı deriz.”

Solly 13 yaşında. Langenbach'daki hayvan Yahudi Blumenstock'un oğlu. Orada Yahudi okulu yok. Solly bu nedenle Alman okuluna gitmek zorundadır. Okuldaki arkadaşları onu sevmiyorlar. Solly utanmazdır. Sürekli kavgalar oluyor ve Solly hep bu kavgaların sorumlusudur.

Solly bugün hahamı ziyaret edeceği için okula gitmeyecek. Haham Yahudi bir vaizdir ve bu vaiz Solly'in Yahudi dini üzerine öğrendiklerini gayretli bir şekilde öğrenip öğrenmediğini kontrol etmek istiyor. Vaiz onu bir sinagogta karşılıyor. Sinagog Yahudilerin kilisesidir. Solly sinagoga giriyor ve uzun sakallı yüzü gerçek bir şeytana benzeyen yaşlı bir adamın karşısında eğiliyor. Başka biri onu okuma masasının önüne götürüyor ve masanın üzerinde büyük ve kalın bir kitap var. Bu kitap "Talmud", bu kitap Yahudilerin gizli yasa kitabı.

Vaiz sınava başlıyor:

"Solly, Yahudi olmayan bir öğretmenin var ve her gün Yahudi olmayanların ne dediklerini, neye inandıklarını ve hangi yasalara göre yaşadıklarını..."

Solly vaizin sözünü kesiyor: "Evet vaiz, her gün bunları duyuyorum ama beni ilgilendirmiyor. Ben Yahudi'yim. Benim uymam gereken yasalar Talmud'da yazıyor ve Yahudi olmayanlarınkinden tamamıyla farklıdır."

Vaiz başını sallıyor: "Doğru. Şimdi senden bildiklerini duymak istiyorum. Bana birkaç tane Yahudi olmayanların okulunda duyduğun atasözü ya da deyim söyle."

Solly düşünüyor ve söylüyor:

"Onların bir atasözü şöyle: Çalışmak ayıp değildir! Ne demek istiyorlar? Yoksa çalışmak zorunda olmanın ayıp olmadığını mı ima ediyorlar? Biz Yahudiler buna inanıyor muyuz yoksa? Hayır, biz Yahudiler buna inanmayız.

Talmud'da şunlar yazıyor: İş zehirdir, çalışılmaz. Bu yüzden biz Yahudiler çalışmayız ve özellikle ticaret ve pazarlıkla uğraşırız. Bunu Talmud bile söylüyor. Vaiz öğretiyor: "Ülkeyi yönetmek kadar alçak bir meslek yoktur, buna karşı ticaret daha çok katlanılabilir." Vaiz gülüyor: "Azimle öğrenmişsin. Şimdi sana kesinlikle öğrenmen gereken başka bir bölüm göstereceğim." Talmud'u açıyor ve Solly'e öğrenmesi gereken yeri gösteriyor: "Yahudi olmayanlar; Yahudilere hizmet etme, evleri ve tarlaları imar etme, su yolu yapma, tohum ekme, hasat etme, eleme ve öğütme amacıyla var edilmişlerdir. Yahudiler de her şeyi hazır elde etmek için varedilmişler." Vaiz sınavı devam ettiriyor:

“Bana birkaç tane daha Yahudi olmayanların deyimlerinden söyle.” Solly anlatıyor: “Yahudi olmayanlar: her zaman dürüst ve samimi ol. Dürüstlük en uzun sürer! Yahudi olmayanlar bu deyimle ne demek istiyor acaba? Her zaman samimi olmak lazım, yalan söylememek lazım ve kandırmamak lazım! Bunu mu demek istiyor Yahudi olmayanlar? Ayrıca Talmud’da şunlar da yazıyor: Yahudilerin kendi kardeşlerini kandırmaları yasaktır, Yahudi olmayanlara ise yasak değildir. Yahudi olmayanlara borç verirse, onlardan fahiş faiz talep etmeliyiz.

Hırsızlık olarak da şu öğretiliyor: Yahudi olmayanlar ne kendilerini ne de Yahudileri soyabilirler ama Yahudiler, Yahudi olmayanların daima mülkünü elinden alabilirler. Yahudi olmayan biri, bir Yahudi’nin ondan bir şey çaldığını fark ederse ve çaldığını geri talep ederse, Yahudi basitçe hepsini inkâr etmelidir. Yahudi mahkemesi o zaman ona hak verecektir. Bir Yahudi, Yahudi olmayan bir hırsızdan, çalınmış mal alabilir; bunun için izin vardır.

Bu demek oluyor ki, çalıntı mal ticareti yapan Yahudi, Tanrı karşısında günahsızdır. Kaçakçılık ve vergi kaçırma da biz Yahudiler için günah değildir. Talmud, Yahudi olmayan otoriteleri ve vergilerini de kandırmayı izin veriyor.

Musa’nın on emrindeki ifadesi: Çalmayacaksın! Yahudilerin kendileri aralarında hırsızlık yapmamalarını ifade ediyor.”

“Bu ne demek ?” diye soruyor Vaiz.

“Kandırmak ve çalmak sadece Yahudi olmayanlara yapılır, Yahudilere asla.”

Memnun bir şekilde Vaiz, Solly’i övüyor. “Mükemmel, şimdi senden Talmud hakkında daha fazla şeyler duymak istiyorum.”

Solly, Vaizin övgüsünden dolayı çok mutlu bir şekilde Talmud’u aynen tekrarlıyor:

“Yahudi, Yahudi olmayan mahkeme karşısında yalan yere yemin edebilir. Böyle bir yemine her zaman zorla yaptırılmış olarak bakılmalıdır. Hatta bir Yahudi bu durumda Tanrı için yemin ediyorsa bile kalbi ile yemini reddettikçe yalan söyleyebilir. Talmud’un devamında, Bütün ırkları korkutan Yahudi! Ellerinizi Yahudi olmayanlara karşı kaldırın. Onların öfkelerini ortaya çıkarın ve birbirlerine karşı savaştırmak! Yahudilere düşman olan prensleri parçalayın.”

“Yeterli.” diye araya giriyor Vaiz ve Solly’nin yanına gidip elini sıkıyor. “Sen iyi bir öğrenci ve iyi bir Yahudi’sin. Her zaman Talmud’un senden ne istediğini düşün. Talmud’daki yasalara ve öğrendiklerine riayet etmen çok önemli. Eski Ahit’ten daha önemli çünkü bunlar Tanrının sözleri. Yasalara uymayan ölümü hak eder. Hayatın boyunca bunu düşün! Her zaman yasalara uyarsan böylelikle Adem ile Havva’dan bu yana ölen babalarımızın yanına katılırız, Amen!”

Cinayet, hırsızlık ve yalan

Soygun, yalan yere yemin etme ve hile yapma

Bunların hepsini Yahudi yapabilir.

Ve bunlara Yahudi bir çocuk da inanır.

Talmud’da şu da yazıyor,

Yahudiler neyi sever ve neden nefret eder,

Ne düşünürler ve nasıl yaşarlar,

Bunların hepsi Talmud tarafından belirlenir.

4.5. Yahudiler neden vaftiz edilir?

“Vaftiz olmak onu Yahudilikten çıkarmadı...”

Anne söylüyor: “Biliyor musunuz, öğretmenimiz bize bir zencinin vaftiz edilerek Alman olmasının ne kadar düşük bir ihtimal olduğu kadar bir Yahudi’nin de Yahudilikten çıkmasının o kadar düşük bir ihtimal olduğunu anlatıyor.”

Grete sinirle ayaklarını yere vuruyor:

“Papazları anlamıyorum. Bugün bile hala bir Yahudi’yi vaftiz etmeye devam edenleri. Bundan dolayı bütün suçlu sürüsünün bizim kilisemize gelmesine müsaade ediyorlar.”

Anne devam ediyor:

“Bence bir gün Hristiyanlar, Yahudilerin kiliseye girmesine izin veren ruhban sınıfını lanetleyecekler. Yahudiler kiliseyi yıkmak istiyorlar ve onların kiliseye girmelerine izin verildikçe de bunu yapacaklar. Bir tane deyim var:

Bir Yahudi bir papaz tarafından vaftiz edilmek isterse,

Dikkat et, çünkü Yahudi tepeden tırnağa (ruhen ve kanıyla) Yahudi kalır.

Vaftiz suyu buna az da olsa yardımcı olmaz

Bu Yahudiyi daha iyi de yapmaz!

O ömrü boyunca şeytan kalacaktır ve bu sonsuza dek sürecektir.”

4.6. Alman bir çiftçi evini ve çiftliğini nasıl idare eder?

“Baba, bir gün bir çiftliğim olursa o zaman asla bir Yahudi benim evime giremez...”

Küçük Paul dehşete kapılmış bir şekilde gözleri öfkeden parlıyor. “Ne kadar kötü bir Yahudi!” sonra bir süre susuyor. Yahudi’ye baktığı zaman iğreniyor ve su testisini o mahlûkun kafasında kırmak istiyor. Ama ne yapabilirdi ki? Yapacağı şey komşusuna yardımcı olmazdı.

“Baba büyüdüğümde ve kendi evim olduğunda her zaman komşumuzu düşüneceğim ve hiçbir Yahudi hiçbir zaman evime giremeyecek. Kapıya ‘Yahudilere yasak!’ yazacağım. Ona rağmen bir Yahudi evime girerse hemen onu dışarı atacağım!”

Baba kafasını onaylarcasına sallıyor: “Doğru Paul! İnsan kendini bir Yahudi’ye teslim etmemeli. Yahudi bizi her zaman dolandırır. Onlar bizim elimizde olan her şeyi alırlar. Bunu kimse unutmamalı.”

“Evet” diyor küçük Paul. “Ve ben öğretmenimin bana öğrettiğini her zaman hatırlayacağım:

Çiftçi, Alman Tanrıya dua ediyor

Ah! Bizden doluyu uzak tut

Bizi şimşek ve selden uzak tut

Hasadımız tekrar iyi olsun

Ama bu dertlerden daha kötüsü

Hiç bir zaman unutma, bir Yahudi’dir

Tetikte ol:

Yahudi’ye karşı dikkatli ol!”

4.7. Yahudi tüccarlar nasıl hile yapar?

“Çiftçi hanım, bugün senin için özel bir şeyim var. Şu kumaşa bak! Bundan sana ne elbise çıkar, çiftçi hanım, bir elbise, elbisenin içinde bir baron kadını, prenses, kraliçe gibi gözükeceksin...”

Akşam köydeki kutlamada bulunan Yahudi, bir bayan çiftçinin gönlünü okşuyor ve mallarını seriyor. Gönlü okşayan her şeyi Levy satıyor. Ama bayan çiftçi reddediyor. Yahudi sabit bir şekilde duruyor ve ona tamamen yün olan kumaşı gösteriyor. “Hanımefendi bu sizin için bir elbise olacak, bunun içinde bir baron kadını, prenses, kraliçe gibi gözükeceksin ve bu kumaş çok ucuz bunu söylemeliyim.”

Ama çiftçi kadın, Yahudileri çok iyi tanıyor. “Sizden mal satın almam!” diyor ve arkasını dönüp gidiyor. Yahudi küfür ederek mallarını toplayarak gidiyor. Yahudi, kolayca dolandırılacak yeterince başka çiftçiler daha var, diyerek kendini teselli ediyor.

Böyle bir saçmalığa yaklaşan herkesin üzerine dert gelir. Çünkü Yahudi’yi bir kere içeri almış olana başka hiçbir lanet yoktur.

Yahudi satıcı

Bir dolandırıcı ve iğfal eden

Bilindiği gibi o sadece yalan söyler,

Ve sonunda bedelini siz ödersiniz

Çoğu kişi bunlara kandı

Böyle olaylar karşısında sağlam durun

Böylelikle Yahudi'yi içeri almayın

Ve Almanlardan alışveriş yapın!

4.8. Hans ve Else'nin yabancı adam ile deneyimi

“Al ufaklık çok tatlı bir şey veriyorum sana, ama bunun için benimle gelmelisin...”

Else, bir sürü şeker ile geliyor. “Nerden buldun bunları?” diye soruyor Hans.

“Yabancı bir adam verdi ama anneme sakın söyleme! Adam anneme söylememi kesinlikle yasakladı!” Hans sevindi ve beraber bu adama gitmek için anlaştılar. Adam ikisinin de onunla birlikte gelmesini istiyor. Hans tereddüt etti ve düşündü: “Bu adam bizden ne istiyor? Neden onunla gitmemizi istiyor?” Aniden korkuya kapıldı.

Sen bir Yahudi’sin, diye bağırdı ve kardeşini tuttuğu gibi güçlerinin yettiği kadar hızlı koşmaya başladılar. Hans olayı hemen polise anlattı.

Polis motoruna atlayıp yabancı adamı yakaladı ve kelepçeleyip hapse götürdü.

Evde büyük bir coşku vardı. Polis Hans’ı cesur bir oğlan olduğu için övdü.

Annesi ona kocaman bir çikolata verirken Hans’a şu sözü söyledi:

“Bir şeytan ülkemizde dolanıyor

Hepimiz tanıyoruz Yahudi’yi

Bütün katiller ve ırkların en ayıbı

Bütün ülkelerdeki çocukların korkusu

O, bizim gençlerimizi çürütmek istiyor

O, bizim halkımızı öldürmek istiyor.

O pis Yahudi ile hiçbir ilgin olmasın

O zaman hayatın boyunca hep iyi olursun.”

4.9. İnge'nin Yahudi bir doktoru ziyareti

Gözlük camlarının arkasında iki tane canı göz parlıyor ve dolgun dudaklarında bir gülümseme oynuyor.

İnge hasta. Birkaç gündür hafif ateşi ve baş ağrısı vardı ama doktora gitmek istemiyordu. Annesi doktora gidelim diye önerdiğinde her seferinde İnge şöyle diyordu: “Neden bu ufacık şey için doktora gideyim ki? Annesi doktora gitmesi için ısrar ederek: Doktor Bernstein’ a git ve muayene ol!” diye emretti.

“Neden Doktor Bernstein? O bir Yahudi! Ve iyi bir Alman kızı, Yahudi birine gitmez”, diye itiraz etti İnge. Annesi gülüyordu. “Saçmalama! Yahudi doktorlar iyidir. BDM (Alman Kız Birliği- Bund Deutscher Mädels) buluşmasında hep böyle saçmalıklar anlatıyorlar ama onlar ne biliyor ki?” İnge protesto etti ve annesine dedi ki: “Anne ne istersen söyleyebilirsin ama BDM’lere iftira atamazsın! Şunu bilmelisin ki, Yahudilerin çıkardığı sorunları, biz BDM kızları ebeveynlerimizden daha iyi anlıyoruz. Bizim bayan liderlerimiz her hafta bizimle Yahudiler hakkında kısa konuşmalar yapıyorlar. Devamlı tekrar ediyorlar: Bir Alman Yahudi bir doktora gidemez. Hele bir Alman kız, asla! Çünkü

Yahudiler, Almanları katletmek istiyorlar. Alman kızlarının birçoğu Yahudi doktorlara gittiler ve şifa yerine hastalık, namussuzluk getirdiler! İşte bu bizim genç liderimizin söylediği anne. Ve onlar haklılar!”

Annesi sabırsızlandı: “Sen her zaman büyüklerden daha akıllı olduğunu sanıyorsun. Söylediğin doğru değil. Bak İnge, ben Doktor Bernstien’ı iyi tanıyorum ve o çok iyi bir doktordur.”

“Ama o bir Yahudi! Ve Yahudiler bizim düşmanlarımız.” diye cevap verdi İnge.

Bu sefer annesi çok sinirlendi: “Kes şunu seni terbiyesiz zilli! Doktor Bernstein’a git çabuk! Eğer gitmezsen anne nasıl dinlenir öğreteceğim sana!” diye bağırdı ve elini havaya kaldırdı. İnge annesinin sözünü çiğnemek istemedi ve gitti. Yahudi Doktor Bernstein’a gitti!

İnge Yahudi doktorun bekleme odasında oturuyor. Uzun bir süre bekleyecekti. Masada duran dergilerin sayfalarını karıştırıyordu çünkü birkaç cümle okumak için fazla heyecanlıydı. Sürekli annesi ile konuşmasını düşünüyordu ve BDM liderlerinin dedikleri aklına geliyordu. “Bir Alman kızı, Yahudi bir doktora gidemez. Alman kızlarının birçoğu Yahudi doktorlara gittiler ve şifa yerine hastalık, namussuzluk getirdiler!”

İnge bekleme odasında dururken tuhaf bir olaya şahit oldu. Muayene odasından bağırma sesleri geliyordu. İnge bir kızın bağırma seslerini duyuyordu: “Doktor, doktor! Beni rahat bırak!” Sonra bir adamın alaycı gülüşlerini işitti ve sonra aniden sessizlik oldu. İnge nefessiz dinledi onları. “Bu ne demek oluyordu?” diye sordu kendine ve o anda kalbi çok hızlı çarpıyordu. Birden aklına BDM liderlerinin uyarıları geldi. İnge bir saattir bekliyordu. Tekrar dergilerden birini alıp okumaya çalıştı. Sonra kapı açıldı ve İnge baktı. Yahudi gözükte. İnge bağırdı ve korkudan dergiyi yere düşürdü. Panikle ayağa kalktı. Gözlerini Yahudi doktora dikti. Bu surat bir şeytanın surati. Şeytan suratının ortasında kalın eğri bir burun oturuyor. Gözlüklerin arkasında iki canı göz bakıyor. Ve önde duran dudaklarda ise bir sırıtma. Öyle bir sırıtma ki sanki “Şimdi seni elde ettim küçük Alman kızı!” der gibi. Yahudi’nin şişko elleri İnge’yi tutmak için yaklaştı, İnge şokun etkisinden kurtulup Yahudi doktorun suratına vurdu ve kapıya koştu. Nefes nefese merdivenleri inerek Yahudi evinden kaçıyor.

“Tanrı aşkına İnge! Ne oldu?” Çocuğun bir şeyler söylemesi zaman aldı. İnge sonunda Yahudi doktor ile yaşadığı olayı anlatıyor. Annesi dehşet içinde onu dinliyor ve Inge hikâyesini bitirdiğinde annesi başını aşağıya eğiyor.

“İnge, gittiğinde anladım ki seni asla bir Yahudi doktora göndermemeliydim, düşündüm ve haklı olduğumu gördüm seni geri çağırmak istedim sandım ki sana bir şey olacak ama şükürler olsun ki sana bir şey olmamış!” Annesi içini çekiyor ve gözyaşlarını tutmaya çalışıyor. İnge yavaş yavaş sakinleşiyor. Tekrar gülüyor.

“Anne benim için çok şey yaptın sana teşekkür ederim ama bana bir şey için yemin etmelisin BDM için...”

Annesi lafını bölüyor ve

“Ne söylemek istediğini biliyorum. Yemin ederim. Bence siz çocuklardan çok şey öğrenilebilir.” İnge başını onaylarcasına sallıyor.

“Haklısın Anne. Biz BDM’liler her zaman anlaşılmasak da ne istediğimizi biliyoruz. Anne sen bana çok güzel sözler öğrettin, bugün ben sana bir söz öğretmek istiyorum.” İnge yavaş ve anlamlı bir söz söylüyor:

“Şeytan kötü elliydi

Yahudi’yi Alman ülkesine gönderdi

Alman kadınlarını ve Alman namusunu

Bir şeytan gibi istiyor.

Almanlar anlamak istemiyor

Algılarına ulaşana dek

Almanları iyileştirmek ve sağlığına kavuşturmak için

Sadece bir Alman deva bulur.”

4.10. Yahudi çalışanına nasıl davranır?

Tren istasyonunda beni bir adam bekliyordu, şapkasını çıkardı ve bana karşı çok nazikti ama hemen onun Yahudi olduğunu fark etmiştim...”

Bu hikâye, 23 yaşında Viyana’da ev işlerine yardım sağlayan ajansta çalışmaya başlayan Rosa isimdeki bir kızı anlatıyor.

Dört hafta boyunca ailesi Rosa’dan haber alamıyordu... Çok endişelendiler. Nihayet Rosa’dan bir mektup aldılar. Nelere katlanmak zorunda olduğunu, ne tür tecrübeler edindiğini ve sonunda İngiltere’de Yahudilerin sayesinde bir Yahudi ajansında iş bulduğunu yazmış.

“Onlar Yahudileri sevmiyorlar. Çok az maaş alıyorum ve çok erken saatten akşamın çok geç saatine kadar çalışmak zorundayım. Yiyecek neredeyse hiçbir şeyim yok. Yahudiler bana köpek gibi davranıyorlar. Sürekli hakarete maruz kaldım.” Mektubun devamında da Rosa’yı Londra’ya ziyarette gelen iyi bir Alman işadamlının karısı tarafından nasıl kurtarıldığını yazıyor. “Beni kölelikten kurtardılar hatta bana geri dönüş bileti bile aldılar.”

Rosa yaşadıklarından şu dersi alıyor: “Yahudi bir şeytandır. Onlardan yaşadığım sürece nefret edeceğim ve her zaman kısa süre önce duyduğum şeyi düşüneceğim:

Alman kadını büyük ya da küçük

Yahudi için o sadece yabancı olarak kalacaktır

Onlar onlardan nefret ediyor ve az da değil

Onlara sığırlardan daha kötü muamele yapıyorlar

Eğer bir kız temiz kalmak istiyorsa

Yahudi eğitimine uymasın

Eğer zihnini temiz tutmak istiyorsa

Yahudilere bulaşmasın”

4.11. Yahudi avukatlar, iki kadını nasıl dolandırdı?

“Meslektaşım Bay Morgenthau, yine iyi bir iş yaptık.”

“Harika Bay Silberstein! Sonunda o iki yabancıнын paralarını cebimize atmak için getirdik.”

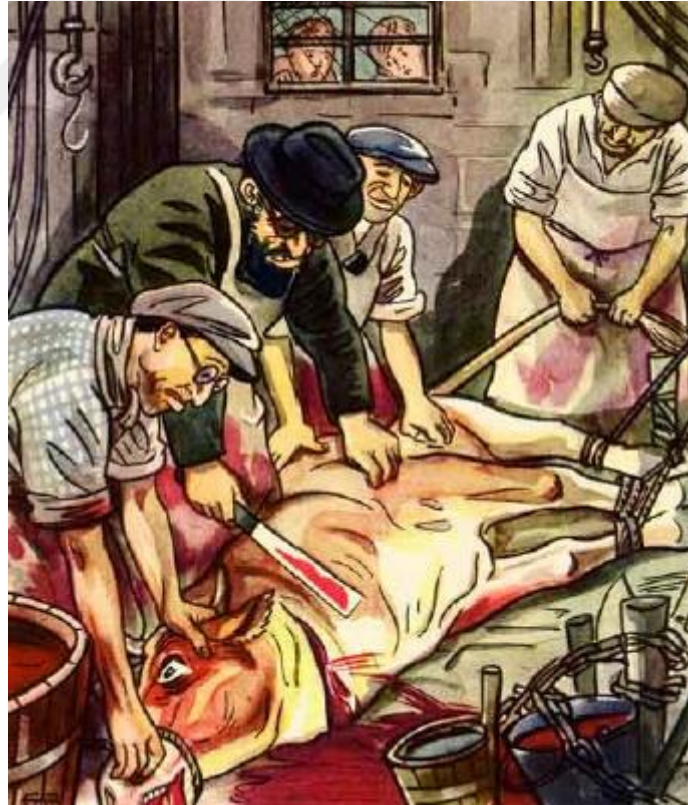
Bu hikâye, iki Yahudi avukatın iki Alman kadına da aynı sözler ile aynı savunma yapmaları karşılığında ücret tahsil etmelerini anlatıyor.

Hüküm: İkisi de suçluydu ve ikisi de para ödemeliydi. Duruşmadan sonra iki avukat da olayı bu kadar kolay kazanç elde ettikleri ve iyi düzenledikleri için birbirlerini tebrik ediyor. Daha sonra iki kadın da kandırıldıklarını anladılar ve aralarında uzlaştılar ve bu olaydan şu dersi aldılar: kavga etmemek ve asla bir Yahudi avukatlara gitmemek!

Yahudi avukat yüzüzdür,

Mahkemeye sadece para için gider.

4.12. Yahudiler hayvanlara nasıl eziyet eder?

Yine hayvan yere düşüyor. Yavaşça ölüyor ama etrafındaki Yahudiler durup bu olaya gülüyor.

Bu hikaye, Kurt ve Otto isimli iki oğlanın Yahudi bir kasapta saklanarak Yahudilerin ineği nasıl öldürdüklerini izlediklerini anlatıyor.

Yahudilerin ineği bağlayıp kesme süreçleri hastalıklı derecesinde bir gaddarlık, Yahudi kasap için ise bir neşedir. Dört tane Yahudi, ineği tutuyor ve haham bıçak ile gelip inek ızdırap içinde yavaşça ölsün diye ineğin boynuna bir yarık açıyor ve Yahudiler orda durup gülüyorlar!

Ve sonunda Otto: “Kurt, şimdi sana inanıyorum: Yahudiler, dünyadaki en acımasız insanlar!” diyor.

Kurt: “Evet, Yahudiler ölüm saçan bir halktır. Kanlı zevk ve vahşetle öldürdükleri hayvanlar gibi, insanları da öldürüyorlar. Onların ayinlerini duydun mu? Ayinde Yahudiler, oğlanları, kızları, erkekleri ve kadınları öldürüyorlar. Onlar insan sıfatındaki şeytanlardır. Bir atasözü var:

Hırs, kıskançlık, nefret ve öfke

Yahudi’nin kanında var,

Dünya’daki herkese karşı,

Seçilmemiş sayılanlara da karşı.

Onlar hayvanları ve insanları öldürüyor

Onların kan zevkinde sınır yoktur

Evet, Dünya rahatlayacak,

Yahudi’den sonsuza kadar kurtulunca!”

4.13. İsa Peygamber, Yahudiler hakkında ne dedi?

“Bir yerde haç gördünüz mü o zaman Yahudi’nin Golgota’daki korkunç cinayetini düşün!..”

Bir bayan çiftçi tarlasından üç çocuğu ile geliyordu. Yol kenarında durdular, çocuklarına haç işaretini gösteriyordu ve Yahudilerin hainliklerinden bahsediyordu.

“Bakın çocuklar. Haç işaretinde asılı olan Yahudilerin şimdiye kadar en büyük düşmanıydı. O Yahudilerin bütün ahlaksızlıklarını ve alçaklıklarını bilirdi. Eskiden para işlerini kiliseye kadar taşıdıkları için Yahudileri kırbaçla kovdu. O onlara baştan beri insanların katili diyordu çünkü onlar oluşumlarından beri öldürüyorlardı. O onlara diyordu ki: Sizin babanız şeytandır! Bu ne demek biliyor musunuz çocuklar? Bu demek oluyor ki, bize Yahudi’yi şeytan gönderdi. Onlar şeytan gibi davranabilirler ve böylelikle suç üstüne suç işliyorlardı.”

Ve anne devam ediyordu:

“Bu adam Yahudileri tanıdığı ve tüm dünyaya gerçekleri açıkladığı için ölmek zorundaydı. Bu nedenle Yahudiler onu öldürmüşlerdi. Ellerine ve ayaklarından çivi geçirdiler ve onu haç’a asarak ölüme terk ettiler. Böyle korkunç bir şekilde öç aldılar. Onlar, hakkında ki doğruları anlatma cesaretinde bulunan çok kişiyi benzer şekilde öldürdüler. Bu yüzden bütün çocuklara bu hikâyedeki haçta asılı olan ve Yahudiler tarafından korkunç şekildeki ölümü hakkında bilgi verin.

Dünya’da bir Yahudi daha yaşadığı müddetçe

O süre içinde onlara düşmanlık ilan edilecek

Onlar, hayattan canlılığı ve ateşi söndürür

Bunun için kendi hayatlarını bile feda ederler

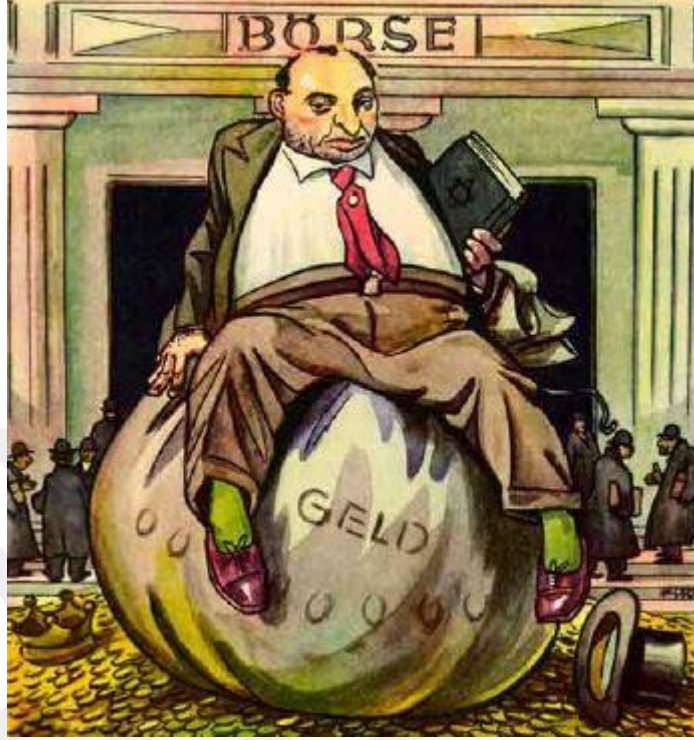
Böylelikle dünya şeytanı görür,

Paragraf eksik (Zeilefehlt)

Böylelikle dünya yakın zaman da hür olsun,

Yahudi köleliğinin zincirlerinden kurtulsun.”

4.14. Para Yahudi'nin Tanrısıdır.

“Yahudilerin Tanrısı paradır ve para kazanmak için çok büyük suçlar işlerler. Büyük bir para çuvalını elde edip para kralı olana dek durmazlar.”

Liselotte, camdan bakarak annesine babasının zorlu işinden bahsettiğinde akşam vaktiydi.

“Biliyor musun anne bazen ne diliyorum? Dilerdim ki zengin olayım, inanılmaz zengin, o zaman paramı başka insanları mutlu etmek için kullanırdım. Fakir insanlara çok yardım etmek isterdim. Söyle bana anne Yahudiler nasıl bu kadar zengin olabiliyor? Öğretmenimiz bize dedi ki, Dünya’da binlerce Yahudi milyoner, hâlbuki Yahudiler hiç çalışmıyor ki, Yahudi olmayanlar ise asıl çalışmak zorunda olanlardır. Yahudi ticaret yapıyor! Aslında kağıt, kemik, kıyafet ve mobilyalar ile ticaret yaparak milyoner olunamaz.”

“Olunur.” diye açıklıyor annesi. “Yahudi’nin vicdanı yok, acıma duygusu yok, birini dolandırdı mı ve dolandırdığı insan açlıktan ölse bile onu rahatsız etmez. Onlar için sadece para önemli ve parayı nasıl elde ettikleri onları ilgilendirmez.”

“Ama anne bir insan nasıl bu kadar acımasız olur?”

“Evladım, Yahudiler bizim gibi bir insan değil, onlar şeytan ve şeytanın aklında onur diye bir şey olmaz. Onların ticareti alçak ve tamamen suçtur. İncilini okumadın mı Liselotte? Orada Yahudi Tanrı’nın Yahudilere söylediği yazıyordu: Dünyadaki diğer bütün insanları yutmalısınız! Bunun ne anlama geldiğini biliyor musun? Yahudilerin, onlardan farklı olan diğer bütün halkları öldürmesi anlamına geliyor. Onları ölene kadar sömürmelerini söyler. Liselotte anlamaya çalış! Evet, kızım Yahudi bu işte. Onların Tanrısı paradır. Zenginliğe erişmek için hiçbir suçtan sakınmazlar ve bunu bizi köleleştirmek ve tüm dünyayı yıkmak için kullanırlar.”

Yahudilerin dünyadan istedikleri

Para, para, para, sadece para!

Hedeflerine ulaştıkça

Cinayet ya da hırsızlık onlar için fark etmez

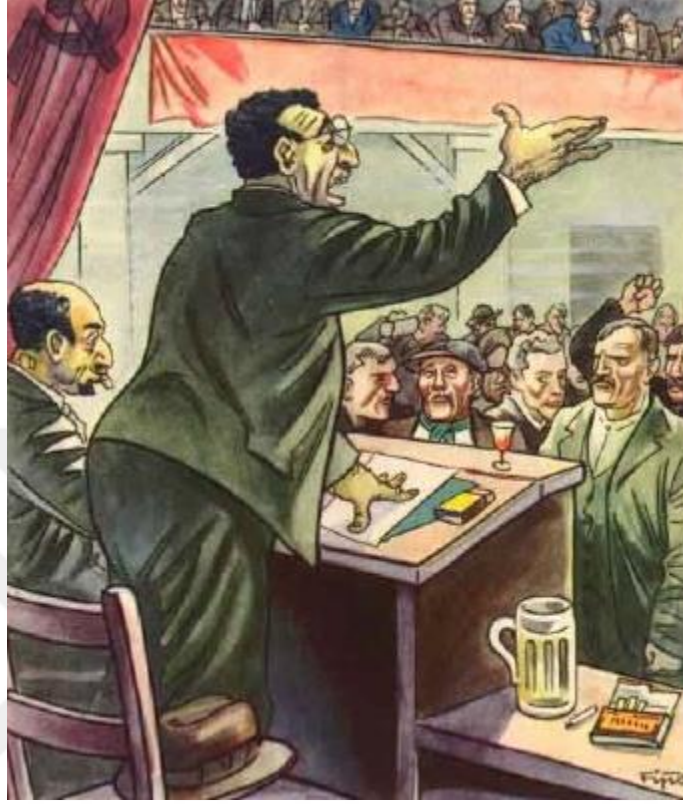
Onları alay ve hırs ilgilendirmez,

Para onların tanrısı ve hep öyle kalacak

Parayla bizi silmek istiyorlar

ve tüm Dünya üzerinde hüküm sürmek istiyorlar.

4.15. İşçi Hartmann nasıl nasyonal sosyalist oldu?

Yahudi bağırıyordu: “Almanya bana vız gelir... Önemli olan bizim rahat etmemiz...”

Bu hikâye, dürüst bir Alman işçinin Komünist toplantısına katılıp orada Yahudi bir konuşmacının aşağılayıcı konuşmalarını dinleyip Hitler’in yolunu buluşunu anlatıyor.

Hitler Gençliği bir gezintideydi. Yolda onlara bir hikâye anlatacak olan işçi Hartmann’la karşılaştılar. Hartmann onlara yıllar önce nasıl işsiz kaldığını ve komünistlere nasıl gittiğini anlatıyor. Onlara komünistlerin toplantılarını ve bir gün komünistlerin önderinin Yahudi olduğunu fark ettiğini anlatıyor.

Ve bir gün Yahudi’nin biri, sürekli Rusya hakkında konuşuyordu ve sürekli Rusya’nın en iyi yer olduğunu tekrarlıyordu. Sinirlenip ayağa kalktım ve: “Neden sürekli Rusya’dan bahsediyorsun? Biz Alman işçileriz! Evet, biz Almanız. Biz Almanya hakkında bir şeyler duymak istiyoruz, Rusya hakkında değil!”

Devam ediyordu ve konuşmacının onu nasıl azarladığını anlatıyordu:

“Almanya seni ne ilgilendiriyor? Önemli olan bizim iyi olmamız ve iyi bir zaman geçirmemiz.”

Şimdi yeterince bilgi sahibi olmuştum, biz işçiler kendi ülkemizin haini olacaktık ve Almanya’nın yıkılması için Yahudiler ile işbirliği yapacaktık. Ben vatanıma ihanet etmem. Hayır, asla!

Yahudilerden uzaklaşıp toplantıyı terk etmişim, benimle birlikte üç kişi daha terk etmişti.

O gece uyuyamamıştım ama o geceden sonra ne yapmam gerektiğini biliyordum. Belediyeden ayrıldım ve sonra Adolf Hitler’in yolunu buldum ve size söylüyorum yaşadığım sürece onun yanındayım. Her zaman biz işçilerin söylediği bir şarkıyı hep hatırlayacağım:

Halk büyümek istiyorsa

Bunu birlik ile kutsamalısın

İsyân, darbe ve grevler

Halkı ikiye bölmek için

Dünyada sıkça gerçekleştiği gibi

Sıkça gördüğümüz gibi

Eğer içimizde hiç Yahudi kalmazsa

Sonsuz huzur bizi bulacak.”

4.16. Dürüst Yahudi var mı?

“Biz Yahudiler için hep derler, -diğer insanlara hile yaparlar, yalan söyleyip dolandırırlar- söylediklerinizin hiçbir kelimesi doğru değil, Yahudiler dünyadaki en dürüst insanlardır.”

Dört Alman bir lokantada oturuyorlar. İçlerinden birisi olan Yahudi Salomon, diğerlerine Yahudilerin dürüst insanlar olduğunu anlatmak istiyor. Zimmermann kendi karşılaştığı Yahudilerin vukaatlarını anlatınca, Yahudi huzursuz oluyor ve o vukuat yapan Yahudilerin istisna olduğunu söylüyor. Çiftçi de sohbeite katılıyor ve Zimmermann'ı destekliyor. Salomon sinirleniyor. Biraları ödediği halde diğerlerinin sohbetini hala dinlemek zorunda kalıyor. Konuşmaların çoğunu saçma buluyor ve bağırarak diyor ki: “ Dürüst Yahudiler hakkında tek söz etmeyin. Ben öyle değil miyim? Cephede asker değil miydim? Vatani savunmadım mı? Biranızı ödemedim mi? Sizi utanmaz yabancı yaratıklar.”

Odada sessizlik hâkim oldu. Sonra şimdiye kadar hiç konuşmayan işçi ayağa kalktı ve Yahudi'ye para fırlatarak: “Buraya kadardı Salamon, işte paran. Bizim yerimize ödemeni biz istemedik. Peki doğruyu söyle seni yalancı! Hiçbir zaman mermi sesi duymadın, her zaman vazgeçilmezdin, evde kaldın ve kazanç sağladın. Sonra kızılar ile beraber oldun

Yıkılsın Almanya! diye bağırdın. Ve sen dürüst bir Yahudi'sin öyle mi? Biraz bile dürüst değildin! Dürüst Yahudi yoktur!”

Salamon şapkasını kaldırıyor ve bir şeytan gibi lokantadan dışarı koşuyor. Herkes gülüyor.

Zimmermann “Yazık gitti!” diyor. “Ona daha şu sözü söylemek isterdim:

Ah ne kadar çok duyuyoruz

Bazı Yahudilerin iyi olduğunu

Fakirlere nasıl para vermiş olduklarını

Ve dünyada melek olduklarını

Yahudi bir melek kadar temiz mi?

Bu sadece masal olabilir!

Gazap, kıskançlık, nefret ve öfke

Yahudi halkının kanında var.”

4.17. Yahudi sorununa karşı çözüm bulunmadıkça insanlık için kurtuluş yoktur.

“Kim Yahudi’ye karşı savaşırsa şeytanla g re ir.” Julius Streicher

Hitler Gençliği te kilatındaki en genç üyeler, siyah üniformaları ile gurur duyuyorlar.

“Biz tam Hitler adamlarıyız” diyorlar en genç  yeler. “Hmm” adam demek biraz abartı ama bir konuda haklılar: en genç üyeler liderlerine hayatta ve ölümde sadıklardır.

Bu hikâyede en genç üyeler birbiri hakkında konuşuyor. Aralarından biri geçen sene 9 Kasım’da Münih’teki Nasyonal Sosyalistlerin yürüyüşünü tarif ediyor.

“Liderin tam yanında General Göring duruyordu, Feldherrnhalle’de yaralanmı tı ve hala yaralıydı. Ayrıca Almanya’nın bakanı Dr. Goebbels, FrickRust ve Reichsf hrer Rosenberg, Ammann, Schwarz, Reichsjugendf hrer Schirach ve birçok eski savaşçılar yanında duruyordu.  nce Lider, 9 Kasım 1923’ n anısına SA  yelerinden birinin kanının bula tı ı Nazi bayrağını ta ıdı, kanlı bayraktan önce 1923’teki y r y    n önderi olan Julius Streicher yürüdü.”

Diğer en genç üye: “Onu hepimiz iyi tanıyoruz, o Yahudilerin düşmanı bu yüzden Yahudiler ondan nefret eder.” diyor.

Haklısın, diyor öbürü. “Yahudiler onları korkutan herkesten nefret edip hakaret ederler ve Streicher’den de korkuyorlar.”

Diğer hiç konuşmayan üye, bir pankarta dikkat çekiyor, pankartın üzerinde:

“Julius Streicher bir holde, ‘Yahudiler bizim uğursuzluğumuz.’ hakkında konuşma yapıyor” diye yazıyor.

“Hadi gidelim!” diyor Konrad. “Onu görmeyi o kadar çok bekledim ki .”

Erich anlatıyor: “Onu iki yıl önce bir kere toplantıda dinledim.”

Diğer genç üyeler: “Onu bize anlat” diyordu.

Erich: “Toplantı çok kalabalıktı. Binlerce insan oradaydı. İlk başta Streicher, savaşı ve 3. Reich’daki güzel sonuçlanan yıllar hakkında konuştu. Sonra Yahudi sorunu konusuna geldi. Söyledikleri o kadar açık ve netti ki biz gençler bile anlayabiliyorduk. Hayattan hep ders alıyordu. Sonra yine hepimizin güleceği espriler yapmaya başlıyordu. Birden bire çok ciddi oldu ve salon öyle sessizleşti ki yere iğne atsan duyulurdu. Yahudilerin tüm dünya için ne demek olduğunu söylüyordu: Yahudi sorununa karşı çözüm bulunmadıkça insanlık için kurtuluş yoktur.”

Buydu işte hepimize söyledikleri ve hepimiz dediklerini anlamıştık. Konuşmanın sonunda “Hitler için Sieg Heil! (Yaşasın Zafer)” diye bağırıldığında ona karşı coşkuyla bir hücum vardı. Streicher iki saat konuştu ama bizim için birkaç dakika gibi geldi. “Evet, sevgili arkadaşlarım! Her zaman bu toplantıyı ve buluşmanın sonunda dinlediğimiz sesli koroyu hatırlayacağım: Hitler’in ortaya çıktığı Almanya’dan tüm dünyanın duyacağı bir haykırış duyuldu: kendinizi Yahudi elinden kurtarın, vatanı halkı kurtarın.”

Yahudi zincirinden dünya kurtulur

Yalnız Almanya onu kurtarabilir

Sadece

Alman düşüncesi ve Alman olmak

Tüm dünyayı kurtaracak

Sieg Heil! (Yaşasın Zafer!)

BÖLÜM V

DER GIFT PILZ (ZEHİRLİ MANTAR) KİTABININ İNCELEMESİ

Bu bölüm, iki başlıktan oluşmaktadır. Birincisi, “Der Giftpilz (Zehirli Mantar) Kitabının Genel İncelemesi” başlığı altında Der Giftpilz (Zehirli Mantar) adlı çocuk kitabının genel bilgileri, eserin yazarı, yayıncısı, eserin içerisindeki resimlerin ressamı hakkındaki bilgiler verilmektedir.

İkincisi ise “Hikâyelerin İncelenmesi” başlığı altında, hikâyelerin tek tek ele alınıp özetlendiği ve değerlendirildiği inceleme yer almaktadır.

Eserin genel değerlendirmesi, ortak çıkarımlar ve eserin eğitim, propaganda ve antisemitizm yönünden incelenmesi ise ayrı bölüm halinde yapılmıştır.

Eserin bir bütün olarak ele alınıp çocuk kitabı, eğitim, antisemitizm ve propaganda yönünden incelenmesi çalışmanın altıncı bölümü olan “Değerlendirme” kısmında bulunmaktadır.

5.1. Der Giftpilz (Zehirli Mantar) Kitabının Genel İncelemesi

5.1.1. Eserin Yazarı

Ernst Hiemer, 5 Temmuz 1900-29 Temmuz 1974 yılları arasında yaşamıştır. Asıl mesleği öğretmenliktir. Hiemer, 1920’lerde Der Stürmer Yayınevi’nin kurucusu Julius Streicher ile birlikte çalışmışlardır. Der Stürmer’in 1938-42 yılları arasında baş editörlüğünü yapmıştır. Hiemer’in üç antisemitik eseri bulunmaktadır: Der Giftpilz (1938), Pudelmopsdackelpinscher (1940), Der Jude im Sprichwort der Völker (1942) (“Ernst

Hiemer: German writer”, t.y.). İkinci Dünya Savaşı sonrası Nürnberg Duruşmaları’nda 30 Nisan 1946’da patronu Julius Streicher hakkında sorguya çekilmiştir ve tüm kitapları yasaklanmıştır (“Ernst Hiemer”, t.y.).

5.1.2. Eserin Yayıncısı

22.02.1885-16.10.1946 yılları arasında yaşayan Julius Streicher, Birinci Dünya Savaşı’nda Alman ordusunda görev yaptı. Daha sonra Nürnberg’te ilkokul öğretmenliği görevindeydi. 1921 yılında katıldığı Nazi Partisi’nin kurucularındandır. Daha sonraları Nazi Partisinde çok önemli bir konuma gelmiştir. İktidarı devirmek için düzenlenen Hitler’in planladığı başarısız “Birahane Darbesi”nde Hitler’le birlikte en ön sıradaydı. Adolf Hitler’in yazdığı “Kavgam” kitabında Rudolf Hess ile birlikte adı geçen iki Nazi liderlerinden biridir. 1933’te NSDAP’ın Franconia bölgesinin gauleiter (bölge lideri) olarak atanmıştır. Yazar Theodor Fritsch’in savunduğu antisemitizm düşüncesinden çok etkilenmiştir. Tamamen Yahudi düşmanı olan Julius, antisemitik yayınlar ve Nazi propagandası için 1923 yılında Der Stürmer gazetesini oluşturmuş ve aynı amaçla Stürmer Yayınevi’ni kurmuştur. Yayıncılık görevi sayesinde hem zenginlik hem de nüfuz kazanmıştır. Daha sonraları Yahudilere karşı faaliyetleri, Hitler’e yakınlığı sebebiyle partideki düşmanları çoğaldı. Nazi ileri gelenlerinden Hermann Göring ile sürtüşmesi sebebiyle gözden düştü ve 1940 yılında komisyon tarafından parti görevlerinden alındı (“Julius Streicher German Politician”, 2019).

İkinci Dünya Savaşı’nda başarıyla savaşmış ancak yenilgi sonrası yakalanarak insanlığa işlenen suçlardan dolayı yargılanmış ve 1946 yılında idam edilmiştir (“Julius Streicher”, t.y.).

5.1.3. Eserin Ressamı

Eser içerisindeki resimleri Philipp Rupprecht çizmiştir. Philipp 04.09.1900-04.04.1975 tarihleri arasında yaşamıştır. Genellikle antisemitik resimleri ile ön plana çıkmıştır. 1925 yılında Stürmer Yayınevinde işe başlamış ve takma ismi FIPS’tir. Stürmer Yayınevi’nde yayınlanan “Trau keinem Fuchs auf grüner Heidi’nin und keinem Jud auf seinem Kurban (1936)” ve “Der Giftpilz (1938)” adlı antisemitik çocuk kitaplarında çizimleri bulunmaktadır. Savaş sonrası 1945 yılında yargılanmıştır. On yıl ağır çalışmaya mahkum

edilen Rupprecht, 23 Ekim 1950’de serbest bırakıldı. Ölene dek ressam ve dekoratör olarak çalıştı. (“Philipp Rupprecht”, 2018).

5.1.4. Genel Değerlendirme

Der Giftpilz (Zehirli Mantar) adlı eser Ernst Hiemer tarafından yazılmış olup ilk kez 1938 yılında yayınlamıştır. Eseri yayınlayan Stürmer Yayınevinin sahibi Julius Streicher’tir. Kitap çocuk edebiyatı türünde Almanca dilinde, 56 sayfa olarak yazılmıştır. Bir tanesi ana hikâye olmak üzere toplamda 17 hikâyeden oluşmaktadır. Bu hikâyelerin başlıkları şunlardır:

- 1- Zehirli mantar
- 2- Bir Yahudi nasıl tanınır?
- 3- Yahudiler bize nasıl geldi?
- 4- Talmud nedir?
- 5- Yahudiler neden vaftiz edilir?
- 6- Alman bir çiftçi evini ve çiftliğini nasıl idare eder?
- 7- Yahudi tüccarlar nasıl hile yapar?
- 8- Hans ve Else’nin yabancı adam ile deneyimi
- 9- İnge’nin Yahudi bir doktoru ziyareti
- 10- Yahudi çalışanına nasıl davranır?
- 11- Yahudi avukatlar, iki kadını nasıl dolandırdı?
- 12- Yahudiler hayvanlara nasıl eziyet eder?
- 13- İsa Peygamber, Yahudiler hakkında ne dedi?
- 14- Para, Yahudilerin Tanrısıdır!
- 15- İşçi Hartmann nasıl Nasyonal Sosyalist oldu?
- 16- Dürüst Yahudi var mı?
- 17- Yahudi sorununu çözmeden insanlık için kurtuluş yoktur!

Eserin içerisindeki yer alan hikâye resimleri, antisemitik resimlerle ün kazanan Philipp Rupprecht tarafından çizilmiştir (“Philipp Rupprecht”, 2018).

5.2. Hikâyelerin Değerlendirilmesi

5.2.1. Zehirli Mantar

Hikâyede anne ve oğlu Frank ormanda mantar toplarken, annesi oğluna zehirli mantarları ve onlara benzettiği Yahudiler hakkındaki verdiği bilgiler anlatılmaktadır.

Hikâyede anne ve oğlunun diyalogu, çocuk okurun dikkatini çekebilmek için Almanların en sevdiği eğlence olarak görülen “ormanda mantar toplama” sırasında geçmektedir (Mills, M. t.y).

Kitaba ismini veren bu hikâyede Yahudiler “zehirli mantar”a benzetilmektedir. Bu benzetmede benzetilen iki yön bulunmaktadır. Birincisi zehirli mantarların iyi mantarlardan zor ayırt edilebilmesi, ikincisi ise zehirli mantarların yenildiğinde öldürücü etkiye sahip olmasıdır.

Hikâyenin “giriş hikâyesi” olmasının sebebi metnin sonunda yazarın kitabın yazılış amacını anlattığı bölümdür. Bu bölüm: “Anlatılan hikâyelerde bize zehirli mantar olan Yahudiler hakkındaki doğruları anlatıyor. Bize Yahudilerin aldıkları şekilleri gösteriyor. Yahudi ırkının ahlaksızlıklarını, hainliklerini gösteriyor. Ve Yahudilerin gerçekte kim olduklarını gösteriyor.”

Hikâye içerisinde *Anne* ve *Franz*’ın Yahudileri öğrendiği *öğretmen* tipleri, eseri okuyan çocukların bilginin doğruluğu açısından güven duyması için kullanılmışlardır.

Anne oğlunun Yahudileri tanıyabilmesi için günlük hayatta karşılaşabileceği biçimleri de açıklamaktadır: “Yahudi vekil, Yahudi emlakçısı, güvenilmez Yahudi kasap, Yahudi doktor, vaftiz edilmiş Yahudi”.

Diğer hikâyeler şiir ile bitirilirken bu hikâye Yahudiler için “şeytan” benzetmesi ile bitirilmektedir: “İnsan görünümlü şeytan!”.

5.2.2. Bir Yahudi nasıl tanınır?

Hikâyede yedinci sınıf öğrencileri toplum içerisinde Yahudileri nasıl tanıyabileceklerini tartışıyor. Öğretmen Birkmann, Nazilere göre (bilimsel değeri olmayan) Yahudilerin genel vücut özelliklerini tahtaya çiziyor. Hikâyede geçen Yahudilerin vücut özellikleri şunlardır: “*tik* işareti formunda *altı* sayısına benzer burun ve burun ucunun aşağıya doğru kıvrık

olması, dolgun dudaklar, Almanlara göre daha kalın ve etli kaşlar, kısa eğri bacaklar, orta boy, normalden daha kısa kollar, düztaban olmak, hafif yatık alın, zenciler gibi koyu ve kıvrıkcık saç, fincanın kulbu gibi büyük kulaklar”.

Hikâyede Yahudilerin vücut özellikleri haricinde sarışın Yahudilerin özellikleri, Yahudi hareketleri, konuşma biçimleri (burnundan konuşmaları), kokusu (iğrenç, tatlımsı) gibi özelliklerine de değinilmiştir. Bu özelliklerin hikâyede verilmesinin amacı çocukların Yahudileri dış görünüşlerinden tanımalarını ve kötü fizik yapısı ile *kötü* karakter izlenimi oluşmasını sağlamaktır.

Hikâyenin şiir kısmında: “Yahudi’den özgür olur muyuz? / Bol neşe ve memnuniyet / O zaman gençlik, bizimle birlikte savaşmalı / Yahudi şeytanından kurtulmak için” diyerek Yahudilerden kurtulunca neşeli ve mutlu günlere kavuşulacağı anlatılıyor. Şiirde kullanılan Yahudilerden “kurtulmak” ifadesi Yahudileri Almanya’dan uzaklaştırma veya öldürme anlamını sezdirmektedir.

5.2.3. Yahudiler bize nasıl geldi?

Hikâyede, okul çocuklarının Yahudileri izleyip Yahudilerin “Yahudi değilmiş gibi” davranmaları hakkındaki konuşmaları anlatılıyor. Çocukların Yahudilere karşı kullandıkları kötü tanımlar, Nazilerin Yahudileri tanımladıkları özellikleri yansıtmaktadır: “uğursuz Yahudi burunları, berbat sakallar, kirli kepçe kulaklar, eğri bacaklar, düztabanlar, kirli yağlı kıyafetler, insan olmayanlar, mide bulandırıcı suçlular”. Bu tanımlamalar bir önceki “Bir Yahudi’yi nasıl tanırsın?” hikâyesinde okulda öğrencilere öğretilen Yahudilerin vücut özellikleri ile aynı niteliktedir.

Çocuklar, Yahudilerin “doğu”dan geldiklerini, Yahudi değilmiş gibi davranmalarını, yaşadıkları ülkelerin dillerini kullanmalarını ve bu şekilde dünyaya yayıldıklarını düşünmektedirler. Yahudilerin para kazanmalarını, güzel kıyafetleri giymelerini, sakallarını kesmelerini, yaşadıkları ülkelerin dillerini kullanmalarını yani Nazilere göre Yahudilerin Yahudi olmasını sağlayan özelliklerinden kurtulmalarına halkın kanmaması gerektiği dile getiriliyor. Bu şekilde propaganda yapılmasının sebebi, Birinci Dünya Savaşı öncesinde Yahudilerin Alman vatandaşı olarak görülmesidir (Caplan, 2018, s.34). Ancak aşırıları tarafından halk nazarında “Yahudi sorunu” oluşturabilmek için çocuk kitaplarında bile bu şekilde propagandaya başvurulmuştur.

5.2.4. Talmud nedir?

Hikâyede 13 yaşındaki Solly isimli Alman çocuğun, haham tarafından dini bilgileri öğrenip öğrenmediğini kontrol edilmesi anlatılıyor. Solly, yazar tarafından okuldaki kavgaların sorumlusu ve arkadaşları tarafından seilmeyen bir çocuk olarak gösterilmektedir. Solly'nin yaşadığı bölgede Yahudi Okulu olmadığı için Alman okuluna gitmek zorunda olduğu belirtilmektedir. Hikâyede Yahudi Okulu-Alman Okulu ayrımı görülmektedir. Bu ifade, 1933 yılından itibaren Yahudi öğrencilerin Alman okullarından dışlanma politikasını göstermektedir. 9-10 Kasım 1938'teki pogromundan sonra bütün Yahudi öğrenciler, Yahudi okullarına gönderildi (Ortmeyer, 2010, s.54). Bölgesinde Yahudi Okulu olmayan Solly, bu sebeple Alman okuluna gitmek zorundadır.

Hikâyede geçen hahama “şeytan” benzetmesi yapılmıştır. Haham, “uzun sakallı yüzü gerçek şeytana benzeyen yaşlı bir adam” olarak tasvir ediliyor.

Bu hikâyedeki en önemli kısım ise Talmud hakkındaki verilen bilgiler ve bu bilgilerin Solly'nin okulda öğrendiği Alman sözleri ile karşılaştırılmasıdır. Talmud, Yahudilerin Tevrat'tan sonra kendilerinin uyması için koydukları ilk kanunî ilkelerdir. Hristiyanlar Yahudiliğin esasını Talmud oluşturduğu için Hristiyanlığa geçmelerinin engellendiğini düşünmüşlerdir. Bu nedenle Hristiyanlar Talmud'u hedef olarak görmüşlerdir (Gürkan, t.y.). Hristiyanların Talmud'u hedef almasını bu hikâyede de görmekteyiz. Çünkü hikâyedeki Talmud alıntıları, Yahudilerin kötü bir dine ve kurallara sahip olduğu gerekçesiyle verilmektedir. Hikâyede *Talmud*, Yahudilerin gizli yasa kitabı olarak tanımlanmaktadır. Hikâye sonunda yer alan şiirde ise “cinayet, hırsızlık, yalan, soygun, yalan yere yemin etme, hile yapma” gibi kötü şeylerin Talmud'da Yahudilere izin verildiği, Yahudilerin neyi sevdiği, neden nefret ettiği, ne düşündüğü ve nasıl yaşadığına dair her şeyi Talmud'un belirlediği söyleniyor. Bu söylem de Hristiyanların Talmud'u Yahudiliğin esası olarak gördüğünü göstermektedir.

Solly'nin Alman okulunda öğrendiği “Çalışmak ayıp değildir!” ilkesinin karşılığı olarak Talmud'da “İş zehirdir, çalışılmaz” söylendiği iddia edilir. Yahudilerin bu yüzden çalışma olarak görmedikleri ticaret ve pazarlıkla uğraştıkları anlatılır. Talmud'da geçen, “Yahudi olmayanlar: Yahudilere hizmet etme, evleri ve tarlaları imar etme, su yolu yapma, tohum ekme, hasat etme, eleme ve öğütme amacıyla var edilmişlerdir. Yahudiler de her şeyi hazır elde etmek için varedilmişler” sözü ise Yahudi olmayanların Yahudilere hizmet etmesi için yaratıldığı belirtilir.

Solly'nin Alman okulunda öğrendiği “Her zaman dürüst ve samimi ol. Dürüstlük en uzun sürer!” ilkesinin karşılığı Talmud'da “Yahudilerin kendi kardeşlerini kandırmaları yasaktır, Yahudi olmayanlara ise yasak değildir. Yahudi olmayanlara borç verirsek, onlardan fahiş faiz talep etmeliyiz” olarak geçer. Haham, Hz. Musa'nın On Emri'ndeki “Çalmayacaksın” sözünü sadece Yahudiler kendi aralarında yapamaz şeklinde yorumlamaktadır. Bu yoruma göre Yahudiler Yahudi olmayanların herşeyini alıp çalmakta özgür bırakılıyor. Hatta Talmud'da Yahudilerin Yahudi olmayan bir mahkeme karşısında yalan yere -kalbiyle reddettiği sürece- Tanrı adına yemin edebileceğine izin verildiği iddia ediliyor.

Hikâyede verilen Talmud içeriğinin doğruluğu ancak Talmud incelenerek öğrenilebilir. Ancak tezimizin konusu bu bilgilerin propaganda amaçlı olarak kullanılması olduğundan, çıkarımlar “iddia ediliyor” olarak verilmektedir. Burada tezimiz açısından önemli olan nokta, Naziler tarafından Yahudi dini ilkelerinin insanlık dışı gösterilip Alman kurallarının iyi olarak gösterilmesidir.

5.2.5. Yahudiler neden vaftiz edilir?

Hikâyede, Yahudilerin vaftiz edilse de Hristiyan olamayacakları çünkü Yahudi'nin hep Yahudi kalacağı anlatılıyor. Metinde, Yahudi'nin Yahudilikten çıkamayacağı “Biliyor musunuz, öğretmenimiz bize bir zencinin vaftiz edilerek Alman olmasının ne kadar düşük bir ihtimal olduğu kadar bir Yahudi'nin de Yahudilikten çıkmasının o kadar düşük bir ihtimal olduğunu anlatıyor.” sözüyle ifade edilmektedir.

Hikâyede Yahudilerin amaçlarının kiliseyi yıkmak olduğu ve bu sebeple Yahudileri vaftiz eden papazlara karşı çıkılmaktadır. Bu durum, “Bence bir gün Hristiyanlar, Yahudilerin kiliseye girmesine izin veren ruhban sınıfını lanetleyecekler. Yahudiler, kiliseyi yıkmak istiyorlar ve onların kiliseye girmelerine izin verildikçe de bunu yapacaklar.” şeklinde ifade edilmektedir. Bu hikâyeyle Yahudiliğin Hristiyanlığa düşman olduğu ve Yahudiliğin bir din değil ırk olduğu vurgulanmaktadır.

5.2.6. Alman bir çiftçi, evini ve çiftliğini nasıl idare eder?

Hikâye, Paul adındaki çocuğun; babasına, büyüdüğünde Yahudileri evine ve çiftliğine almayacağını sözünü vermesini anlatmaktadır. Yahudilerin amacının Almanların ellerindeki her şeyi almak olduğu ifade edilmektedir.

Hikâye, Yahudilerin kırsal kesimde yaşayabilmesi ve barınabilmesine engel olmak amacıyla yazılmıştır. Yahudilere yönelik dışlama politikasına bir örnektir. Kırsal kesimde bulunan Alman köylü-çiftçilerin Yahudileri evlerine ve çiftliklerine almamalarını propaganda etmektedir.

Hikâyenin şiir kısmında Yahudiler, doğal afetlerden daha tehlikeli olarak nitelendirilmektedir.

- “Çiftçi, Alman Tanrı’ya dua ediyor / Ah! Bizden dolayı uzak tut / Bizi şimşek ve selden uzak tut / Hasadımız tekrar iyi olsun / Ama bu dertlerden daha kötüsü / Hiçbir zaman unutma, bir Yahudi’dir.”

5.3.7. Yahudi tüccarlar nasıl hile yapar?

Hikâye, Yahudi tüccarların dolandırıcı, yalancı, iğfal eden olduklarını ve bu sebeple Yahudiler yerine Almanlardan alışveriş yapılması gerektiğini anlatmaktadır. Yahudilerin mallarını satmak için müşteriye kibar davrandıklarını, “baron kadını, prenses, kraliçe gibi olacaksınız” gibi sözlerle gönül okşadıkları da yer almaktadır. Bu hikâyede Nazilerin, Alman ekonomisini Yahudi sermayesinden arındırma faaliyeti propaganda edilmektedir. Bilindiği gibi Birinci Dünya Savaşı’ndan çöken bir ekonomi ile çıkan Almanya’da, Naziler iktidara gelince “günah keçisi” olarak ilan ettikleri Yahudilerin, mallarına ve paralarına göz dikmişlerdir. Naziler savaş düzenini kurabilmek için Yahudilerin mal varlıklarına ve şirketlerini ele geçirmek istemişlerdir. Bu amaçla halkın desteğini alarak Yahudi şirketlerine, 1 Nisan 1933 tarihi itibarıyla boykotlar düzenleyip iş yapmalarını engellemeye ve zarar ettirmeye çalışmışlardır. Yahudi şirketlerini ele geçirmek için şirketler içerisinde Nazi büroları kurmuşlar ve Yahudi işçileri işten çıkarma kararları almışlardır. Nazilerin bu kararlarını özellikle orta sınıf Alman işadamları desteklediler. Çünkü pazar paylarını büyütme istiyorlardı. Halkın Yahudi mallarını yerine Alman mallarını almaları için “Nivea ürünleri alan herkes kendiliğinden bir Yahudi şirketini desteklemiş olur”, “Artık Yahudi cilt kremi kullanmayın! Lovana Krem en az onun kadar iyidir, daha ucuzdur ve tamamen Alman malıdır.” gibi kampanyalar düzenlediler (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.67). Yahudilere yapılan bu yaptırımlar hikâyede de geçmektedir. Alman kadının satıcının Yahudi olduğunu öğrenince “Sizden mal almam!” demesi bu boykotu göstermektedir.

Şiir kısmında ise Yahudi yerine Almanlardan alışveriş yapılması gerektiği vurgulanmaktadır: “Böylelikle Yahudi’yi içeri almayın/ Ve Almanlardan alışveriş yapın!”

5.2.8. Hans ve Else’nin yabancı adam ile deneyimi

Hikâye, Hans ve Else adındaki iki çocuğa şeker vererek kaçırmaya çalışan bir Yahudi’nin çocuklar sayesinde yakalanmasını anlatmaktadır. Hikâyede Yahudilerin, Alman çocuklarının korkusu olduğuna dikkat çekiliyor. Yahudilerin bu durumunun kökeni, Yahudi düşmanlığının kökenine kadar inmektedir. Özellikle, Orta Çağ’ın efsanelerine konu olan “Yahudilerin ayinde çocuk kanı kullanması” bilgisine dayanmaktadır. Bu nedenle o dönemdeki çocuk kaçırılmalarından ve faili meçhul cinayetlerden hep Yahudiler sorumlu tutulmuştur (S. Yılmaz, 2017, s.1200).

Metinde geçen ifadeler;

- Çocukların kendilerine şeker veren adama “Sen bir Yahudi’sin!” diye bağırıp kaçmaları.
- Şiir kısmında: “Bütün katiller ve ırkların en ayıbı / Bütün ülkelerdeki çocukların korkusu”

5.2.9. İnge’nin Yahudi doktoru ziyareti

Hikâye, İnge adındaki Alman bir kız çocuğunun annesinin zoruyla Yahudi doktora gitmesi ve Yahudi doktorun hastalara yaptığı tacize şahit olarak annesinin Yahudilerin kötü olduğuna ikna etmesini anlatmaktadır.

Hikâyede Yahudi doktorun, Alman kızları istismar ettiği kısmı belirgin değildir. Çünkü metinde İnge adındaki Alman kız, doktorun odasındaki hasta kızın “Doktor, doktor! Beni rahat bırak!” demesi ve sonra doktorun dışarı çıkarak İnge’yi tutmak istediği şeklinde ifade vardır. Eser, çocuk kitabı olarak yazıldığı için doğrudan ifade edilmemiş okura “istismar” sezdirilmiştir.

Hikâyede, İnge’nin *BDM (Bund Deutscher Mädels- Alman Kız Birliği)* üyesi olması önemli bir propagandadır. Bu örgüt, (Nazilere göre) “ideal Alman kadını”nı oluşturmak ve Alman kadınlarına ulusal bilinç oluşturmak amacıyla faaliyet göstermiştir (“The League of German Girls”, 2019). Eğitimi alan çocuklar ebeveynleri etkilemeleri için özellikle

propagandacı olarak yetiştirildi. Yahudilerle sıkıntısı olmayan; onları kendilerinden ayrı görmeyen yaş kuşağındaki ebeveynleri çocukları aracılığıyla etkilemeye çalışılmaktadır. Bu durum, hikâyede İnge ve annesi arasında gerçekleşmektedir. İnge'nin yaşadığı olaydan annesi etkilenir ve İnge'nin BDM ve Yahudiler konusunda haklı olduğuna ikna olur. Bu durumda çocukların propagandacı olarak kullanılmasını ve hatta çocuk okurun da İnge'yi idol olarak görmesi amaçlanmıştır.

- “Yemin ederim. Bence siz çocuklardan çok şey öğrenilebilir.”

Hikâye içerisinde, Yahudi doktorların mesleklerini kötüye kullandıkları bu sebeple Yahudi doktorlar yerine Alman doktorların tercih edilmesi gerektiği de vurgulanmıştır.

- Şiir kısmında: “Almanları iyileştirmek ve sağlığına kavuşturmak için / Sadece bir Alman deva bulur.”

5.2.10. Yahudi çalışanına nasıl davranır?

Hikâyede, 23 Yaşındaki Rosa'nın Viyana'da Yahudi ajansında çalışırken karşılaştığı kötü durumlar anlatılmaktadır. Almanların, Yahudiler için yabancı oldukları ve Yahudilerin Almanları köleleştirmeye çalışmaları da ifade edilmektedir.

- “Çok az maaş alıyorum ve çok erken saatten akşamın çok geç saatine kadar çalışmak zorundayım. Yiyecek neredeyse hiçbir şeyim yok. Yahudiler bana köpek gibi davranıyorlar. Sürekli hakarete maruz kaldım.”
- Şiir kısmında: “Alman kadını büyük ya da küçük / Yahudi için o sadece yabancı olarak kalacaktır”
- “Beni kölelikten kurtardılar..”

Bu hikâyede Alman işçilerinin Yahudi işadamları, patronları altında çalışmaması gerektiği propaganda ediliyor. Hikâyede, Rosa'nın bu kötü durumdan kurtaran bir Almandır. Bunun sebebi ise çocuklara Alman milliyetçiliğinin aşılacak istenmesidir.

5.2.11. Yahudi avukatlar, iki kadını nasıl dolandırdı?

Hikâyede, iki Yahudi avukatın kendilerine başvuran iki Alman kadının ikisinin de suçlu olmasını sağlayarak dolandırmaları anlatılmaktadır. Hikâyenin iki önemi uyarısı var: birincisi Almanların kendileri arasında kavga etmemesi ve ikincisi ise Yahudi avukatlara

asla başvurulmaması gerektiğidir. Hikâyede görüldüğü üzere Yahudilerin para için her kötü şeyi yapabileceği ve mesleklerini kötüye kullanmaları ön plana çıkarılmıştır.

- Şiir kısmında: “Yahudi avukat yüzüzdür, / Mahkemeye sadece para için gider.”

5.2.12. Yahudiler hayvanlara nasıl eziyet eder?

Hikâyede, Kurt ve Otto isimli çocukların Yahudi kasabında kurban kesim işlemini izlemeleri ve bu durumu canilik olarak değerlendirmeleri anlatılmaktadır. Yahudilerin kurban kesimi de Müslümanlar gibi kurallara tabidir. Müslümanlardaki “helal” kavramı gibi Yahudilerde de “kaşer” kavramı vardır. Kaşer, dine uygun yiyecekler anlamına gelmektedir. Kaşerut ise Yahudi kanunlarının yenmesi yasak ve serbest olan yiyecekler ve bu yiyeceklerin hazırlanması ve yenilmesi ile ilgili kurallar anlamına gelmektedir. Bu kurallar içerisinde Yahudilerdeki kurban kesimi işlemi çok keskin bir bıçakla tek darbede, hayvanın boğazına çok hızlı ve derin keserek yapılmaktadır. Bu kural aynı Müslümanlardaki gibi hayvanın acı çekmeden ölmesi ve kanın etten çabuk ayrılması içindir (“Yahudi Kanunları Nedir?”, 2019). Almanlarda veya Hristiyanlarda bu şekilde bir adet olmadığı için onlara eziyet olarak gelmektedir. Hikâyede çocuklar, Yahudilerin neşe içerisinde kurban kesmelerini hastalık derecesinde gaddarlık, eziyet ve acımasız bir davranış olarak değerlendirmişlerdir.

Hikâyede çocuklara Yahudilerin kurban işlemindeki hayvanlar gibi insanları da ayinleri için kestikleri propagandasını yapmaktadır.

- “Onları ayinlerini duydun mu? Ayinde Yahudiler, oğlanları, kızları, erkekleri ve kadınları öldürüyorlar.”

Şiir kısmında ise Yahudilerin “öldürülmesi gerektiği” dolaylı olarak ifade edilmektedir.

- Şiir kısmında: “Evet, Dünya rahatlayacak, / Yahudi’den sonsuza kadar kurtulunca!”

5.2.13. İsa Peygamber, Yahudiler hakkında ne dedi?

Hikâyede, bir kadının çocuklarına haç üzerinde asılı olan İsa peygamberi göstererek İsa’nın Yahudiler hakkındaki düşünceleri, sözleri ve Yahudiler tarafından nasıl öldürüldüğü anlatılmaktadır. Hikâyede Hz. İsa’nın Yahudilerin en büyük düşmanı, Yahudilerin alçaklıklarını ve ahlaksızlıklarını bilen kişi olduğu belirtilmiştir. Hz. İsa’nın

para işlerini kiliseye taşıdıkları için Yahudileri kovmasına değinilmiştir. Hikâyeye göre, İsa, Yahudileri “insan katili” olarak itham ederek “Sizin babanız şeytandır” demiştir.

Hikâyede Yahudilerin “İsa’nın katili” olarak anlatılmasının esası, Hristiyanlığın güç kazandığı Roma İmparatoru Konstantin’in Hristiyanlığı 326 yılında resmi din haline getirdiği döneme dayanmaktadır. Çünkü bu dönemde Hristiyanlık, Yahudilik köklerinden tamamen koparılmıştır. Bu dönem itibariyle Yahudiler, Tanrı olarak görülen Hz.İsa’nın katili olarak görülmüştür (S. Yılmaz, 2017, s.1197). Hikâye de bu düşünce ile yazılmıştır. Şiir kısmında, Yahudilerin “öldürülmesi” gerektiği yine dolaylı olarak ifade edilmektedir: “Dünya’da bir Yahudi daha yaşadığı müddetçe, / O süre içinde onlara düşmanlık ilan edilecek.”

5.2.14. Para, Yahudi’nin Tanrısıdır!

Hikâye, Liselotte ve annesinin, Yahudilerin çalışmayıp insanları dolandırarak zengin oldukları düşüncesini anlatmaktadır. Yahudilerin para kazanabilmek için her kötü şeye başvurabilecekleri, zannedildiği gibi ticaret yaparak veya çalışarak değil insanları dolandırarak zenginliğe ulaştıklarına dikkat çekiliyor. Bu ifadeler şunlardır:

- “Öğretmenimiz bize dedi ki, Dünya’da binlerce Yahudi milyoner hâlbuki Yahudiler hiç çalışmıyor ki. Yahudi olmayanlar ise asıl çalışmak zorundadır.”
- “Yahudi’nin vicdanı yok, acıma duygusu yok, birini dolandırdı mı ve dolandırdığı insan açlıktan ölse bile onu rahatsız etmez. Onlar için para önemli ve parayı nasıl elde ettikleri onları ilgilendirmez.”

Hikâyede Yahudilerin “çalışmayarak zengin olmaları” halka empoze edilerek halk tarafından dışlanmaları amaçlanıyor. Ayrıca Yahudilerin kutsal kitabındaki “Dünyadaki bütün insanları yutmalısınız” sözü ile Yahudi hariç tüm insanların ölene kadar sömürülmeleri ve öldürülmelerini kastettiğini düşünüyorlar.

- “Zenginliğe erişmek için hiçbir suçtan sakınmazlar ve bunu bizi köleleştirmek ve tüm dünyayı yıkmak için kullanırlar.”
- Şiir kısmında: “Parayla bizi silmek istiyorlar /ve tüm Dünya üzerine hüküm sürmek istiyorlar.”

5.2.15. İşçi Hartmann nasıl nasyonal sosyalist oldu?

Hikâye, Alman işçi Hartmann'ın komünist toplantısında bir Yahudi konuşmacıyı dinleyip Nasyonal Sosyalist olmaya karar vermesini anlatmaktadır. İşçi Hartmann'ın Nazi olmasının sebepleri: konuşmacının Almanya değil Rusya merkezli konuşması, Komünistlerin Almanya'nın yıkılması için çalışmaları, sadece kendilerini düşünmeleri, isyan, darbe ve grevleri bu sebeple çıkarmalarıdır. Hartmann, toplantıdan çıktıktan sonra Almanya'nın birliği için Hitler'in yoluna girmiştir.

Hikâyede geçen Yahudi-Komünist eşitliği, Adolf Hitler ve onun Nazi düşüncesinin temelinde yer almaktadır. Hitler, Viyana'da yaşadığı dönemde "Marksizm ve Yahudilik"i tehlike olarak gördüğünü söyler (Kershaw, 2007, s.53). Almanya'nın 1918'de Birinci Dünya Savaşı'nda yenilmesinin ardından yapılan komünist devrimde Yahudilerin başı çekmesi; Hitler'in düşüncesinde temeli olan Yahudi-Komünist eşitliğini kurmasını sağlamıştır. Hitler bu sebeple iktidara gelir gelmez önce Komünistleri ardından Yahudileri temizleme faaliyetlerine başlamıştır (Caplan, 2018, s.114).

Hikâyenin şiir kısmında ise içeride hiç Yahudi kalmazsa Alman halkının huzur bulacağı, söylenmektedir. Bu söylem, Hitler ve Nazi düşüncesinin Yahudilere yapılan sorun-dışlama-imha politikasını dışa vurmaktadır.

5.2.16. Dürüst Yahudi var mı?

Hikâye, Yahudi Salomon'un arkadaşlarına "Yahudilerin dürüst ve iyi olduklarını" anlatmasını ancak arkadaşlarının yaşadıklarından dolayı buna inanmamasını anlatmaktadır. Arkadaşları Salomon'un savaşa katılmayıp, komünistlerle (kızılılarla) birlikte hareket ederek kazanç sağlamasını eleştirir. Bu hikâyede de Yahudi-Komünist eşitliği ön plana çıkarılmıştır. Ayrıca Yahudilerin aslında savaşa katılmadığı alt metin olarak görülmektedir. Ancak Yahudilerin Birinci Dünya Savaşı'na yoğun bir şekilde katılım gösterdiği, başarılar kazandığı hatta Cumhurbaşkanı Hindenburg tarafından Nazi politikalarına maruz kalmalarının engellenmeye çalışıldığı bilinen bir gerçektir (Nirun, 2014, s.88).

Bu ifade:

- "Hiçbir zaman mermi sesi duymadı, her zaman vazgeçilmezdin ve evde kaldın ve kazanç sağladın. Sonra kızılılar ile beraber oldun 'Yıkılsın Almanya!' diye bağırdın."

5.2.17. Yahudi sorununa karşı çözüm bulunmadıkça insanlık için kurtuluş yoktur.

Hikâye, Hitler Gençliği teşkilatındaki gençlerin Julius Streicher hakkındaki düşünceleri ve Streicher'in Yahudiler üzerindeki etkileri anlatılmaktadır. Eserde yazar tarafından Nazi liderlerinden olan kitabın yayıncısı Julius Streicher'e özel bir bölüm ayrılmıştır. Hikâyenin adı “Yahudi sorununa karşı çözüm bulunmadıkça insanlık için kurtuluş yoktur” sözü bizzat Streicher'e ait bir sözdür.

Hikâyede Streicher'in özellikle Yahudiler üzerine çok büyük etkisi olduğu, Yahudilerden nefret etmesi ve Yahudilerin de ondan korktuklarına, Hitler Gençliği örgüt üyelerinin liderleri Adolf Hitler'e sadık olmalarına, 9 Kasım 1933 tarihinde yapılan Birahane Darbesi'nin yıldönümü yürüyüşünde Streicher'in en önde liderin yanında olduğuna dikkat çekilmektedir. Aynı zamanda metin içerisinde Streicher'in semineri ve seminerde “savaşı, 3.Reich'da yapılan güzel faaliyetleri” anlatımı yer almaktadır. Streicher'in seminerdeki “Kendinizi, vatanı ve halkı Yahudilerden kurtarın” sözü halkı Yahudilere karşı kışkırtmak amacıyla kullanılmıştır. Konuşmanın sonunu ise “Sieg Heil! (Yaşasın Zafer!)”sözüyle bitirmesi Yahudilere karşı zafer kazanılacağı anlamını taşımaktadır.

BÖLÜM VI

DEĞERLENDİRME

6.1. Eserin Çocuk Kitabı Olarak Değerlendirilmesi

Bu başlık altında Der Giftpilz (Zehirli Mantar) adlı kitabın, çocuk kitabı özelliği üzerinde inceleme yapılacaktır. Hikâyelerdeki olay, konu ve mesajlar, “Hikâyelerin İncelenmesi” bölümünde özel olarak ele alındığı için burada tekrar edilmeyecektir. Sadece içerik özellikleri bakımından kısaca hatırlatılması gereken bilgiler burada verilmiştir.

Eser içerisindeki her hikâye kurgusu, konusu, teması, iletisi ve karakteri özel olarak seçilmiştir. Bu özelliklerin hepsi Nazi antisemitizmine yönelik kurgulanmıştır.

Hikâyelerde çocukların Yahudilerle karşılaşabilecekleri durumlar anlatıldığı için konular kaynağını gerçek yaşamdan almaktadır. Hikâyeyi okuyan çocukların Yahudileri günlük hayatta tanıyıp onlara karşı uyanık olmaları amaçlanmaktadır.

Hikâyelerdeki ana ileti Yahudi düşmanlığıdır. Ana iletiyi destekleyen yan iletiler de verilmektedir. Yahudi düşmanlığı için Yahudilerin tanınması ve her şekilde kötülenmesi gerekmektedir. Konular buna göre seçilmiştir. İletiler Yahudi merkezli olduğu için okuyucunun kafası karışmaz. Doğrudan “Yahudiler düşmandır, saldırın!” demek yerine Yahudilerin her durumda kötü olduğu ve onları tanıyarak dışlanması gerektiği ayrıca bazı bölümlerde Yahudilerin öldürülmesi gerektiği sezdirilerek okuyucuya verilmektedir.

6.1.1. Eserin Özellikleri

Julius Streicher'in sahibi olduğu Stürmer Yayınevi'nde üç antisemitik çocuk kitabı yayınlanmıştır. Bunlar, “Der Pudelmopsdackelpinscher”, “Trau keinem Fuchs” ve “Der Giftpilz (Zehirli Mantar)”dır (“Julius Streicher”, t.y.). Bu kitaplar çocuk hikâyelerinden oluşur ve çocuklara antisemitizmi benimsetmek amacıyla yayınlanmıştır. Bu kitaplar aynı nitelikleri ve aynı amaçları taşımaktadırlar. İçlerinden en ünlüsü ise çalışmamızda çevirisi ve incelemesi yapılan Giftpilz (Zehirli Mantar) kitabıdır.

6.1.2. Biçim Özellikleri

Çocukların kitap ile bağ kurmasında biçim özellikleri büyük önem taşır (Yılmaz, 2016, s.61). Öncelikle kitabın kapak kısmı, çocukların dikkatini çekmesi için düzenlenmiştir. Kapak resminde, kitabın adına ve konusuna uygun olarak Yahudi suratları şeklinde çizilen mantarlar ve en öndeki mantarın üzerinde Yahudileri simgeleyen “Davud Yıldızı” şekli bulunmaktadır. Bu şekilde çocuklara “zehirli mantar”ın “Yahudiler” olduğu mesajı verilmektedir. Kitabın kapak kısmı, hem dikkat çekici hem de işlevsel olarak kullanılmıştır..

Kitabın içerisinde, hikâyelerinin başlıkları, hikâyeleri özetler şekilde oluşturulmuş ve büyük punto halinde yazılmıştır.

Çocuklar kitabı resimlerle anlamlandırır (Yılmaz, 2016, s.62). Bu amaçla kitabın içerisindeki her hikâyede Philipp Rupprecht tarafından çizilen resimler bulunmaktadır. Resimlerin üzerinde Philipp Rupprecht'in takma ismi olan “FIPS” yazısı bulunmaktadır. Bu resimler metni anlatır nitelikte çizilmiştir ve anlatımı somutlaştırarak öğrenmeyi hızlandırmaktadır. Resimlerde, Nazilerin “Yahudiler” olarak tanımladıkları çok farklı surat tipleri ve fizik yapılarına yer verilmiştir. Resimlerde Almanlar, Nazilerin ideal “Ari” ırk özelliği olarak gördüğü “sarışın ve düzgün fizik yapıları” olarak çizilmiştir. Yahudiler ise çoğunlukla şapkalı, paltolu, siyah renk elbiseleri ile Nazilerin “Yahudi” olarak tanımladıkları genetik özellikleri (uzun burun, büyük kulak, kıvrıkcık sakal, genellikle şişman) ile çizilmiştir. Burada Alman çizimleri okura hoş gelen şekilde güzel kıyafetlerle ve düzgün fizik yapıları ile yapılırken Yahudi çizimleri ise çirkin surat, bozuk fizik yapıları ve karanlık görünüm siyah renkli kıyafetlerle okura kötü gösterilmesi amaçlanmıştır.

Resimlerin altına ise verilmek istenen mesajı anlatan konuşmalar ayrıca yazılmıştır.

Bütün hikâyelerde sayfa düzeni ise aynıdır; ilk sayfada başlık, resim, resim yazısı ve diğer sayfadan itibaren hikâye başlar ve devam eder. Hikâyeyi okumayan herhangi birisi sadece başlık, resim ve resim yazısı ile hikâyenin konusunu rahatça anlayabilmektedir.

İlk hikâye haricinde diğer 16 hikâyede, hikâyenin sonunda hikâyeyi özetler nitelikte şiir bulunmaktadır. Kitaba adını veren ilk hikâye ise kitabın anahtar kelimesi olan “Yahudi görünömlü şeytan!” sözüyle bitmektedir. Şiir kısımları ile çocukların anlatılmak isteneni daha kolay anlaması ve benimsemesi amaçlanmıştır.

6.1.3. Karakter

Hikâyelerde ana karakter olarak çocuklar seçilmiştir. Bu durum hikâyeyi okuyan çocukların hikâye kahramanı ile kendisini yakın hissetmesini sağlamaktadır. Çocuk, kahraman aracılığıyla başına gelebilecek olayları tanıyarak karşısına çıkabilecek olaylarda nasıl davranması gerektiğini öğreniyor. Karakterlerin resimlerinin de bulunması çocuğun bu durumları somutlaştırarak hafızasında yer edinmesini sağlamaktadır. Ana karakter çocuk okur tarafından rol model alınması istenmektedir.

Ana karakter çıkarım yapıyor, soru soruyor ve karşılığını alıyor. Bu durum eseri okuyan çocukların kitapta karakterlerin sorguladığı ve doğruya ulaştığı ideolojiyi sorgulamadan hazır olarak zihnine almasını sağlamaktadır.

Yan karakterler olarak öğretmen, anne ve baba tipleri seçilmiştir. Bu tipler, eseri okuyan çocuklara, bilginin doğruluğu ve güvenilirliğinin yüksek olduğunu anlatmaktadır.

6.1.4. Dil ve anlatım özellikleri

Çocuk kitaplarında hedef kitle çocuk olduğu için dil ayrı bir önem taşır. Eser günlük konuşma diline uygun olarak yazılmıştır. Bu şekilde anlama ve öğretme açısından kolaylık kazanılmıştır. Cümleler ve hikâyeler çocukların dikkat sürelerinin kısa olması sebebiyle kısa tutulmuştur. Verilmek istenen mesaj diyalogların içerisinde yer almıştır. Dil kurallarına uygun, açık ve anlaşılır cümleler kurulmuştur.

Çocuk okurun dikkatini çekmek ve öğrenmesinde kolaylık sağlanması için soru cümleleri çok kullanılmıştır. Çocuklara yönelik hareketli bir söyleyiş için eylem cümleleri kullanılmıştır. Çocukların metin içindeki duyguları anlamlandırabilmesi için ünlem cümleleri de kullanılmıştır.

Metnin iletisinin çocuk okur tarafından kabul edilebilmesi için metin içerisinde tekrarlara yer verilmiştir.

Eserde bulunan diyaloglarla hem çocukların normal hayatta diyalog kurabilmeleri amaçlanmış hem de diyalog metinleri arasında ideoloji verilmeye çalışılmıştır.

6.2. Eserin Eğitim Yönünden Değerlendirilmesi

Der Giftpilz (Zehirli Mantar) kitabı, Nazi eğitim sistemini anlayışını temsil edecek nitelikte kaleme alınmıştır. Eserde Nazi ideolojisinin, Nazi eğitim faaliyetlerindeki etkisi görülmektedir. Eser içerisinde Nazi eğitim politikasının temelleri olan: Sosyal Darwinizm ve Ari ırk düşüncesi, Antisemitizm, Alman milliyetçiliği, Alman millî bilinci yer almaktadır.

Hikâyelerde Yahudilerin, Almanlara karşı tehlikeli olduğu ve bu nedenle bütün Alman halkının uyarılması gerektiği anlatılmaktadır. Burada asıl önemli olan Almanların Yahudilere karşı birleşmeleri ve ortak hareket etmeleri gerektiğidir. Bu durum Almanların milliyetçiliğinin ortaya çıkarılması ve millet bilincinin oluşması ile gerçekleşmektedir.

Eser içerisinde “İnge’nin Yahudi bir doktoru ziyareti” isimli hikâye, Nazi eğitim politikalarından olan Nazilerin eğitim örgütlerinin oluşturulması ve “Talmud” adlı hikâyede ise Yahudilerin Yahudi okuluna gönderilmesi uygulamaları görülmektedir.

“İnge’nin Yahudi bir doktoru ziyareti” adlı hikâyede İnge adındaki Alman kız BDM’ye üyedir ve BDM liderlerinden eğitim görmektedir. BDM’nin açılımı Bund DeutscherMädel’dir. Alman Kız Birliği, anlamına gelmektedir. Bu birlik, 1930 yılında NSDAP (Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei-Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi)’nin gençlik birimi olan Hitler Gençliği (Hitlerjugend)’ne bağlı olarak kurulmuştur. Bu örgütün amacı, Nazilere göre “ideal Alman kadını”nı oluşturmak ve Alman kadınlarına ulusal bilinç oluşturmaktır (“The League of German Girls”, 2019). Örgüt içerisinde 10-14 ve 15-21 olmak üzere iki yaş grubu vardı. Kız çocukları, Nazi ideolojisini yaymaları için çeşitli eğitimler almışlardır (“Bund Deutscher Mädel”, 2019). Eğitimi alan çocuklar, ebeveynleri etkilemeleri için özellikle propagandacı olarak yetiştirildi. Yahudilerle sıkıntısı olmayan; onları kendilerinden ayrı görmeyen yaş kuşağındaki ebeveynleri çocukları aracılığıyla etkilemeye çalışılmaktadır. Bu durum hikâyede İnge ve annesi arasında gerçekleşmektedir.

“Talmud” adlı hikâyede Solly isimindeki Alman bir çocuğunun yaşadığı bölgede Yahudi Okulu olmadığı için Alman Okulu’na gitmek zorunda olduğu belirtiliyor. Ayrıca Yahudi’nin Alman okulunda okumaması gerektiği dolaylı olarak şu şekilde verilmektedir: “Okuldaki arkadaşları onu sevmiyorlar. Solly utanmazdır. Sürekli kavgalar oluyor ve Solly hep bu kavgaların sorumlusu”.

Hikâyedeki Yahudi Okulu-Alman Okulu ayrımı Nazi eğitim politikasına dayanmaktadır. Nazi Almanyası’nda 1933 yılında çıkan yasalar ile okullardaki Yahudilerin sayısı azaltılmış ve kota belirlenmiştir. Ardından okullar içerisinde Yahudi sınıfları oluşturulmuş çeşitli baskılarla Yahudilerin okullara gelmemesi istenmiştir. 9-10 Kasım 1938’teki pogromdan sonra ise bütün Yahudi öğrenciler Yahudi okullarına gönderildi (Ortmeyer, 2010, s.54). Bölgesinde Yahudi Okulu olmayan Solly, bu sebeple Alman okuluna gitmek zorundadır.

6.3. Eserin Antisemitizm Yönünden Değerlendirilmesi

6.3.1. Temel Konular

6.3.1.1. Yahudilere Karşı Uygulanan Dışlama Politikası

Eser, Yahudilere karşı uygulanan dışlama politikası doğrultusunda kaleme alınmıştır. Adolf Hitler iktidara gelmeden önce Yahudilere karşı düşmanlık yükselmeye başlamıştı ancak bu düşüncüyü destekleyenler azınlıktaydı. Alman halkının geneli Yahudileri Alman olarak görmekteydi.

Yahudilerin Alman halkıyla entegrasyonunun iyi olduğunu başlıca gösteren durumlar şunlardır:

- Yahudilerin Hristiyanlarla evlilik oranının yüksek olması,
- Yahudilerin özellikle tıp, hukuk, edebiyat, kültür sanat, gazetecilik, finans ve iş idaresi gibi alanlarda öne çıkmaları,
- Yahudilerin çeşitli siyasi partilerde (liberal, sosyal partiler-Komünist parti) aktif olarak katılımı,

- Almanya’da yaşayan çoğu Yahudi’nin vatansever, milliyetçi ve muhafazakâr olması,
- Birinci Dünya Savaşı’nda Almanya adına savaşmaları (Caplan, 2018, s.34).

Eser içerisinde Yahudilerin Alman olmadıklarını sadece Almanları kandırdıkları vurgulanmaktadır. Hikâyelerde, Yahudilerin Alman gibi görünmek için her şeyi yaptıkları ve hatta vaftiz edilerek Hristiyan bile oldukları anlatılmaktadır. Yazar, bu durumların hiçbirinin gerçek olmadığını, Yahudi’nin hep Yahudi olarak kalacağını çocuk okura iletmektedir.

Örnek:

- “Onların ticaret yapmalarını ve yeterince paraları olduğu zaman, kirli kıyafetlerden kurtuluşlarını, sakallarını keşişlerini, bitlerinden kurtulmalarını, güzel kıyafet giymelerini ve Yahudi değilmiş gibi davranmalarını tarif ediyor (3.hikâye).”
- “Almanya’da Almanca konuşuyorlar ve Almanmış gibi davranıyorlar (3.hikâye).”
- “Bugün kibar giyiniyorlar/Ve daha fazla Yahudi olmak istemiyorlar/Bu yüzden gözlerini açık tut ve bir şeyi aklından çıkarma:/Bir kere Yahudi hep Yahudi (13.hikâye).”
- “Biliyor musunuz, öğretmenimiz bize, bir zencinin vaftiz edilerek Alman olmasının ne kadar düşük bir ihtimal olduğu kadar bir Yahudi’nin de Yahudilikten çıkmasının o kadar düşük bir ihtimal olduğunu anlatıyor (5.hikâye).”
- “Bir Yahudi bir papaz tarafından vaftiz edilmek isterse,/Dikkat et çünkü Yahudi tepeden tırnağa (ruhen ve kanıyla) Yahudi kalır (5.hikâye).”

Nazi iktidarı, Almanya’nın bütün sorunlarından (Birinci Dünya Savaşı’nda alınan yenilgi, yenilgi sonrası yapılan devrim, ekonomik buhran, Alman toplumunun kültürel olarak yozlaşması) Yahudileri sorumlu tutmuştur (Caplan, 2018, s.33). Bu nedenle yaptıkları antisemitik propagandalarda Yahudileri Alman olarak gören vatandaşlarını etkilemeye çalışmıştır. Naziler, Yahudileri Almanlara karşı “sorun” olarak göstererek toplumsal, kültürel ve ekonomik manada dışlanmalarını amaçlamışlardır. Der Giftpilz (Zehirli Mantar) adlı eserde bu antisemitik propagandaya başvurulmuştur.

Eserin birçok yerinde Yahudi’nin Alman halkı ve Almanya için bir “sorun” ve “tehlike” teşkil ettiği ön planda tutulmuştur.

- “Yahudilerin Alman halkı ve tüm dünya için tehlikeli olduğunu bilmeleri gerekiyor (1.hikâye)”
- “Çiftçi, Alman Tanrı’ya dua ediyor,/Ah! Bizden doluyu uzak tut./Bizi şimşek ve selden uzak tut./Hasadımız tekrar iyi olsun./Ama bu dertlerden daha kötüsü/Hiçbir zaman unutma, bir Yahudi’dir. (6.hikâye)”
- “...Onlar, hayattan canlılığı ve ateşi söndürür... (13.hikâye)”
- Julius Streicher’in sözü; “Yahudi sorununa çözüm bulunmadıkça insanlık için kurtuluş yoktur. (17.hikâye)”

Hitler şehirde yaşayan Almanların kültürlerini kaybettiği hatta çocuk sayılarını azaltma eğiliminde olduğunu bu yüzden kırsal-köydeki Almanların kültürlerine daha bağlı olduğunu düşünmektedir. Bu nedenle kırsaldaki Almanlara önem vermektedir. Önem verdiği kırsal bölgelerdeki Yahudilerin dışlanmasına yönelik eserde bir hikâye yazılmıştır. “Alman bir çiftçi evini ve çiftliğini nasıl idare eder?” başlıklı altıncı hikâyede Yahudilerin kırsal yerleşimlerden dışlanmasına yönelik çocuğun babasına konuşması şu şekildedir: “Baba büyüdüğümde ve kendi evim olduğunda her zaman komşumuzu düşüneceğim ve hiçbir Yahudi hiçbir zaman evime giremeyecek. Kapıya “Yahudilere yasak!” yazacağım. Ona rağmen bir Yahudi evime girerse hemen onu dışarı atacağım.”

6.3.1.2. Yahudi Sermayesinden Arındırma

1 Nisan 1933 tarihinde başlayan Almanya genelinde Yahudi malların boykotu, Nazilerin dışlama politikası içerisinde yer alır. Naziler, Yahudilerin ticaretten çekilmelerini sağlayarak Yahudilerin güç kaybetmesini hem de pazar payının Alman orta sınıfına geçmesini amaçlamıştır. Bu dönemde ülke genelinde Yahudi malı yerine Alman malının satın alması için Alman halkına boykotlarla baskı yapılmıştır (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.67).

Naziler Yahudi şirketlerinde çalışanların “köleleştirildiğini” propagandalarında iddia ediyordu. Yahudi şirketlerini ele geçirebilmek için şirketler içerisinde Nazi şubeleri kuruldu. Bu şubeler Yahudi işçileri işten çıkarak şirketleri “arileştiriyordu” (Gellately&Stoltzfus, 2002, s.72).

Bu politika içerisinde yer alan yukarıda belirtilen iki faaliyet de eser içerisinde yer almaktadır. Alışveriş yapmak isteyen Alman çiftçi kadın, satıcının Yahudi olduğunu

anladığında “Sizden mal satın almam!” demektedir. Hikâyede ana ileti, şiir kısmındaki “Böylelikle Yahudi’yi içeri almayı n/ Ve Almanlardan alışveriş yapın!” kısmında verilmektedir (7.hikâye).

Rosa ismindeki Alman bir kızın, Yahudi patronu tarafından köle gibi çalıştırılması da şirketlerin Nazileştirmesi için yapılan propagandalara yönelik bir hikâyedir. Rosa Yahudi patronları hakkında şu sözleri söylemektedir: “Çok az maaş alıyorum ve çok erken saatten akşamın çok geç saatlerine kadar çalışmak zorundayım. Yiyecek neredeyse hiçbir şeyim yok. Yahudiler bana köpek gibi davranıyorlar. Sürekli hakarete maruz kaldım (10.hikâye)”.

6.3.1.3. Yahudiler ve Çocuklar

Bu düşüncenin kökeni, Orta Çağ Antisemitizmine dayanmaktadır. Bu dönemde kökleşen Yahudi düşmanlığı, çeşitli mitlerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bu mitlerden birisi Yahudilerin ayinlerde insan kanı kullandığı için çocukları kaçırdığı uydurmasıdır. Yahudilerin bu dönemdeki çocuk kaçırılmalarından ve faili meçhul cinayetlerden sorumlu tutulma nedeni bu mittir (S. Yılmaz, 2017, s.1200). Eserde bu düşünceye yönelik hikâyeler bulunmaktadır.

Else ve Hans adlı iki Alman çocuğun kendisine şeker veren kişinin, Yahudi olduğunu öğrenince “Sen bir Yahudi’sin” diye bağırıp kaçmaları durumu, Yahudilerin “Alman çocuklarının korkusu” olduğunu ifade etmektedir (8.hikâye).

Başka bir hikâyede ise Yahudi ayinleri şu şekilde betimlenmiştir: “Onların ayinlerini duydun mu? Ayinde Yahudiler, oğlanları, kızları, erkekleri ve kadınları öldürüyorlar (12.hikâye).”

Yazarın hikâyelerinde bu düşüncelere yer vermesi, Nasyonal sosyalizm ideolojisinde Orta Çağ Antisemitizm anlayışının varlığını göstermektedir.

6.3.1.4. Hristiyanlığın Yahudi Düşmanlığı

Hristiyanlığın Roma İmparatorluğu’nda hakim din konumuna gelmesiyle Yahudilik köklerinden kopmuştur. Hristiyanlar bu dönemde Yahudileri, -Tanrı olarak gördükleri- İsa peygamberin ölümünden sorumlu tutarak “Tanrı katili” olarak suçlamışlardır. Bu tarihten sonra Hristiyanlar Yahudileri düşman olarak görmüş ve Yahudilere katliamlara kadar

varan uygulamalar yapmışlardır (S. Yılmaz, 2017, s.1197). Antisemitizmin tarihî kökenleri arasında yer alan bu düşünce, Nazi döneminde de bulunmaktaydı. Eser içerisinde ise Hristiyanlar ile Yahudilerin düşman olduğu İsa peygamberin söylediği iddia edilen şu sözlerle açıklanmaktadır:

“[İsa peygamber] Yahudilerin şimdiye kadar en büyük düşmanıydı. O Yahudilerin bütün ahlaksızlıklarını ve alçaklıklarını bilirdi. Eskiden para işlerini kiliseye kadar taşıdıkları için Yahudileri kırbaça kovdu. O onlara baştan beri insanların katili diyordu çünkü onlar oluşumlarından beri öldürüyorlardı. O onlara diyordu ki: Sizin babanız şeytandır! (13.hikâye)”

6.3.1.5. Yahudi-Komünist Eşitliği

Yahudi-Komünist eşitliği, Adolf Hitler ve onun Nazi düşüncesinin temelinde yer almaktadır. Hitler’in Viyana’da yaşadığı dönemde “Marksizm ve Yahudilik”i tehlike olarak gördüğünü söyler (Kershaw, 2007, s.53). Almanya’nın 1918’de Birinci Dünya Savaşı’nda yenilmesinin ardından yapılan komünist devrimde Yahudilerin başı çekmesi; Hitler’in düşüncesinde temeli olan Yahudi-Komünist eşitliğini kurmasını sağlamıştır. Hitler bu sebeple iktidara gelir gelmez önce Komünistleri ardından Yahudileri temizleme faaliyetlerine başlamıştır. Eserde, Yahudi ve Komünistlerin aynı oldukları, Almanya’nın yıkılması için çalışan hain oldukları ve Birinci Dünya Savaşı’nda savaşmadıkları ancak ülkenin kötü durumunda devrim yaptıkları dile getirilmektedir.

Bu ifadeler şunlardır:

- Alman bir işçi için “Komünist toplantısına katılıp orada Yahudi bir konuşmacının konuşmalarını dinliyor” denmesi (15.hikâye).
- Konuşmacının, sürekli Rusya hakkında konuşması üzerine tepki gösteren işçiye “Almanya seni ne ilgilendiriyor? Önemli olan bizim iyi olmamız ve iyi bir zaman geçirmemiz.”sözü (15.hikâye).
- Alman işçinin, “...biz işçiler, kendi ülkemizin haini olacaktık ve Almanya’nın yıkılması için Yahudiler ile işbirliği yapacaktık. Ben vatanıma ihanet etmem.” diye düşünmesi (15.hikâye).
- Lokantada oturan Almanların Yahudi’ye söyledikleri, “Peki doğruyu söyle seni yalancı! Hiçbir zaman mermi sesi duymadın, her zaman vazgeçilmezdin ve evde

kaldın ve kazanç sağladın. Sonra kızıklar ile beraber oldun “Yıkılsın Almanya!” diye bağırdın. Ve sen dürüst bir Yahudi’sin öyle mi? Biraz bile dürüst değildin! Dürüst Yahudi yoktur! 16.hikâye)”.

6.3.1.6. Yahudileri İmha Politikası

Naziler, İkinci Dünya Savaşı başladığında Yahudi politikalarının son safhası olan “imha polikası”nı uygulamaya başladılar. Yahudiler ve Naziler tarafından toplumsal yabancı ilan edilen tüm unsurlar; toplama ve çalışma kamplarında toplatıldı. Buradaki mahkûmlar, ağır işlerde çalıştırıldı, dövüldü, aç bırakıldı, deneylerde kullanıldı ve öldürüldü (Caplan, 2018, s.218-222). Naziler, toplamda yaklaşık 6 milyon katlettiği Yahudilerin yarısını, bu kamplarda kitleler halinde öldürmüştür. İmha politikasına geçmeden önce Alman halkının tepki göstermemesi için dolaylı ya da doğrudan “Yahudilerden kurtulun!” propagandaları yapılıyordu. Bu antisemitik propaganda eserinde de yer almaktadır. Hikâyelerde doğrudan “Yahudileri öldürün!” denmese de okuyucuya ima yoluyla sezdirilmektedir.

Örnek:

- “Evet, dünya rahatlayacak, Yahudi’den sonsuza kadar kurtulunca! (12.hikâye)”
- “Dünya’da bir Yahudi daha yaşadığı müddetçe” onlara düşmanlığın devam edeceği sözü (13.hikâye).
- “Eğer içimizde hiç Yahudi kalmazsa, sonsuz huzur bizi bulacak (15.hikâye).”
- Toplantı sonrası dinlenen sesli koroda, “kendinizi Yahudi elinden kurtarın, vatani halkı kurtarın” denmesi (17.hikâye).

6.3.2. Antisemitik Saldırı

Der Giftpilz (Zehirli Mantar) çocuk kitabı Yahudilere karşı üç konuda antisemitik saldırı yapmaktadır. Bunlar: fiziksel görünimleri, dinî inançları ve ahlaki değerleri noktalarıdır (Mills, M. t.y).

6.3.2.1. Fiziksel Görünümleri

Eser içerisinde Yahudiler, kötü surat ve fizikî yapılarıyla anlatılmış ve çizilmiştir. Bunun amacı Yahudileri *kötü* gösterme çabasıdır. Bu amacın altında yatan ise Nasyonal sosyalist ideolojisinin *üstün ırk* düşüncesidir. Nasyonal sosyalizme göre, Almanlar *ari ırkı* oluşturmakta Yahudiler ise bunun tam karşıtı *aşağı ırkı* temsil etmektedir.

Eserde, Yahudilerin aşağı ırk olduğu düşüncesi fiziksel özellikleriyle de verilmektedir. Nazilerin Yahudi'yi temsil ettiğini düşündükleri fiziksel özellikler, o dönemki tüm propaganda araçlarında görülmektedir.

Eser içerisinde Yahudilerin fiziksel özellikleri (2.hikâye):

- “...Yahudi burnu “tik” işareti gibidir, “altı” sayısı formunda gözükür.”
- “Normalde dolgun dudaklılardır.”
- “Kaşları çoğunlukla bizimkinden kalın ve etlidir.”
- “Yahudi’nin yanlı ve hilekâr türden olduğunu gözlerinden anlarsınız.”
- “Çoğunlukla, kısa bacaklı ve orta boyda”,
- “Kolları alışlagelmişten daha kısa”,
- “Bacakları eğri ve düz tabanlı”,
- “Saçları zencilerinki gibi koyu ve kıvrıkcık”,
- “Kulakları fincanın kulbu gibi büyük”,
- “İğrenç, tatlımsı bir kokusu”.

6.3.2.2. Dinî İnançları

Eser içerisinde Yahudilerin dinî inançları yazar tarafından taraflı bir şekilde yorumlanarak bir antisemitik saldırı yapılmaktadır. Bu saldırının temeli Naziler tarafından Yahudilerin her şeyi olarak görülen “Talmud” merkezlidir. Talmud, Yahudilerin Tevrat’tan sonra kendilerinin uyması için koydukları ilk kanunî ilkelerdir. İbranice “öğretmek” anlamına gelir. Kitabın içeriği hukukî, etik, felsefî-teolojik ve tarihî konular üzerinde “rabbi/rabban” diye adlandırılan âlimleri tarafından yapılan tartışma ve yorumlardan oluşur. M.S. 190-200 yılları arasında derlenmiştir. Özellikle Ortodoks Yahudiler tarafından ilahî kabul edilirken, diğer Yahudiler arasında tartışma konusudur. Hristiyanlar, Yahudiliğin esasını Talmud oluşturduğu için Hristiyanlığa geçmelerinin engellendiğini düşünmüşlerdir. Bu nedenle Hristiyanlar Talmud’u hedef olarak görmüşlerdir (Gürkan, t.y.). Hristiyanların Talmud’u

hedef “Talmud nedir?” (4. Hikâye) adlı hikâyede de görmekteyiz. Hikâyedeki Talmud alıntıları Yahudilerin kötü bir dine ve kurallara sahip olduğu gerekçesiyle verilmektedir. Hikâyede Talmud, Yahudilerin gizli yasa kitabı olarak tanımlanmaktadır. Hikâye sonunda yer alan şiirde ise “cinayet, hırsızlık, yalan, soygun, yalan yere yemin etme, hile yapma” gibi kötü şeylerin Talmud’da Yahudilere izin verildiği, Yahudilerin neyi sevdiği, neden nefret ettiği, ne düşündüğü ve nasıl yaşadığına dair her şeyi Talmud’un belirlediği söyleniyor. Bu söylem ile Talmud’un, Yahudilerin Hristiyanlara karşı işlenen suçları teşvik eden bir kitap olarak görüldüğünü göstermektedir (Mills, M. t.y).

Talmud hakkındaki verilen bilgiler ve Solly’nin okulda öğrendiği Alman öğretileri ile karşılaştırılarak Yahudi dininin kötü, Almanların ise iyi olduğu mesajı verilmektedir. Hikâyede geçen yazar tarafından söylenen Talmud’un emirleri ile verilen emirler:

Yahudilerin çalışmadan para kazanması gerektiği ve Yahudi olmayanların Yahudilere hizmet etme görevi olduğuna dair ifadeler:

- “Yahudi olmayanlar, Yahudilere hizmet etme, evleri ve tarlaları imar etme, su yolu yapma, tohum ekme, hasat etme, eleme ve öğütme amacıyla var edilmişlerdir. Yahudiler de her şeyi hazır elde etmek için varedilmişlerdir.”
- “İş zehirdir, çalışılmaz.”

Yahudilere, Yahudi olmayanlara karşı ahlaksız davranışlarda bulunabileceğinin iznini verilmesine dair ifadeler:

- “Yahudiler, Yahudi olmayanların daima mülkünü elinden alabilirler.”
- “Yahudi olmayanlara borç verirse, onlardan fahiş faiz talep etmeliyiz.”
- “Kaçakçılık ve vergi kaçırma da biz Yahudiler için günah değildir.”
- “Yahudi, Yahudi olmayan mahkeme karşısında yalan yere yemin edebilir.”
- “Ellerinizi Yahudi olmayanlara karşı kaldırın. Onların öfkelerini ortaya çıkarın ve birbirlerine karşı savaştırsın! Yahudilere düşman olan prensleri parçalayın.”

6.3.2.3. Ahlakî Değerleri

Eserde Yahudilerin ahlaksız davranışlarda bulunduğu; mesleklerini suiistimal ettikleri, Alman kadınların namuslarına göz diktikleri, para için her şeyi yapabilecekleri anlatılarak onların çocuk okurlara “kötü” ve “düşman” olduğu gösterilmektedir.

Hikâyelerde, Yahudilerin mesleklerini suistimal ettikleri bu yüzden Yahudiler yerine Almanların tercih edilmesi gerektiği anlatılmaktadır. Bu durumları anlatan ifadeler şunlardır:

- Alman kızlarını namuslarını istismar eden *Yahudi doktor* (9.hikâye).
- *Yahudi patronun*, Rosa ismindeki Alman kızı köle gibi çalıştırması (10.hikâye).
- Aralarında kavga eden iki Alman kadın kendilerini savunmaları için Yahudi avukatlar tutuyor. *Yahudi avukatlar*, iki kadını da suçlu çıkararak ikisinden de para kazanıyor (11.hikâye).
- *Yahudi kasabın*, Yahudi dinine göre kurban kesmesini “hastalık derecesinde gaddarlık” “kanlı zevk ve vahşetle hayvanları öldürmeleri (12.hikâye)”.

Eserde Yahudilerin ticaretinin dolandırıcılık olduğu ifade edilerek Yahudilerin “çalışmadan” zenginliğe ulaştığı iddia edilmektedir. Bu durum “Para Yahudi’nin Tanrısıdır” (14. hikâye) isimli hikâyede şu şekilde geçmektedir: “Dünya’da binlerce Yahudi, milyoner hâlbuki Yahudiler hiç çalışmıyor ki, Yahudi olmayanlar ise asıl çalışmak zorunda olanlardır. Yahudi ticaret yapıyor! Aslında kağıt, kemik, kıyafet ve mobilyalar ile ticaret yaparak milyoner olunamaz.”

Yahudilerin para için bütün ahlaksızlıklara başvuracağına dair ifadeler ise şunlardır:

- Alman kadınları kandıran Yahudi avukatlar için “Mahkemeye sadece para için gider” denmesi (11.hikâye)”.
- “Evet, kızım Yahudi bu işte. Onların Tanrısı para. Zenginliğe erişmek için hiçbir suçtan sakınmazlar ve bunu bizi köleleştirmek ve tüm dünyayı yıkmak için kullanırlar (14.hikâye)”.
- “Yahudilerin dünyadan istedikleri / Para, para, para, sadece para! / Hedeflerine ulaştıkça / Cinayet ya da hırsızlık onlar için fark etmez / Onları alay ve hırs ilgilendirmez, / Para onların tanrısı ve hep öyle kalacak/Parayla bizi silmek istiyorlar / ve tüm Dünya üzerinde hüküm sürmek istiyorlar (14.hikâye)”.

6.4. Eserin Propaganda Yönünden Değerlendirilmesi

Der Giftpilz (Zehirli Mantar) eseri, propaganda yönünden iki şekilde ele alınmalıdır. Birincisi bu eserin, çocuklara propaganda amacıyla yazılması, ikincisi ise çocukların birer propagandacı haline getirilerek ebeveynlerine propaganda yapmasının amaçlanmasıdır.

Der Giftpilz (Zehirli Mantar) kitabı, tamamen *antisemitizm* düşüncesiyle yazıldığı için her hikâyede antisemitizm propagandasının unsurları bulunmaktadır. Çocuk okurlara yapılan antisemitizm propagandasının önceliği, Yahudilerin *kötü* ve *düşman* olduğu imajıdır.

Yahudilerin Almanlara *düşman* olduğu propagandası metinde doğrudan ve dolaylı olarak yapılmaktadır. “Ama o bir Yahudi! Yahudiler bizim düşmanlarımız (9.hikâye)” söyleminde doğrudan bir ifade bulunmaktadır. Dolaylı olarak ise kötü benzetmeler ve tanımlamalarla yapılmıştır. Bu ifadelerle Yahudiler, karalanarak halk nazarında itibarsızlaştırmaya, küçük duruma düşürülmeye ve *düşman* ve *kötü* gösterilerek dışlanmaları istenmektedir. Hikâyelerde en çok *şeytan* ve *zehirli mantar* benzetmeleri kullanılmıştır.

“*Şeytan*” benzetmesinin kullanım örnekleri:

- Solly isimindeki Yahudi kızın gittiği hahamın tarifi: “...gerçek bir şeytana benzeyen yaşlı bir adam (4.hikâye)”
- “O ömrü boyunca şeytan kalacaktır ve bu sonsuza dek sürecektir (5.hikâye).”
- İnge adındaki Alman kızın Yahudi doktora görünce tepkisi: “Bu bir şeytanın surati. Şeytanın suratının ortasında kalın, eğri bir burun oturuyor (9.hikâye).”
- “Alman kadınlarını ve Alman namusunu, bir şeytan gibi istiyor (9.hikâye).”
- Rosa adındaki bir Almanın, Yahudi işyerinde köle gibi çalıştırıldığı için “Yahudi bir şeytandır” demesi (10.hikâye).
- “Onlar insan sıfatındaki şeytanlardır (12.hikâye).”
- İsa peygamberin Yahudilere “Sizin babanız şeytandır!” sözü ve İsa peygamberin sözünün metinde yer alan yorumu: “...bize Yahudi’yi şeytan gönderdi. Onlar şeytan gibi davranabilirler (13.hikâye).”
- Yahudilerin şeytan tarafından gönderildiğini açıklayan söz: “Şeytan kötü elliydi, Yahudi’yi Alman ülkesine gönderdi (9.hikâye).”
- “Evladım, Yahudiler bizim gibi bir insan değil onlar şeytandır ve şeytanın aklında onur diye bir şey olmaz (14.hikâye).”

- Yahudi Salamon’un Alman arkadaşlarının tepkileri üzerine kaçmasının ifade edildiği konuşma: “Salamon şapkasını kaldırıyor ve bir şeytan gibi lokantadan dışarı koşuyor (16.hikâye).”
- Julius Streicher’in sözü: “Kim Yahudi’ye karşı savaşırsa şeytanla güreşir (17.hikâye).”

“Zehirli mantar” benzetmesinin kullanım örnekleri:

- “...Bizim milletimiz için onlar zehirdir (1.hikâye).”
- “...Nasıl ki bir mantar tüm aileyi öldürebilir ise, tek bir Yahudi de tüm köyü, tüm şehri, hatta tüm ulusu yıkabilir (1.hikâye).”
- “...Yahudi de uğursuzluğa, sefalet, hastalığa ve ölüme sürükler (1.hikâye)”

Yahudiler hakkında kullanılan kötü tanımlamalar şunlardır:

Dolandırıcı:

- “Yahudi bizi her zaman dolandırır. Onlar bizim elimizde olan her şeyi alırlar (6.hikâye).”
- “Yahudi satıcı, bir dolandırıcı ve iğfal eden ... (7.hikâye)”
- “Yahudi’nin vicdanı yok, acıma duygusu yok, birini dolandırdı mı ve dolandırdığı insan açlıktan ölse bile onu rahatsız etmez (14.hikâye).”

Katil:

- “Bütün katiller ve ırkların en ayıbı (8.hikâye).”
- “Yahudiler ölüm saçan bir halktır. Kanlı zevk ve vahşetle öldürdükleri hayvanlar gibi insanları da öldürüyorlar (12.hikâye).”

Ayrıca cani, dünyanın en acımasız insanları, yaratık, suçlular, uğursuzluğumuz gibi kötü tanımlamalar da kullanılmıştır.

Hikâyelerde Yahudilerin sadece Almanya’ya değil dünya için de bir *tehdit* olduğu propagandası yapılmaktadır. Yahudilerin amaçları arasında Almanları öldürmek, Almanları köleleştirmek ve dünyada hüküm sürmek istemeleri de gösterilmektedir.

Bu propaganda ifadeleri şunlardır:

- “O bizim halkımızı öldürmek istiyor (8.hikâye).”
- “Yahudiler, Almanları katletmek istiyor (9.hikâye).”
- Yahudi Tanrı’nın sözleri, “Dünyadaki bütün insanları yutmalısınız! Bunun ne anlama geldiğini biliyor musun? Yahudilerin, onlardan farklı bütün halkları öldürmesi. Onları ölene kadar sömürmelerini söyler (14.hikâye).”

- Zenginliği “bizi köleleştirmek ve tüm dünyayı yıkmak için kullanırlar (14.hikâye)”
- Yahudiler tek Almanya değil Dünyaya zarar veriyor iması “tüm dünya üzerinde hüküm sürmek istiyorlar (14.hikâye).”

Eserde *iyi-kötü çatışması* kurgulanmıştır. Almanlar iyi, Yahudiler ise kötüyü temsil eder. Hatta Yahudiler en uçtaki kötüyü temsil eder. Eserde Yahudiler, “Alman halkına” karşıt ve düşman olarak gösterildiği için Almanların Yahudilere karşı uyarılması gerektiği birçok hikâyede tekrar edilmektedir. Yahudi’ye yani kötüye en ufak bir hoşgörü; hainlik anlamına gelmektedir. Ayrıca mesleklerini suistimal eden Yahudilerin “kötü” oldukları buna karşılık Almanların ise “iyi” oldukları da hikâyelerde ifade edilmektedir.

- Alman bir kadını dolandırmaya çalışan Yahudi satıcı ve “Böylelikle Yahudi’yi içeri almayın / Ve Almanlardan alışveriş yapın” sözü (7.hikâye),
- Alman kızları istismar eden Yahudi doktor ve “Almanları iyileştirmek ve sağlığına kavuşturmak için, sadece bir Alman deva bulur” sözü (9.hikâye),
- Rosa ismindeki bir Alman kızı köleleştiren Yahudi patron ve Alman bir iş adamının Rosa’yı kurtarması (10.hikâye),
- Alman kadınları kandıran Yahudi avukatlar ve “Alman kadınların aldığı ders: Kavga etmemek ve asla bir daha Yahudi avukatlara gitmemek!” sözü (11.hikâye).

Bu amaçla resimlerde Yahudiler korkunç, karanlık ve kötü tipte çizilmesi çocukların onları korkulacak bir düşman olarak tanımlamalarını sağlamaktadır. Çocukların yaşayabileceği korku, bazı hikâyelerde (8.-9. Hikâye) çocukların Yahudileri gördüğü zaman kaçacak kadar korkması halinde tasvir edilmektedir.

Eserde, *Alman kültürünü* çocuklara aşıl原因an propaganda unsurları vardır. Almanların atasözü ve deyimleri metinde kullanılmıştır. Örnekler:

- “Çalışmak ayıp değildir! (4.hikâye)”
- “Her zaman dürüst ve samimi ol. Dürüstlük en uzun sürer! (4.hikâye)”

İdeolojinin çocukların dilinde daha kolay yer edinebilmesi için *slogan* tipinde cümlelerde oluşturulmuştur. Örnekler:

- “Bir kere Yahudi hep Yahudi! (3.hikâye)”
- “Yahudi’yi bir kere içeri almış olan başka hiçbir lanet yoktur (7.hikâye).”
- Julius Streicher’in “Yahudi sorununa karşı çözüm bulunmadıkça insanlık için kurtuluş yoktur (17.hikâye).”

Eserde, Yahudilerin sorunlara sebep olduğu, onların düşman olduğu anlatılır. Ancak okura doğrudan “Yahudileri öldürün!” denmiyor. Yahudilerin ölmesi gerektiği dolaylı olarak propaganda yoluyla okuyucuya verilmiştir. Örnekler:

- “Evet, dünya rahatlayacak, Yahudi’den sonsuza kadar kurtulunca! (12.hikâye)”
- “Dünya’da bir Yahudi daha yaşadığı müddetçe” onlara düşmanlığın devam edeceği (13.hikâye).
- Eğer içimizde hiç Yahudi kalmazsa, sonsuz huzur bizi bulacak (15.hikâye).”
- Toplantı sonrası dinlenen sesli koroda, “kendinizi Yahudi elinden kurtarın, vatani halkı kurtarın (17.hikâye).”

Eserin yazılış amaçlarından birisi de Alman çocuklarını Nasyonal sosyalizm ideolojisinin propagandacısı yapmaktır. Daha önceki neslin Yahudilerle iç içe yaşaması, aralarında evlilik bağlarının bulunması, Yahudileri bir Alman olarak görmeleri sebebiyle Nazi propagandası çok etkili olamıyordu. Etkili olabilmek için çocukları aracılığıyla ebeveynlerine Nazi propagandası yapılmıştır. Bu durumun örneği 9. hikâyede okura verilmiştir: İnge adındaki Alman kızın aklından, BDM liderlerinin öğrettiği “Bir Alman kızı, Yahudi bir doktora gidemez. Alman kızlarının birçoğu Yahudi doktorlara gittiler ve şifa yerine hastalık, namussuzluk getirdiler!” sözünün çıkmaması ve annesinin de hikâyenin sonunda “Yemin ederim. Bence siz çocuklardan çok şey öğrenebilirim” diyerek ikna olduğunu söylemesi.

VIII. BÖLÜM

SONUÇ

Nazi döneminde Alman eğitim sisteminin eğitim felsefesini, Nasyonal Sosyalizm ideolojisi oluşturmuştur. Bu ideolojiye göre, ideal Alman tipi ve ideal Alman toplum modeli tasarlanmıştır. Öğrencilere, Nazi politik düşüncesi, değerleri ve normları içerisinde eğitim verilmiştir. Nazi döneminde kullanılan ders kitapları ve ek kitapçıklar da buna yönelik hazırlanmıştır. Bu kitaplardan biri olan “Der Giftpilz (Zehirli Mantar)” kitabı, çocuklara Nasyonal Sosyalizm öğretilerini özellikle de antisemitizm düşüncesini benimsetebilmek için propaganda amaçlı yazılmıştır.

Der Giftpilz (Zehirli Mantar) kitabının orijinal dili, Almancadır ve İngilizce çevirisi de eserin yazıldığı dönem hemen yapılmıştır. Araştırmada eserin orijinal dilinden Türkçe’ye çevirisi yapılmıştır. Araştırmada öncelik olarak eğitim, antisemitizm ve propaganda kavramları tanımlanıp Nazilerde uygulamaları araştırılmıştır. Çevirisi yapılan eser bu tanımlar ve uygulamalar üzerinden değerlendirilmiştir. Çalışmanın iletişim bilimleri, tarih ve eğitim bilimi alanlarında önemli yer tutacağına inanılmaktadır. Bu özellikleriyle çalışma özgün bir çalışma olmuştur.

Der Giftpilz (Zehirli Mantar) kitabı, Nazilerin Yahudilere uyguladığı “Dışlama Politikası”nın bir ürünüdür. 1938 yılında yayınlanması ve içerdiği Yahudilere karşı nefret söylemi bu politika amacıyla yazıldığını göstermektedir. Araştırmada, Der Giftpilz (Zehirli Mantar) hikâyelerinde dolaylı olarak yapılan “Yahudilerden kurtulun, öldürün, yok edin.” söylemi, eserin yazıldığı dönemin 1939-1945 arasında uygulanan imha politikasının hazırlık aşaması olduğunu ortaya koymaktadır. Naziler, Alman halkına o dönemki tüm araçlarla propaganda yaparak antisemitizm düşüncesini benimsetmeye ve Yahudilere uygulanan işkence ve katliamlara destek vermelerini sağlamaya çalışmışlardır.

Elde edilen bilgilere göre eserin yazılmasının iki amacı bulunmaktadır:

- Çocuk okura antisemitizm ideolojisini benimsetebilmek,
- Çocuk okuru aktif bir propagandacı haline getirmektir.

Bu amaç doğrultusunda çocukları etkileyebilmek ve onların dikkatini çekebilmek için kitap içerisinde; slogan cümleler, güvenilir karakterler, sade ve anlaşılır bir dil, çocuklara yönelik hikâyeyi ve mesajı verebilecek nitelikte resimler, idol olarak benimsenmesi için çocuk kahramanlar, konuşma ağırlıklı metin kullanılmıştır.

Çalışma kapsamında “Der Giftpilz” eseri üzerinde yapılan değerlendirmelerde:

- Eser içerisinde Yahudiler, Alman halkına karşı düşman gösterilmek için Yahudiler hakkında kötü benzetmeler ve tanımlamalar kullanıldığı (Zehirli mantar, şeytan, katil, dolandırıcı vb.),
- Eser içerisinde Yahudilere karşı yapılan antisemitik saldırının; Yahudilerin fiziksel özellikleri, dinî inançları ve ahlakî değerlerine yönelik olduğu,
- Almanların iyi, Yahudilerin ise kötüyü temsil ettiği, Alman-Yahudi karşıtlığı ve düşmanlığının oluşturulmaya çalışıldığı,
- Eserin Nasyonal Sosyalizm ideolojisini tamamen yansıttığı,
- Eser içerisinde yapılan propagandaların çocukların yaşına göre özel olarak düzenlendiği görülmüştür (resim-metin uyumu).

Araştırmada ortaya çıkarılan, eser içerisindeki Nasyonal Sosyalizm ideoloji unsurları ise şunlardır:

- Yahudilerin Komünistlerle beraber hareket ettiği düşüncesi,
- Yahudilerin Hz. İsa’nın katili olarak görülmesi ve “Tanrı katili” olarak ifade edilmeleri,
- Almanların “ari ırk- üstün ırk” mensubu oldukları Yahudilerin ise “aşağı ırk” oldukları için genetik ve vücut özelliklerinin ahlaksız davranışlarının sebebi olduğu düşüncesi,
- Yahudilerin, Alman çocuklarının korkusu olması sebebiyle Orta çağ antisemitizminin Nazi ideolojisindeki varlığı,
- Yahudilerin ticaretten çekilmelerini sağlayarak ekonomiyi Yahudi sermayesinden arındırma düşüncesi,
- Yahudilerin çalışmayıp ticarete dolandırarak para kazandıkları düşüncesi,

- Yahudi öğrencilere uygulanan politikanın hikâyelerdeki varlığı,
- Yahudilerin din değil ırk olduğu için her zaman Yahudi olarak kalacakları düşüncesi,
- Yahudilerin vaftiz edilerek Hristiyan yapılamayacağı düşüncesi,
- Nazi eğitim örgütleri ile çocukların ideolojiye göre eğitilmesi,
- Almanların Yahudilere karşı ortak hareket ederek birlik olmalarını sağlaması yer almaktadır.

Eser içerisindeki Yahudilere yönelik haksız kötü benzetmeler, tanımlamalar ve Yahudilerin genel olarak yaptıklarını düşündükleri ahlaksız davranışlar, kara propaganda örneğidir. Nazilerin sadece iyi yönlerinin vurgulanması ve kendilerini hiçbir şekilde kötü görmedikleri ise gri propagandaya örnektir.

Çalışmamızda elde edilen sonuçlar incelendiğinde çocuk kitapları ile yapılan propagandanın çocuklar üzerinde belirli bir etkiye sebep olduğu görülmektedir. Çünkü Nazi eğitim sisteminde Nazi ideolojisiyle yetişen gençler devlet tarafından hem parti içerisinde hem de ordu içerisinde görevlendirilmiştir. Bu yetişen Nazi düşüncesine sahip insanlar ve yapılan propaganda ile antisemitizme inanan ya da inanmış gibi gözüken Alman halkı, doğrudan veya dolaylı olarak yaklaşık 6 milyon insanı kitleler halinde öldürülmesine sebep olmuşlardır.

Nazi propagandası Alman halkı üzerinde başarılı olamasa da, belki de...

- Yahudiler “sorun” olarak görülmecekti,
- Yahudiler “günah keçisi” ilan edilmeyecekti,
- Yahudilerin mallarına ve servetlerine göz dikilmeyecekti,
- Çocukları Yahudilere karşı düşman olarak yetiştirilmeyecekti,
- Yahudiler ve diğer dışlanan gruplar katliama uğramayacaktı.

Nazi döneminde etkin olarak kullanılan propaganda, insanlık dışı uygulamalara sebep olmuştur. Günümüzde her anımıza etki eden propaganda nelere sebep olmaz ki? Bir çok Arap ülkesinde iktidar değişikliğine sebep olan “Arap Baharı”, Wikileaks belgelerinin dünyayı sarsması, Türkiye’ye damga vuran “Gezi Parkı Olayları”na vb. önemli olaylara sebep olan internet ve sosyal medya üzerinden yapılan propagandadır.

Araştırmada elde edilen bilgiler sonucu bu propagandaların yıkıcı sonuçlara sebep olmasını engellemek için;

- Propaganda malzemesi olan bilgilerin kaynakları araştırılmalı ve hangi propaganda türünde olduğu belirlenerek yıkıcı etkisine karşı tedbir alınmalı,
- Çocuklara uygulanan eğitim felsefesinin; çocuğu, insanlık değerleri olarak iyiye sevk etmesi beklenmelidir,
- Veliler, ideoloji propagandalarına karşı öğrencilerin okul müfredatlarını takip etmeli,
- İdeolojilere körü körüne bağlılık yerine bilinçli hareket tercih edilmelidir.

KAYNAKLAR

- Antisemitizm. (t.y.). *Türk Dil Kurumu* içinde. sozluk.gov.tr sayfasından erişilmiştir.
- Aydoğmuş, F. (2018). *İkinci Dünya Savaşı'nda propaganda ve Türkiye*. (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Beyerchen, A. D. (2015). *Nazi döneminde bilim*. (H. Tosun, Çev.). İstanbul: Say.
- Bund Deutscher Mädel (2019). <https://spartacus-educational.com/2WWgirls.htm> adresinden erişilmiştir.
- Caplan J. (2018). *Hitler Almanyası 1933-1945* (İ. Erman, Çev.). İstanbul: İnkılâp.
- Clarke, N. G. (2010). *Nazizmin gizli kökenleri* (A. C. Akkoyunlu, Çev.). İstanbul: Kırmızı Kedi.
- Die Adolf Hitler Schulen (2019). www.zeitklicks.de/nationalsozialismus/zeitklicks/zeit/alltag/schule-und-bildung/die-adolf-hitler-schulen/ adresinden erişilmiştir.
- Ernst Hiemer: German writer (t.y.). <http://www.memim.com/ernst-hiemer.html> adresinden erişilmiştir.
- Ernst Hiemer (t.y.). <http://www.peoplepill.com/people/ernst-hiemer/> adresinden erişilmiştir.
- Erol, G. & Cerrahoğlu, N. & Çakı, C. (2017). Hitler dönemi eğitim yapısındaki otokrasinin eleştirisi: Die Welle filmi üzerine göstergebilimsel inceleme. https://www.researchgate.net/profile/Caner_Caki/publication/323511779_HITLER_DONEMI_EGITIM_YAPISINDAKI_OTOKRASININ_ELESTIRISI_DIE_WELLE_FILMI_UZERINE_GOSTERGEBILIMSEL_INCELEME_THE_CRITICISM_OF_AUTOCRACY_IN_HITLER'S_REIGN_EDUCATION_STRUCTURE_THE_

SEMIOTIC_ANALYSIS_ON_THE_/links/5a98f90245851535bce0f516/HITLER-DOeNEMI-EGITIM-YAPISINDAKI-OTOKRASININ-ELESTIRISI-DIE-WELLE-FILMI-UeZERINE-GOeSTERGEBILIMSEL-INCELEME-THE-CRITICISM-OF-AUTOCRACY-IN-HITLERS-REIGN-EDUCATION-STRUCTURE-THE-SEMIOTIC-ANALYSIS-ON-TH.pdf adresinden erişilmiştir.

Ertan, S. (2012). *Almanya’da ırkçılık ve antisemitizm*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.

Frei, N. (2005). *Führer Devleti 1933-1945 Nasyonal Sosyalist egemenlik* (A. Kanat, Çev.). İzmir: İlya.

Gellately, R. & Stoltzfus, N. (2002). *Nazi Almanyası’nda toplumdaki dışlananlar* (B. Tanrıseven & F. İ. Erel & S. N. Şad, Çev.). Ankara: Phoenix.

Gürkan, S. L. (2010). Talmud. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 39, 550-552. <https://cdn.islamansiklopedisi.org.tr/dosya/39/C39012991.pdf> sayfasından erişilmiştir.

Hiemer, E. (1938). *Der Giftpilz. Nürnberg: Stürmer*, https://der-stuermer.org/deutsch/hiemer_ernst_-_der_giftpilz.pdf sayfasından erişilmiştir.

Hitler, A. (2017). *Kavgam* (A. Kaya, Çev.). Ankara: Parga.

Julius Streicher (t.y.). <http://www.encyclopedia.usmmm.org/content/en/article/julius-streicher-biography> adresinden erişilmiştir.

Julius Streicher German Politician (2019). <http://www.britannica.com/biography/Julius-Streicher> adresinden erişilmiştir.

K. Yılmaz, Y. (2007). *Propaganda aracı olarak sinema: 1990 sonrası Amerikan filmlerinde propagandanın kullanımı üzerine bir çalışma*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.

Karaca, M. & Çakı, C. (Ed.). (2018). *İletişim ve propaganda*. Konya: Eğitim.

Karasoy, M. (2018). Almanya’da nasyonal sosyalizm döneminde eğitime genel bir bakış. *International Journal of Human Sciences*, c.15, s.1, 209-224. <https://www.j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/download/4600/2486>.

Kaya, Ö. (2011). *Avrupa tarihi: Roma İmparatorluğu’ndan Hitler Almanyası’na*. İstanbul: Timaş.

- Kershaw, I. (2007). *Hitler 1:Hubris 1889-1936* (Z. Biliz, Çev.). İstanbul: İthaki.
- Langer, W. C. (2003). *Hitler'in psikopatolojisi* (K. Bek & Z. Çakılalan, Çev.). İstanbul: Donkişot.
- Mills, M. (t.y). *Propaganda and children during the Hitler years*. <http://www.nizkor.org/hweb/people/m/mills-mary/mills-00.html> adresinden erişilmiştir.
- Nirun, A. (2014). *Adolf'un kavgası*. İstanbul: Wizart.
- Ortmeyer, B. (2010). *Hitler karanlığında okul yılları*. Frankfurt: Protagoras Academicus, https://protogorasacademicus.files.wordpress.com/2019/01/isbn_978-3-00-031510-7.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Özsoy, O. (1999). *Politik propaganda teknikleri*. İstanbul: Alfa.
- Philipp Rupprecht (2019). <http://www.alchetron.com/Philipp-Rupprecht> adresinden erişilmiştir.
- Pratkanis, A.& Aronson, E. (2008). *Propaganda çağı –İknanın gündelik kullanımı ve suistimâli* (N. Haliloğlu, Çev.). İstanbul: Paradigma.
- Propaganda. (t.y.). *Türk Dil Kurumu* içinde. sozluk.gov.tr sayfasından erişilmiştir.
- S. Yılmaz, M. (2017). Bir terimin arkeolojisi: Antisemitizmin teolojik ve politik tarihi. *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi*, c.22, s.2, 1181-1216. <https://doi.org/10.18505/cuid.343001>.
- Şişman, M. (2011). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Pegem.
- Tarhan, N. (2008). *Psikolojik savaş – Gri propaganda*. İstanbul: Timaş.
- The league of German girls (2019). <https://www.holocaust.org.uk/the-league-of-german-girls> adresinden erişilmiştir.
- Und der Rohstock? (2019). <http://www.zeitclicks.de/nationalsozialismus/zeitclicks/zeit/alltag/schule-und-bildung/und-der-rohrstock/> adresinden erişilmiştir.
- Von Klein auf (t.y.). <http://www.zeitclicks.de/nationalsozialismus/zeitclicks/zeit/alltag/von-klein-auf/> adresinden erişilmiştir.

Yahudi kanunları nedir? (2019). <http://www.projetaladin.org/holocaust/tr/bir-meslemanın-yahudilik-rehberi/din-olarak-yahudilik/yahudi-kanunlari-nedir.html> adresinden erişilmiştir.

Yılmaz, O. (2016). Çocuk kitaplarında bulunması gereken özellikler. T. Şimşek (Ed.), *Okul Öncesinde Çocuk Edebiyatı ve Medya El Kitabı* içinde (s.61-104). Ankara: Grafiker.

https://www.researchgate.net/publication/322224323_Cocuk_Kitaplarında_Bulunması_Gereken_Ozellikler sayfasından erişilmiştir.

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..